

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

MAGISTRSKO DELO

**ANALIZA VPLIVA PROTİKORONSKIH UKREPOV NA POSLOVANJE
IN RAČUNOVODSKO POROČANJE IZBRANEGA PODJETJA**

Ljubljana, avgust 2021

KLARA RIBIČ

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Klara Ribič, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtorica predloženega dela z naslovom Analiza in vpliv protikoronskih ukrepov na poslovanje in računovodsko poročanje izbranega podjetja, pripravljenega v sodelovanju s svetovalcem red. prof. dr. Markom Hočevarjem.

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravila samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobila vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označila;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnala v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobila soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne _____

Podpis študentke: _____

KAZALO

UVOD	1
1 RAČUNOVODSKO POROČANJE IN PRAVNE PODLAGE	3
1.1 Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1)	4
1.2 Slovenski računovodski standardi (SRS)	6
1.3 Mednarodni računovodski standardi (MRS).....	7
2 VPLIV ZDRAVSTVENE KRIZE NA POSLOVANJE	8
2.1 Vpliv krize na poslovanje podjetij	9
2.2 Delo na domu in čakanje na delo doma.....	10
2.3 Gospodarstvo in zdravstvena kriza.....	12
2.3.1 Predelovalne dejavnosti v času zdravstvene krize	13
2.3.2 Gostinstvo v času krize	14
2.3.3 Trg dela	15
3 PROTIKORONSKI UKREPI IN PRAVNE PODLAGE ZA RAČUNOVODSKO POROČANJE V ČASU ZDRAVSTVENE KRIZE	17
3.1 Evropski ukrepi v času zdravstvene krize.....	17
3.2 Slovenski ukrepi v času zdravstvene krize	22
3.3 Vrste državnih pomoči	26
3.3.1 Samozaposleni.....	27
3.3.2 Delodajalci	29
3.3.3 Vračilo državne pomoči	35
4 ANALIZA POSLOVANJA IN POROČANJA IZBRANEGA PODJETJA V ČASU ZDRAVSTVENE KRIZE.....	35
4.1 Zdravstvena kriza in dejavnost podjetja.....	36
4.2 Predstavitev poslovanja podjetja v času zdravstvene krize.....	37
4.3 Analiza računovodskih poročil v času zdravstvene krize	40
4.3.1 Analiza izkaza poslovnega izida	41
4.3.2 Analiza bilance stanja.....	46
4.3.3 Intervju	48
4.3.4 Ugotovitve in predlogi	50
SKLEP	51

LITERATURA IN VIRI	53
PRILOGE	58

KAZALO TABEL

Tabela 1: Zneski pomoči v začasnem okviru	21
Tabela 2: Zneski oziroma višina državnih pomoči	33
Tabela 3: Oprostitve prispevkov za invalidsko in pokojninsko zavarovanje.....	37
Tabela 4: Krizni dodatek	38
Tabela 5: Povračilo nadomestila plače zaradi odrejene karantene.....	39
Tabela 6: Struktura poslovnih prihodkov	41
Tabela 7: Postavke stroškov dela	44
Tabela 8: Dolgoročna sredstva	46
Tabela 9: Kapital	47

KAZALO SLIK

Slika 1: Kosmati donos poslovanja v letu 2020 in 2019	43
Slika 2: Primerjava zneska drugih prihodkov v letu 2020 in v letu 2019	44
Slika 3: Primerjava stroškov dela leta 2020 in leta 2019	45

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Izkaz poslovnega izida 2020.....	1
Priloga 2: Bilanca stanja 2020.....	5

UVOD

Naloga računovodstva v podjetju je podajanje in zagotavljanje zanesljivih in popolnih podatkov in informacij o poslovanju podjetja, ki so pomembni za odločanje in uporabo za notranje in zunanje uporabnike. Računovodsko poročanje je predstavljanje računovodskih podatkov in informacij uporabnikom in je del celotnega informiranja, ki je potrebno za uspešno delovanje podjetja. Namen računovodskega poročanja je dajanje informacij o finančnem položaju in uspešnosti podjetja, ki so koristne pri odločanju uporabnikov ter jim omogočiti lažjo presojo, ocenjevanje, sklepanje in odločanje. Računovodska poročila morajo biti izkaz resničnega stanja, v računovodstvu pa morajo biti pravilno evidentirani vsi poslovni dogodki, tako kot so nastali. Računovodske informacije morajo temeljiti na razumljivih in resničnih podatkih.

Ločimo računovodsko poročanje za zunanje uporabnike računovodskih poročil in notranje uporabnike računovodskih poročil. Zunanji uporabniki računovodskih poročil so davčni organi, banke itd. Med notranje uporabnike računovodskih poročil pa štejemo nadzorni svet, upravo, drugo poslovodstvo na nižjih ravneh in poslovodstva posameznih odvisnih družb.

Pravna podlaga za pripravo računovodskih poročil je Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1), Ur. l. RS, št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15, 15/17 in 22/19 – ZposS, na podlagi katerega je predpisana uporaba Slovenskih računovodskih standardov in Mednarodnih računovodskih standardov. Določila za poročanje so opredeljena tudi v Zakonu o računovodstvu (ZR) Ur. l. RS, št. 23/99, 30/02 – ZJF-C in 114/06 – ZUE.

ZGD-1 podrobneje ureja izvajanje nekaterih uredb Evropske unije, med njimi tudi Uredbo Komisije 1126/2008/ES z dne 3. novembra 2008 o sprejetju nekaterih mednarodnih računovodskih standardov v skladu z Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta 1606/2002/EC (UL L št. 320 z dne 29. 11. 2008, str. 1), zadnjič spremenjena z Uredbo Komisije (EU) 2015/29 z dne 17. decembra 2014 o spremembi Uredbe (ES) št. 1126/2008 o sprejetju nekaterih mednarodnih računovodskih standardov v skladu z Uredbo (ES) št. 1606/2002 Evropskega parlamenta in Sveta glede mednarodnega računovodskega standarda 19 (UL L št. 5 z dne 9. 1. 2015, str. 11). Poleg tega, zakon v 54. členu opredeljuje, da morajo družbe in podjetniki voditi poslovne knjige in jih enkrat letno zaključiti v skladu s tem zakonom in Slovenskimi računovodskimi standardi (v nadaljevanju SRS) ali Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja (v nadaljevanju MSRP) oziroma Mednarodnimi računovodskimi standardi (v nadaljevanju MRS), če zakon ne določa drugače. Poslovno leto se lahko razlikuje od koledarskega leta. Na podlagi zaključenih poslovnih knjig je treba za vsako poslovno leto v treh mesecih po koncu tega poslovnega leta sestaviti letno poročilo.

SRS združujejo domače računovodske teorije z mednarodnimi zahtevami, MSRP in direktivami Evropske Unije. Posebnost SRS je, da obravnavajo računovodenje kot celoto za notranje in zunanje potrebe podjetij. Zajemajo finančno, stroškovno in poslovodno računovodstvo. Računovodska poročila, ki so pripravljena na podlagi SRS, zajemajo celoto računovodskih

izkazov. Računovodske izkaze sestavljajo bilanca stanja, izkaz poslovnega izida, izkaz gibanja kapitala, izkaz denarnih tokov in razlagalna računovodska pojasnila. MRS podrobneje opredeljujejo in določajo ravnanja, da se v okviru poslovanja in poročanja podjetja, zagotovijo resnični in popolni podatki. MRS 1 se uporablja pri predstavljanju vseh računovodskih izkazov za splošne namene, pripravljenih in predstavljenih v skladu z mednarodnimi standardi računovodskega poročanja. MRS 1 se enako uporablja za vsa podjetja, ne glede na to, ali morajo pripraviti ločene ali konsolidirane računovodske izkaze. Drugi MSRP določajo pripoznavanje, merjenje in zahteve po razkritju za posebne transakcije ter druge dogodke (Slovenski inštitut za revizijo, 2016).

Na začetku leta 2020 je udarila zdravstvena kriza, ki je vplivala vsakdanje življenje ljudi in gospodarstvo. Za preprečitev širjenja zdravstvene krize in zaščito ranljivih delov gospodarstva je Evropska Unija začela z uvajanjem ukrepov za pomoč prebivalstvu in gospodarstvu, kasneje so temu sledile tudi države članice.

Evropska unija in države članice so za preprečitev morebitne gospodarske krize uvedle ukrepe, ki so se izvajali v pomoč podjetjem in zagotavljanju lažjega delovanja ter zmanjšanju vpliva zdravstvene krize. Med prvimi ukrepi z uveljavitvijo Zakona o interventnih ukrepih na javnofinančnem področju (ZIUJP) Ur. l. RS, št. 36/20, so zavezanci oziroma podjetja imeli več časa za predložitev davčnih obračunov in oddajo letnih poročil. Namesto do 31. marca so morali davčne obračune akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti in davčne obračune davka od dohodkov pravnih oseb za preteklo leto oddati najpozneje do 31. maja. Posledično se je za mesec dni zamaknil skrajni rok za sestavo informativnega izračuna dohodnine za leto 2019. Na konec maja je bil prestavljen tudi rok za oddajo letnih poročil Ajpesu za leto 2019.

Vlada je za preprečitev negativnega vpliva zdravstvene krize na državljane in gospodarstvo sprejela interventni protikoronski zakon – Zakon o interventnih ukrepih za omilitev posledic epidemije nalezljive bolezni covid-19 za državljane in gospodarstvo (ZIUZEOP), Ur. l. RS, št. 49/20 in 61/20. Le tega pa je potrdil Državni zbor Republike Slovenije. Temu zakonu so sledili še drugi protikoronski paketi 2, 3, 4, 5, 6, 7 in 8.

Čeprav delo na področju gradbeništva ni bilo posebej omejeno, pa je zdravstvena kriza to področje vseeno negativno presenetila. Delo je bilo upočasnjeno, včasih celo ohromljeno. Večina večjih projektov se je nemoteno izvajala, pri nekaterih manjših projektih pa so se pojavljale posledice krize. Pojavljale so se tudi težave pri dobavi blaga iz drugih držav, saj so bile meje tujih držav po večini zaprte.

Namen magistrskega dela je preučiti, kako so zdravstvena kriza in ukrepi za njeno omilitev vplivali na poslovanje ter računovodsko poročanje preučevanega podjetja. Namen je podati bolj jasno sliko poslovanju podjetja, računovodjem in ostalim uporabnikom za boljše obvladovanje zdravstvene krize ter sprejemanje ustreznih odločitev pri pripravi ustreznih finančnih in poslovnih računovodskih informacij. Prav tako je namen pripravljalcem protikoronskih ukrepov podati informacije o uspešnosti in učinkovitosti ukrepov.

Cilji magistrskega dela so analizirati, kako je kriza vplivala na poslovanje preučevanega podjetja, analizirati katere oblike državne pomoči so pripomogle k boljšemu in nemotenemu poslovanju preučevanega podjetja ter analizirati spremembe računovodskega poročanja v času zdravstvene krize.

Pri izdelavi magistrskega dela je uporabljena metoda deskripcije s študijo domače in tuje literature, ki zajema splošno opisovanje in utemeljevanje posameznih pojmov. Pri empiričnem delu je uporabljena metoda analitike, kjer so za zbiranje podatkov in ugotavljanje obstoječega stanja izbranega podjetja uporabljeni resnični podatki in informacije, ki so pripravljene za namene poročanja. Podatki so prikazani v obliki in na način, da je s pomočjo le-teh mogoče odgovoriti na raziskovalno vprašanje, kako in v katerih primerih so bile državne pomoči v času zdravstvene krize dobrodošle.

V teoretičnem delu se najprej srečamo z razlago računovodskega poročanja in pravnih podlag, ki so pomembne pri sestavljanju računovodskih poročil. Predstavljen je vpliv zdravstvene krize na poslovanje. V magistrskem delu je podrobneje predstavljeno kako je zdravstvena kriza vplivala na poslovanje podjetij in s kakšnimi pristopi so si podjetja pomagala pri zasledovanju strogih ukrepov države. Predstavljeni sta dve dejavnosti, ki sta bili v času zdravstvene krize najbolj prizadeti, to sta gostinstvo in predelovalna dejavnost. Opredeljen je trg dela v času zdravstvene krize. Opisani in opredeljeni so protikoronski ukrepi in pravne podlage za računovodsko poročanje v času zdravstvene krize. Podrobneje so predstavljeni evropski ukrepi, ki jih je sprejela Evropska komisija za preprečevanje širjenja zdravstvene krize, pomoč državljanom ter podjetjem v stiski. Evropskim ukrepom so kasneje sledili ukrepi, ki jih je sprejela Vlada Republike Slovenije. V magistrskem delu so tako opisani vsi protikoronski paketi, ki so bili uveljavljeni v času zdravstvene krize. Opredeljene so vrste državnih pomoči za samozaposlene in delodajalce. Opisani so razlogi in pogoji za vračilo državnih pomoči.

Za raziskavo je bila opravljena analiza poslovanja in računovodskega poročanja izbranega podjetja v času zdravstvene krize. Opredeljena je dejavnost izbranega podjetja v času zdravstvene krize. V raziskavi je bilo podrobneje predstavljeno poslovanje podjetja in kako se je podjetje spopadalo z zdravstveno krizo ter katere državne pomoči je podjetje prejelo. Na podlagi zastavljenega raziskovalnega vprašanja sta bila tako analizirana izkaz poslovnega izida in bilanca stanja. V magistrskem delu je opravljen intervju z direktorjem podjetja. Kot povzetek raziskave predstavljajo ugotovitve in predlogi analize poslovanja in računovodskih poročil izbranega podjetja. V sklepu so predstavljene končne ugotovitve magistrskega dela, kako in v katerih primerih so bile državne pomoči v času zdravstvene krize dobrodošle.

1 RAČUNOVODSKO POROČANJE IN PRAVNE PODLAGE

Del informiranja, ki je potrebno za uspešno delovanje podjetja, je računovodsko poročanje. Računovodsko poročanje je del finančnega računovodstva, na področju obravnavanja in razpolaganja z ustaljenimi računovodskimi podatki, ki so pomembni za prikazovanje celotnega podjetja in razmerij z drugimi. Kadar gre za obravnavanje računovodskih podatkov in

informacij, o podrobnostih z notranjega področja delovanja podjetja, pa je računovodsko poročanje del stroškovnega računovodstva. Pri obravnavanju računovodskih informacij za potrebe posloводства je računovodsko poročanje sestavina poslovodnega računovodstva, ta poročila pa so lahko izražena tudi z naravnimi merskimi enotami (Juršev, Keramat & Vuković, 2016).

Vsako podjetje mora imeti skozi celotno poslovanje vzpostavljene ustrezne kontrole posameznih poslovnih procesov in okolja, ki segajo na področje poročanja. Poglavitna naloga računovodstva je zagotavljanje razumljivih in resničnih podatkov ter informacij, ki so pomembne za sestavljanje računovodskih poročil, za notranje in zunanje uporabnike. Na podlagi tega, ločimo računovodsko poročanje za zunanje uporabnike računovodskih poročil (davčni organi, banke, lastniki) in računovodsko poročanje za notranje uporabnike računovodskih poročil (nadzorni svet, uprava, poslovodstvo odvisnih družb). Računovodska poročila za zunanje uporabnike so določena z zakoni in računovodskimi standardi. Računovodska poročila za notranje uporabnike pa so poleg računovodskih poročil namenjenim zunanjim uporabnikom, tudi vsa druga poročila, ki niso strogo predpisana z zakoni in računovodskimi standardi, vendar so pomembna za poslovanje podjetja in za kasnejše poslovne odločitve. Računovodska poročila so podlaga za sprejemanje odločitev, zato je pomembno, da so računovodske informacije in računovodska poročila pravilno ter pošteno pripravljena, da z njimi uporabniki teh poročil sprejemajo pravilne sklepe in pravilne odločitve (Pobevšek, brez datuma).

Vsaka pravna oseba, ne glede na njeno velikost ali dejavnost ki jo opravlja, mora sestavljati računovodska poročila. Računovodska poročila se sestavljajo za obdobje enega leta, poznamo pa tudi medletna in mesečna računovodska poročila. Sestavljanje računovodskih poročil za zunanje uporabnike je določeno z zakonom in računovodskimi standardi. Da računovodska poročila dajejo resničen in pošten izkaz stanja podjetja, morajo biti tisti, ki ta poročila pripravljajo ustrezno usposobljeni. Potrebno je strokovno znanje in poznavanje tako slovenske zakonodaje in standardov, kot tudi Evropske uredbe in direktive s področja poročanja podjetij ter mednarodne računovodske standarde.

1.1 Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1)

ZGD-1 v 54. členu določa, da morajo družbe in podjetniki voditi poslovne knjige in jih zaključiti enkrat letno v skladu z veljavnim zakonom, Slovenskimi računovodskimi standardi ali Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja. Za sestavo in oddajo letnega poročila velja trimesečni rok po koncu poslovnega leta. Za konsolidirano letno poročilo za družbe, ki so zavezane h konsolidaciji, pa velja štirimesečni rok.

Vse družbe ne glede na velikost in dejavnost ki jo opravljajo, so zavezane k izdaji letnih poročil. Po ZGD-1 se na podlagi določil, družbe razvrščajo na mikro, majhne, srednje in velike. Merila, ki se upoštevajo na bilančni presečni dan letne bilance stanja, so opredeljena glede na povprečno število delavcev v poslovnem letu, na čiste prihodke od prodaje in na vrednost

aktive. Po 55. členu ZGD-1, so mikro, majhne, srednje in velike družbe tiste družbe, ki izpolnjujejo dve od predpisanih meril. Mikro družba je družba, kjer povprečno število delavcev v poslovnem letu ne presega 10, ali čisti prihodki od prodaje ne presegajo 700.000 evrov, ali vrednost aktive ne presega 350.000 evrov. Majhna družba je družba, katere povprečno število delavcev v poslovnem letu pa ne presega 50, čisti prihodki od prodaje ne presegajo 8.000.000 evrov ali pa vrednost aktive ne presega 4.000.000 evrov. Srednja družba je tista družba, ki ne izpolnjuje niti pogojev mikro, niti pogojev majhne družbe. Družba se uvrsti v srednjo družbo, če je povprečno število delavcev v poslovnem letu 250 ali manjše, če so čisti prihodki od prodaje 40.000.000 evrov ali manjši in, če je vrednost aktive 20.000.000 evrov ali manjša. Velika družba pa je tista družba, ki presega vsa merila mikro, majhnih in srednjih družb. V skladu z določbami in merili tega zakona, se družbe razvrščajo na mikro, majhne, srednje in velike, če na podlagi podatkov zadnjih dveh zaporednih poslovnih let na bilančni presečni dan bilance stanja obkraj presegajo ali prenehajo presegati določena merila.

Družbe, s sedežem v Republiki Sloveniji, ki so obvladujoče eni ali več družbam s sedežem bodisi v Republiki Sloveniji, bodisi zunaj nje, so po 56. členu tega zakona, poleg letnega poročila, zavezane tudi k pripravi konsolidiranega letnega poročila. H konsolidiranem letnem poročilu je družba zavezana, če je obvladujoča družba ali ena od odvisnih družb organizirana kot kapitalska družba, kot dvojna družba ali kot druga istovrstna pravnoorganizacijska oblika po pravu države sedeža družbe. Če obvladujoča družba skupaj z odvisnimi družbami ne dosega pogojev za velike družbe, ni dolžna izdelati konsolidiranega letnega poročila.

ZGD-1 v 60. členu določa, da je letno poročilo družb sestavljeno iz bilance stanja, izkaza poslovnega izida, izkaza denarnih tokov, izkaza gibanja kapitala, izkaza drugega vseobsegajočega donosa ter prilog s pojasnili k izkazom in poslovnega poročila. Ti računovodski izkazi skupaj s prilogo in pojasnili k izkazom kot celota sestavljajo računovodsko poročilo.

Bilanca stanja je računovodsko poročilo, ki izkazuje sredstva poslovnega subjekta. Ta sredstva izkazujejo premoženje na eni strani in vire financiranja premoženja, to so obveznosti, na drugi strani. Bilanca stanja se pripravi običajno na zadnji dan poslovnega leta, za katerega se sestavlja. Bilanca stanja se lahko sestavlja tudi med letom. Za potrebe lastnikov podjetja, bank, vlagateljev ali poslovodstva, se lahko sestavljajo mesečne bilance, trimesečne ali polletne bilance stanja poslovnega subjekta. Bilanca stanja je sestavljena iz aktive, kjer so opredeljena dolgoročna in kratkoročna sredstva. Dolgoročna sredstva predstavljajo osnovna sredstva in dolgoročne finančne naložbe, kratkoročna sredstva pa sestavljajo zaloge, naložbe, terjatve ter denarna sredstva. Druga stran bilance stanja pa je pasiva. V pasivi bilance stanja so opredeljene obveznosti podjetja, to so obveznosti do kapitala, dolgoročne in kratkoročne obveznosti do virov financiranja, kratkoročne in dolgoročne obveznosti do virov financiranja, kratkoročne in dolgoročne obveznosti do dobaviteljev ter druge poslovne obveznosti. Bilanca stanja daje jasno sliko premoženja podjetja, s katerim poslovni subjekt jamči za svoje obveznosti (Borko Grimšič, 2015).

Po ZGD-1 izkaz poslovnega izida prikazuje prihodke, odhodke in poslovni izid v poslovnem letu. Gibanje posameznih sestavin kapitala v poslovnem letu, ki vključuje uporabo čistega dobička in pokrivanje izgube, prikazuje izkaz gibanja kapitala. Izkaz denarnih tokov prikazuje gibanje prejemkov in izdatkov podjetja oziroma pritokov in odtokov posameznega poslovnega leta, kjer so tudi pojasnjene spremembe pri stanju denarnih sredstev. Postavke, ki niso pripoznane v izkazu poslovnega izida in vplivajo na velikost celotnega lastniškega kapitala, so prikazane v izkazu drugega vseobsegajočega donosa. Pojasnila v prilogi k izkazom morajo biti prikazana v vrstnem redu, po katerem so prikazane postavke v bilanci stanja in izkazu poslovnega izida. Pošten prikaz razvoja in izidov poslovanja družbe in njenega finančnega položaja, ki vključuje bistvena tveganja in negotovosti, katerim je družba izpostavljena, vsebuje poslovno poročilo družbe.

1.2 Slovenski računovodski standardi (SRS)

Slovenski računovodski standardi (SRS), Ur. l. RS, št. 95/15, 74/16 – popr., 23/17, 57/18 in 81/18, so pravila o strokovnem ravnanju na področju računovodenja, ki jih oblikuje Slovenski inštitut za revizijo. Slovenski inštitut za revizijo je za sestavljanje standardov pooblaščen s strani države, z namenom urejanja in nadziranja računovodske stroke v Sloveniji. Prvotno so SRS nastali kot temeljna zamisel, da mora zunanje računovodsko poročanje vplivati na ureditev računovodenja, na podlagi katere temeljijo posebne rešitve pri notranjem poročanju. Obravnavali so računovodenje za notranje in zunanje potrebe organizacij in so zajemali finančno, stroškovno in poslovodno računovodstvo. Prenovljeni SRS so temeljna pravila finančnega računovodenja in poročanja le za zunanje potrebe organizacij (Slovenski inštitut za revizijo, 2016).

SRS podrobneje obdelujejo računovodska načela pri metodah zajemanja, obdelovanja računovodskih podatkov in oblikovanja ter predstavljanja računovodskih informacij. SRS podrobno obravnavajo postopke, ki vplivajo na predpisane računovodske izkaze za zunanje potrebe, vendar ti postopki ne navajajo podrobnosti za druge računovodske obračune in računovodske predračune za zunanje potrebe ter ostalih podrobnosti le-teh, za notranje potrebe. Nanašajo se predvsem na gospodarske družbe, vendar jih uporabljajo tudi druge organizacije, samostojni podjetniki, zavodi, društva, agencije ali pa državne organizacije, če je to posebej določeno v področnih predpisih. Ne glede na pravnoorganizacijsko ali statusno obliko organizacije morajo biti temeljna pravila računovodenja, predvsem pravila pripoznavanja oziroma odprave pripoznavanja, merjenja in vrednotenja gospodarskih kategorij, enaka za vse organizacije. SRS kot temeljna pravila finančnega računovodenja določajo, kdaj in kako mora organizacija določeni poslovni dogodek pripoznati, meriti in prikazati v svojih poslovnih knjigah in računovodskih izkazih. Namen SRS je, da se z njihovo predpisano uporabo doseže doslednost, pa tudi primerljivost poročil vseh organizacij ter da se s tem preprečujejo zlorabe in napačna prikazovanja finančnih poslovanj organizacij. Zunanji uporabniki računovodskih izkazov so namreč odvisni od računovodskih standardov, saj le-ti omogočajo razkritja relevantnih in popolnih informacij ter podatkov organizacij. Slovenski računovodski standardi obsegajo Uvod v SRS-je in Okvir SRS-jev in posamezne SRS-je. Okvir SRS določa, da je

potrebno računovodenje posamezne organizacije zasnovati tako, da sestavljanje računovodskih obračunov, računovodskih predračunov in računovodskih izkazov ne povzroča večjih težav, saj morajo biti računovodski izkazi za zunanje uporabnike resničen in pošten prikaz poslovanja organizacije. SRS podrobno določajo, da morajo biti organizacije še posebej pozorne pri oblikovanju računovodskih usmeritev. Računovodske usmeritve so pravila in postopki, ki jih je treba upoštevati in uporabljati pri sestavljanju računovodskih poročil. Računovodska poročila morajo vsebovati kakovostne značilnosti, ki morajo biti vpeljane tudi v celotno računovodstvo. Kakovostne značilnosti so razumljivost, ustreznost, zanesljivost in primerljivost. Posamezni SRS-ji urejajo gospodarske kategorije (Standardi I), standarde zunanjega računovodskega poročanja (Standardi II) in standarde posebnosti za organizacije v posameznih dejavnostih (Standardi III) (Slovenski inštitut za revizijo, 2016).

1.3 Mednarodni računovodski standardi (MRS)

Mednarodni standardi računovodskega poročanja (v nadaljevanju MSRP) se včasih uporabljajo kot sopomenka Mednarodnih računovodskih standardov (v nadaljevanju MRS), medtem ko je pri uporabi teh standardov potrebno uporabiti natančne navedbe, kateri standardi so uporabljeni. MRS obsegajo 41 standardov MSRP pa 13 standardov in dodatna pojasnila Odbora za pojasnjevanje mednarodnih standardov računovodskega poročanja (Novak, 2007, str. 345).

Mednarodni standardi računovodskega poročanja so standardi, ki so kot mednarodni standardi določeni z uredbo Evropske unije. ZGD-1 v slovenski pravni red uveljavlja uvedbo nekaterih uredb Evropske unije. Podrobneje pa ureja izvajanje Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta 1606/2002/ES z dne 19. julija 2002, o uporabi mednarodnih računovodskih standardov (UL L št. 243 z dne 11. 9. 2002, str. 1) in Uredbe Komisije 1126/2008/ES z dne 3. novembra 2008, o sprejetju nekaterih mednarodnih računovodskih standardov v skladu z Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta 1606/2002/EC (UL L št. 320 z dne 29. 11. 2008, str. 1).

Uredba Evropskega parlamenta in Sveta 1606/2002/ES z dne 19. julija 2002, o uporabi MRS pojasnjuje, da je Mednarodne računovodske standarde izdelal Odbor za mednarodne računovodske standarde z namenom, da razvije enotno zbirko globalnih računovodskih standardov.

Cilj uredbe o uporabi mednarodnih računovodskih standardov je usklajevanje računovodskih informacij družb. Z uskladitvijo računovodskih informacij, se lahko zagotavlja visoka stopnja preglednosti in primerljivosti računovodskih izkazov. S tem pa se zagotovi bolj učinkovito delovanje notranjega in kapitalskega trga. Uredba se nanaša na uporabo MSRP v tistih družbah, katerih vrednostni papirji kotirajo na organiziranem trgu katerekoli države članice Evropske Unije. To pomeni, da morajo družbe, katerih vrednostni papirji imajo na dan bilance stanja, dovoljenje za trgovanje na organiziranem trgu vrednostnih papirjev katerekoli države članice Evropske Unije, poleg skupinskih računovodskih izkazov v skladu z nacionalno zakonodajo, pripraviti tudi skupinske računovodske izkaze v skladu z MSRP. Z uredbo pa je hkrati omogočeno, da MSRP uporabljajo tudi družbe, na katere se zahteve te uredbe ne nanašajo. To

zahtevo pa mora predpisati vsaka posamezna država članica v svoji nacionalni zakonodaji (Novak, 2007, str. 351).

2 VPLIV ZDRAVSTVENE KRIZE NA POSLOVANJE

Izbruh pandemije v začetku leta 2020, je povzročil globalne spremembe vsakdanjega življenja. Zaprtje javnega življenja z namenom preprečitve širjenja novega koronavirusa je pustilo posledice na mnogih področjih. Razmere držav širnega sveta, ki so se zdele še tako oddaljene in nemogoče, so kmalu postale globalni problem. Zaprtju vseh nenujnih javnih dejavnosti je z vrhom pandemije sledilo zaprtje tudi mnogih gospodarskih dejavnosti. Razmere na trgu dela so se tako obrnile na glavo. Ko se je zdravstvena kriza raztrgala po vsem svetu, je ustvarila uničujoč kaos tudi v gospodarstvu in na drugih področjih.

Prvi primeri izbruha novega koronavirusa so bili v azijskih državah potrjeni že ob koncu leta 2019, medtem ko je prvi primer okužbe Slovenijo pretresel 4. 3. 2020. Do sredine marca so primeri okužb hitro naraščali, kar je narekovalo zaprtje javnega življenja, z namenom zaježitve širjenja zdravstvene krize. Ukrepi, ki so jih sprejele države, med njimi tudi Slovenija, so bili nujno potrebni za omilitev prenasičenosti zdravstvenega sektorja, kar pa je imelo negativen vpliv na poslovanje podjetij in na javno življenje.

Zdravstvena kriza je povzročila motnje pri poslovanju podjetij ravno v času, ko je večina slovenskih podjetij pripravljala računovodske izkaze in letna poročila za konec poslovnega leta na dan 31. decembra. Podjetja morajo v svojih poročilih razkriti vse pomembne dogodke, ki so se zgodili v tekočem poslovnem letu, in ki lahko pomembno vplivajo na poslovanje podjetja. Poleg dogodkov, ki vplivajo na poslovanje tekočega leta pa so pomembni tudi dogodki, ki se zgodijo po koncu poslovnega leta. Določila za razkritje dogodkov po koncu poslovnega leta opredeljuje ZGD-1 v 70. členu. Podrobnejša določila v zvezi z dogodki po koncu poslovnega leta pa so opredeljena v SRS 20 (Vrankar, 2020).

Podjetja morajo presoditi, kakšen učinek ima oziroma bo imela zdravstvena kriza na poslovanje, kakšna tveganja povzroča ter kako se bodo s tveganji soočala. Potrebno je preveriti ali so pojasnila o dogodkih po koncu poslovnega leta v letnem poročilu ustrezna, poleg tega pa ali je sistem upravljanja s tveganji ustrezen glede na nastalo situacijo. Pomembna je priprava letnega poročila in potrebnih pojasnil o vplivu zdravstvene krize glede na poslovanje organizacij v prihodnosti. V okviru tega morajo podjetja presoditi ali gre za popravljalne ali nepopravljalne dogodke po koncu poslovnega leta. Dogodke po datumu bilance stanja morajo presojati tako podjetja, ki so zavezana k uporabi MSRP, kot tudi podjetja, ki za pripravo računovodskih izkazov in poročil uporabljajo SRS (Bajuk Mušič, 2020a).

SRS 20 opredeljuje dogodke po koncu poslovnega leta oziroma dogodke po datumu bilance stanja, ki morajo biti preračunani v skladu z dogodki, ki se zgodijo po datumu bilance stanja, če je iz teh dogodkov mogoče ugotoviti dodatne dokaze. Ti dokazi so lahko koristni pri ocenjevanju zneskov, ki na dan bilance stanja vplivajo na stanje sredstev in obveznosti ali pa

prikazujejo, da postavka o časovni neomejenosti delovanja v zvezi s celotnim podjetjem ali njegovim delom ne drži. Dogodki po datumu bilance stanja, ki ne vplivajo na stanje sredstev in obveznosti, se ne preračunajo v bilanci stanja, se pa razkrijejo, če so tako pomembni, da bi lahko vplivali na ustrezne ocene in odločitve uporabnikov računovodskih izkazov. Prvi dogodki so popravljalni dogodki po datumu bilance stanja in vplivajo na računovodske izkaze predhodnega leta, slednji pa so nepopravljalni dogodki po datumu bilance stanja, ki na računovodske izkaze predhodnega leta nimajo vpliva (Slovenski inštitut za revizijo, 2016).

V času priprave računovodskih izkazov in poročil za leto 2019, morebitni vpliv zdravstvene krize podjetjem predstavlja nepopravljalni dogodek po datumu bilance stanja. V tem primeru podjetje takšen dogodek vključi v računovodsko poročilo za leto 2019 in predstavi oceno učinka na poslovanje v letu 2020. Drugače pa je pri podjetjih, ki poslovnega leta nimajo enakega koledarskemu letu. Za takšna podjetja lahko morebitni vpliv zdravstvene krize predstavlja popravljalni dogodek po datumu bilance stanja. V tem primeru imajo ti dogodki pomemben vpliv na sredstva in obveznosti, ki jih mora podjetje, za učinek zdravstvene krize, preračunavati (Bajuk Mušič, 2020a).

Globalno se je zdravstvena kriza razširila v začetku leta 2020. V času priprave računovodskih izkazov in poročil za poslovno leto morajo podjetja razmišljati že o poslovnem letu, ki sledi. Na nekatera podjetja je lahko zdravstvena kriza vplivala že konec leta 2019, ko so se pojavile prve motnje pri poslovanju, predvsem z azijskimi državami, vendar je za večino predstavljala grožnje za poslovanje v letu 2020. Z uvajanjem vladnih ukrepov so bila podjetja primorana prilagoditi svoje poslovanje. Na podlagi tega, je potrebno predvideti tveganja in motnje, ki se lahko pojavijo pri poslovanju, vendar je le-to težko natančno opredeliti.

Poslovodstvo vsakega podjetja je moralo opisati pričakovanja glede posledic zdravstvene krize, ki lahko vplivajo na poslovanje podjetja. Predpostaviti so morali morebiten vpliv zaradi prekinitve poslovanja ob takojšnjem uveljavljanju vladnih ukrepov. Učinke le-tega pa je bilo težko vrednostno oceniti, vendar jih je poslovodstvo vseeno moralo razkriti. Razkritja pa bi lahko bila predpostavljena za več možnih scenarijev prekinitve normalnega poslovanja in sicer: prekinitve ali omejitve izvajanja poslovne dejavnosti, ukrepi v zvezi z zaposlenimi in odpuščanja zaposlenih, ocenjevanje bodočih slabitev finančnih in nefinančnih sredstev, tveganja kršitev finančnih zavez iz kreditnih pogodb, sprožitve pogojev, ki bodo zahtevali poplačilo dolžniških ali drugih instrumentov, spremembe pri pogodbenih pogojih danih in prejetih posojil, morebitne motnje pri nabavi ter pri izpolnjevanju pogodb s kupci (Vrankar, 2020).

2.1 Vpliv krize na poslovanje podjetij

Slovenska vlada je sprejela vrsto različnih ukrepov za zaježitev širjenja novega koronavirusa. Tako je Svet za nacionalno varnost 9. 3. 2020 sprejel prepoved javnih prireditev v zaprtih prostorih, za več kot 100 obiskovalcev. 10. 3. 2020, je sledila začasna prekinitve letov v Slovenijo iz letališč na prizadetih območjih v Italiji, na Kitajskem, v Južni Koreji in Iranu.

Zaradi hitrega širjenja okužb je Slovenija 12. 3. 2020, uradno razglasila epidemijo, temu je posledično sledilo začasno zaprtje vrtcev in šol ter začasne prekinitve železniškega potniškega prometa med Slovenijo in Italijo. 15. 3. 2020 pa je bil začasno ustavljen še celoten javni potniški promet. Temu je sledilo zaprtje večine javnih prostorov, kot so na primer turistične znamenitosti, muzeji, knjižnice, galerije, gostinski lokali, nastanitveni obrati in wellness centri. Odprte so ostale le trgovine z živili, lekarne, bencinske črpalke, banke, pošte in trafike. Konec marca 2020 je bilo v celoti prepovedano zbiranje na javnih mestih (Brezigar Masten in drugi, 2020, str. 8).

Res je, da se Slovenija z zdravstveno krizo ni spopadala sama, vendar je v primerjavi z večino evropskih držav precej majhna in šibka. Domača podjetja se na večjih tržiščih spopadajo z visoko konkurenco, kar pomeni, da so v času krize izpostavljena še večjim grožnjam pred prevlado konkurentov na trgu.

V času zaprtja javnega življenja so potrošniki odložili nakupe nenujnih dobrin in vprašanje je bilo, če bodo nerealizirane nakupe teh dobrin kasneje realizirali. Kot posledica zaježitve zdravstvene krize z zaprtjem državnih meja, so bile prekinitve izvozno-uvoznih tokov. Zaradi tovrstnih prekinitev pa podjetja, ki so v času zdravstvene krize ostala odprta, niso mogla priti do vseh sredstev, ki so bila potrebna za njihovo normalno poslovanje. Zaradi povpraševanja po sredstvih znotraj posamezne države pa se je posledično zmanjševalo tudi tuje povpraševanje (P. Damijan, 2020).

2.2 Delo na domu in čakanje na delo doma

Z uveljavitvijo različnih ukrepov v Sloveniji, so bila podjetja primorana prilagoditi svoje poslovanje takratnim razmeram. Številna podjetja so z namenom prilagajanja ukrepom za preprečitev širjenja okužb med zaposlenimi, začela izvajati delo od doma. Večini podjetjem nekaterih storitvenih dejavnosti in podjetjem, katerih narava dela ne zahteva fizične prisotnosti delavcev na delovnem mestu, delo od doma ni povzročalo velikih težav. Poslovanju, katerega narava dela je delo s sodobno tehnologijo, ki je dostopna vsakemu, delo od doma ni težko prilagoditi. Večje težave pri prilagajanju ukrepov pa so imela podjetja, katerih narava dela ne omogoča dela od doma. Podjetja s področja predelovalnih dejavnosti, so se zaradi zaustavitve uvožno-izvoznih tokov soočala s pomanjkanjem surovin, ki jih potrebujejo za tekoče poslovanje. Zaradi zaustavitve nekaterih proizvodnih procesov in pomanjkanja tekočega dela pri drugih poslovnih procesih, so nekatera podjetja svoje zaposlene napotila na čakanje na delo doma.

Podjetja so se morala hitro prilagoditi izrednim razmeram. Organizacija dela je bila različna, odvisna od poslovanja podjetja. Da delavci niso bili v tesnem stiku, so podjetja pri določenih službah uvajala koordiniranje dela na daljavo oziroma delo od doma, ponekod je bilo v ta namen organizirano izmensko delo ali pa so na delo prišli le posamezni ključni kadri (Jerman, brez datuma).

Opravljanje dela na domu opredeljuje Zakon o delovnih razmerjih (ZDR-1), Ur. l. RS, št. 21/13, 78/13 – popr., 47/15 – ZZSDT, 33/16 – PZ-F, 52/16, 15/17 – odl. US, 22/19 – ZPosS, 81/19 in 203/20 – ZIUPOPVE, kot delo, ki ga delavec opravlja na svojem domu ali v prostorih po lastni izbiri, ki so izven delovnih prostorov delodajalca, za kar se dogovorita delodajalec in delavec v pogodbi o zaposlitvi. V zakonu pa je v 169. členu opredeljeno, da se v primeru kriznih razmer, vrsta ali kraj opravljanja dela, začasno spremenita tudi brez soglasja delavca, vendar le, dokler trajajo takšne okoliščine. Delo na domu se šteje tudi kot delo na daljavo, ki ga delavec opravlja z uporabo informacijske tehnologije.

V običajnih okoliščinah je za trajno ali začasno odrejanje dela od doma s strani delodajalca, potrebno obvestiti Inšpektorat RS za delo, še preden začne delavec opravljati delo od doma. V času zdravstvene krize, pa način in obseg obveščanja nista bila določena, ampak so delodajalci Inšpektorat RS za delo obvestili le po elektronski pošti. Šele z uvedbo nekaterih ukrepov Vlade, so morali takšna obvestila oddajati preko informacijskega sistema za podporo poslovnim subjektom (Pensa & Ravter, 2021).

S prilagajanjem pri opravljanju dela od doma, pa je potrebno delovni čas ustrezno prilagoditi. Delavec mora voditi dnevno evidenco delovnega časa in jo redno pošiljati delodajalcu. Delovne ure, pri opravljanju dela od doma, morajo biti v obsegu določenem s pogodbo o zaposlitvi. V času zdravstvene krize je bil za razporejanje dela in delovnega časa pri uvajanju dela od doma, možen tudi poenostavljen dogovor, da je delavec poročal podatke o številu dejansko opravljenih ur delovnega dne, v primeru da so bile le-te drugačne od polnega delovnega časa oziroma osmih ur (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, 2020).

Pri poslovanju podjetja je bistvenega pomena izmenjava informacij in podatkov, ki so pomembni za izvajanje dela in odločitve. Pri izvajanju dela na domu je komunikacija in izmenjava informacij otežena, saj ni omogočeno takojšnje komuniciranje in sodelovanje v živo. Ravno zaradi tega, so se morala podjetja v času zdravstvene krize temu primerno prilagoditi. Posebno pozornost pa so morali nameniti izmenjavi informacij na daljavo, ki so zaupne narave.

Delovna mesta v podjetjih so morala biti razporejena v skladu z upoštevanjem ukrepov za zagotavljanje varnostne razdalje, da delavci niso bili izpostavljeni okužbam. Poslovanje je moralo biti prilagojeno tudi ukrepom za zagotavljanje varnosti delavcev, kjer so izpostavljeni nujnim stikom z zunanjimi partnerji. Izredne razmere so povzročile, da so morala nekatera podjetja poslovati v zmanjšanem obsegu. Veliko težav je prilagajanje ukrepom povzročalo proizvodnim podjetjem. Zaradi zmanjšane obsega dela so morali delavce napotiti na čakanje na delo doma (Jerman, brez datuma).

Čakanje na delo je delovno pravni institut, ki ga ureja ZDR-1, v 138. členu. Po določilih tega zakona imajo delodajalci v nekaterih primerih možnost delavce napotiti na začasno čakanje na delo doma. Namen čakanja dela na domu je ohranitev zaposlitve, delavcu pa v tem času pripada nadomestilo plače. Po ZDR-1 delavcu pripada nadomestilo plače najmanj v višini 80 % povprečne mesečne plače delavca, za polni delovni čas, v obdobju zadnjih treh mesecev. Z

uvedbo ukrepov države, z namenom zaježitve zdravstvene krize, so pravila čakanja na delo doma drugačna kot prvotno veljajo po delovnopравни zakonodaji. Ukrep države z uveljavitvijo novih predpisov ureja pogoje, ki jih mora izpolnjevati delodajalec: velikost povračila nadomestila plače in prispevkov za socialno varnost delodajalcu, znesek najmanjšega nadomestila, ki mora biti izplačan delavcu ter sankcije v primeru kršitve pravil (Drobež Tomšič & Scortegagna Kavčnik, 2020, str. 51).

Izbruh zdravstvene krize je močno vplival na poslovanje podjetij. Kriza se je občutila tudi v njihovih plačilnih sposobnostih. Najbolj hude posledice so občutila podjetja, pri katerih je bila prilagoditev razmeram v času zdravstvene krize najtežja. Najtežje so se prilagodila podjetja storitvenih dejavnosti, gostinstva in prometa. Negativne posledice zmanjšanja poslovanja so občutno vplivale na kazalnike zadolženosti, kar je vplivalo tudi na slabše plačilne sposobnosti in povečanja zapadlih obveznosti. V prvem valu so bili najbolj prizadeti samostojni podjetniki, saj so se dospele neporavnane obveznosti v devetih mesecih skoraj podvojile, pri gospodarskih družbah pa zmanjšale. Število začetnih postopkov zaradi insolventnosti se v tem obdobju ni povečalo. V primerjavi z enakim obdobjem v letu 2019, se je v času zdravstvene krize število stečajnih postopkov zmanjšalo. Zmanjšanju stečajnih postopkov lahko pripisujemo bodisi sprejetju interventnih ukrepov Vlade za pomoč podjetjem v stiski, bodisi zaprtju sodišč v času razglasitve izrednih razmer (Brodar in drugi, 2020, str. 3).

2.3 Gospodarstvo in zdravstvena kriza

Izbruh zdravstvene krize je povzročil velik upad gospodarske aktivnosti. V času razglasitve izrednih razmer so bila podjetja izpostavljena dejavnikom, ki so vplivali na njihovo poslovanje, posledično pa tudi na celotno gospodarstvo. Zaradi strogih ukrepov omejevanja širjenja zdravstvene krize je bilo gospodarstvo pod visokimi pritiski. Upad gospodarskih aktivnosti je bil zabeležen že na samem začetku zdravstvene krize in je bil prisoten tudi skozi celo leto 2020.

Zdravstvena kriza je zaradi uvajanja ukrepov močno prizadela gospodarstvo po svetu, to pa je vplivalo na gospodarstvo znotraj Evropske Unije. Ob pojavu šokantnih razmer so se na območju celotne Evropske Unije močno skrčile gospodarske aktivnosti. V prvi polovici leta 2020, je bil upad gospodarskih aktivnosti največji, medtem ko je po postopnem prilagajanju strogim ukrepom del gospodarskih aktivnosti oživel v drugi polovici leta 2020 oživel (De Vet Maarten in drugi, 2021, str. 10).

V prvih mesecih pojava zdravstvene krize so države z namenom omejitve širjenja uveljavljale ukrepe z zaprtjem meja, kar je povzročilo globok upad izvozno usmerjenih delov gospodarstva. V Sloveniji so se kazalniki gospodarskih aktivnosti v začetnih mesecih znatno znižali, med letom pa niso narekovali bistvenega izboljšanja. Močno so bile prizadete pridelovalne dejavnosti. V poletnih mesecih se je na področju izvoza in nekaterih drugih dejavnosti začelo oživljanje, a se je v septembru, ko je sledil drugi val zdravstvene krize, rast blagovne menjave s tujino upočasnila, okrevanje predelovalnih dejavnosti pa prekinilo. Gostinstvu, ki sodi med najbolj prizadete dejavnosti v času zdravstvene krize, se je gospodarska aktivnost v poletnih

mesecih povečala zaradi potrošnje domačih turistov, še posebej v času unovčevanja turističnih bonov ter dodatnih omejitev potovanja v tujino. Kljub temu so prihodki, ob odsotnosti tujih turistov in prepovedih opravljanja dejavnosti v kasnejših mesecih, ostali globoko pod ravno prihodkov pred zdravstveno krizo. Najmanj izrazit upad gospodarske aktivnosti v začetnih mesecih je doživelo gradbeništvo. Gospodarska aktivnost gradbeništva pa se je v poletnih mesecih še dodatno okrepila (Brodar in drugi, 2020, str. 10).

Ob zaostrenih razmerah in konstantnem spreminjanju ukrepov in omejevanjem širjenja zdravstvene krize, je realni bruto domači proizvod (v nadaljevanju BDP), v letu 2020, upadel za 5,5 %, v primerjavi z letom 2019. Glede na pričakovanja je bil padec BDP veliko manjši, posledice tega pa so bila ugodna gospodarska gibanja pri uvozu blaga in v gradbeništvu. Največji vpliv na upad BDP pa je bil pri zmanjšanju gospodarskih aktivnosti v tistih dejavnostih, katerih delovanje je bilo močno omejeno zaradi širjenja zdravstvene krize. V prvem četrtletju za čas zdravstvene krize, je bil BDP nižji za 2,5 %, v primerjavi z istim obdobjem v letu 2019. Zaradi zaprtja vseh nenujnih storitvenih dejavnosti in trgovin, ob uvajanju ukrepov za zaježitev zdravstvene krize, je bil padec BDP najbolj izrazit v drugem četrtletju leta 2020. Padec BDP se je znižal za 13 % glede na isto obdobje prejšnjega leta. Posledica znatnega padca BDP je bila tudi omejevanje predelovalnih dejavnosti, zaradi pomanjkanja naročil in prekinjenih ter oteženih nabavno prodajnih poti (Urad RS za makroekonomske analize in razvoj, 2021).

Zdravstvena kriza je že na samem začetku močno vplivala na vsa področja slovenskega gospodarstva. Pri uvajanju ukrepov in izpostavljenosti zastojev na tej ravni, pa so izrazite padce in morebitne posledice občutile predvsem predelovalne dejavnosti in gostinstvo. V nadaljevanju sta obe dejavnosti v času zdravstvene krize podrobneje predstavljeni.

2.3.1 Predelovalne dejavnosti v času zdravstvene krize

Statistični urad Republike Slovenije (2008) v pojasnilih k standardni klasifikaciji dejavnosti – SKD 2008, opredeljuje predelovalno dejavnost kot mehansko ali kemično preoblikovanje surovin, polizdelkov, sestavnih delov ali drugih materialov v nove izdelke, vendar to ne more biti edini splošni kriterij za določanje predelovalne dejavnosti. Izdelki iz predelovalne dejavnosti so lahko končni izdelki ali polizdelki, ki se lahko v drugih predelovalnih dejavnostih preoblikujejo v končne izdelke. Za predelovalno dejavnost na splošno veljajo bistvene spremembe izdelkov ter njihova obnova ali rekonstrukcija.

Ob prvem valu zdravstvene krize, se je ob sprejetju zaježitvenih ukrepov države, proizvodnja predelovalnih dejavnosti močno zmanjšala. Slovenija se je v tem času spopadala s podobnimi težavami kot ostale države članice Evropske Unije. Zdravstvena kriza je najbolj prizadela proizvodnjo motornih vozil in z njo povezane panoge, kot je na primer kovinska industrija (Nenadič, 2020, str. 1).

Avtomobilska industrija predstavlja velik del gospodarstva tako na območju Evropske Unije, kot tudi v Sloveniji. Avtomobilska industrija ima tudi na globalni ravni velik pomen, saj

predstavlja gonilo razvoja in vir novih rešitev, ki se v veliki meri prenašajo tudi v vrsto drugih dejavnosti. Zaradi močne razvitosti na globalni ravni pa avtomobilska industrija predstavlja zelo občutljivo panogo. Moč, hkrati pa tudi občutljivost panoge, predstavljajo tesne medsebojne odvisnosti dobaviteljskih verig (SRIP ACS+, 2020).

Uvajanje ukrepov držav za zajezitev širjenja zdravstvene krize je na tem področju gospodarstva povzročilo velik zastoj. Podjetja so bila primorana v čim večjem obsegu uvajati delo od doma, kar pri predelovalnih dejavnostih predstavlja veliko težavo, saj narava dela zahteva fizično prisotnost delavcev na delovnem mestu. Z omejitvijo pretoka uvoza in izvoza posameznih držav, podjetja pri tem niso pridobila vseh surovin in drugih sredstev, ki jih potrebujejo za normalno poslovanje. Z zamikom uvoza so bile nekatere proizvodnje pod visokimi pritiski, saj jim je zaradi pomanjkanja surovin grozila zaustavitev nekaterih proizvodnih procesov. Z zastoji pri proizvodnih procesih pa je prišlo tudi do zamika rokov pri dobavah kupcem. Z uvajanjem državne podpore podjetjem za zajezitev posledic vpliva zdravstvene krize, pa se je visoka ogroženost predelovalnih dejavnosti začela zmanjševati proti koncu leta 2020 a vendarle tovrstna dejavnost v tem času ni dosegala pozitivne rasti glede na preteklo leto.

Potrebno je izpostaviti proizvodnjo živil in farmacevtsko industrijo, na katero je imela zdravstvena kriza najmanjši vpliv, saj le-ta ni zmanjševala povpraševanja po njenih proizvodih. Prav tako so bile manj prizadete dejavnosti, ki pridelujejo proizvode kot so na primer zaščitna oprema, ki je bila večinoma nujno potrebna za boj proti zdravstveni krizi v zdravstvenem sektorju. Okrevanje po postopni sprostitev ukrepov in prilagajanju podjetjem le-tem, pa se je proti sredini leta 2020 začelo stopnjevati v tistih predelovalnih dejavnostih, ki so v prvem valu krize doživela največji upad poslovanja (Nenadič, 2020).

2.3.2 Gostinstvo v času krize

Gostinska dejavnost je v Zakonu o gostinstvu (ZGos), Ur. l. RS, št. 93/07 – uradno prečiščeno besedilo, 26/14 – ZKme-1B in 52/16, opredeljena kot dejavnost, ki obsega pripravo in strežbo jedi in pijač ter nastanitev gostov.

V gostinski dejavnosti, ki je v uradnih raziskavah veljala za eno izmed najbolj naraščajočih po rasti prihodkov in rasti številu zaposlenih v letih 2018 in 2019, se je v začetku leta 2020 pred pojavom zdravstvene krize, rast še vedno nadaljevala (Statistični urad Republike Slovenije, 2020).

Omejitve za zaustavitev širjenja zdravstvene krize so v sredini marca 2020 povzročile, da so se zaprle skoraj vse dejavnosti, ki spadajo v gostinstvo. Temu je sledil preobrat gospodarskih obetov, padec povpraševanja in zaposlovanja v gostinski dejavnosti.

Po zaprtju večine gostinskih dejavnosti na začetku zdravstvene krize, se je kazalnik povpraševanja po gostinskih storitvah, v primerjavi z letom 2019 in mesecem januarjem ter februarjem 2020, šokantno znižal. Ker vladnim ukrepom za zaprtje gostinskih dejavnosti ni bilo videti konca, se je padec povpraševanja stopnjeval še naslednjih nekaj mesecev. V mesecu

aprilu je bil zabeležen najvišji upad povpraševanja po gostinskih dejavnostih, v času trajanja zdravstvene krize. Zaradi zaprtja večine gostinskih dejavnosti, so se zmanjšale tudi potrebe po dodatnem zaposlovanju. Po statističnih podatkih se je kazalnik zaposlovanja v primerjavi z letom 2019 in mesecem januarjem ter februarjem 2020, v gostinski dejavnosti močno znižal že konec meseca marca in v nadaljevanju leta 2020 (Statistični urad Republike Slovenije, 2020).

Zdravstvena kriza pa je v okviru gostinske dejavnosti močno ohromila tudi turizem. Turizem ima velik pomen v svetu, saj vpliva na bruto domači proizvod posamezne države, poleg tega pa ima velik vpliv tudi na razvoj manj razvitih področij ter na zaposlitev lokalnega prebivalstva. V času zdravstvene krize je turizem zajel močan negativni šok po celem svetu in tudi v Sloveniji. Že na samem začetku krize se je turizem zaradi zaprtja znamenitosti, hotelov, restavracij, muzejev ter mej med državami močno zaustavil. Z zaostrovanjem ukrepov držav in znatnega širjenja zdravstvene krize po celem svetu, so se začele množične odpovedi potovanj in rezervacij. V Sloveniji je poleg zmanjšanja tujih turistov, na turizem vplivala tudi zmanjšana potrošnja domačega prebivalstva v raznih turističnih storitvah. Z vladnimi ukrepi in s prepovedjo zbiranja večjega števila ljudi na javnih mestih, z zapiranjem meja, zaprtjem lokalov in nenujnih prodajaln, pa tudi z zaprtjem občinskih meja in zaprtjem vseh športno-rekreacijskih in kulturnih ustanov, je turizem v Sloveniji v začetku leta 2020 močno upadel. V poletnih mesecih je turizem po vsej državi nekoliko narastel. Uvedba turističnih bonov je pripomogla k izboljšanju gospodarskega položaja na področju turizma (Koprivnikar Šušteršič, 2020).

Sprejetje ukrepov Vlade v mesecu aprilu 2020, je glede na kritične razmere na vseh področjih gospodarstva, pomagalo tudi turističnemu sektorju. Eden izmed najpomembnejših sprejetih ukrepov je bila uvedba turističnih bonov za vse državljane, starejše od 18 let, v višini 200 evrov in za državljane mlajše od 18 let, v znesku 50 evrov. Namenjeni so bili za koriščenje v nastanitvenih ustanovah po vsej Sloveniji. Država je s tem dodatno spodbudila svoje državljane k dopustovanju v Sloveniji.

2.3.3 Trg dela

Z ekonomskega vidika je zaradi strogih ukrepov države omejeno gospodarstvo, katerega narava dela zahteva, da so ljudje fizično prisotni na delovnem mestu. Pri večini podjetij so bile posledice zasledovanja ukrepov lahko tudi usodne. Zaprtje nekaterih gospodarskih panog je predvsem pri malih podjetnikih povzročilo velik upad poslovanja, katerega posledica je bilo katastrofalno znižanje prihodkov. Veliko podjetij se je srečevalo z negativnimi posledicami zdravstvene krize, nekatera podjetja pa posledic pri nujnih spremembah poslovanja niti niso občutila. Zaprtje javnega življenja je pustilo svoj pečat. Z namenom ohranjanja likvidnih sposobnosti, so bila številna podjetja primorana zmanjševati stroške. Kot posledica tega, so za nemoteno poslovanje začeli množično uveljavljati delo od doma, vendar je bilo v določenih gospodarskih dejavnostih le-to nemogoče. Podjetja v dejavnostih, kjer delo od doma ni bilo mogoče, pa so bila primorana zmanjševati številna delovna mesta.

Veliko skrb za gospodarstvo v času zdravstvene krize je predstavljala porast brezposelnosti na celotnem območju Evropske Unije. Najvišja porast brezposelnosti je bila zabeležena v poletnih mesecih, in sicer za države evrskega območja za 7,8 % ter v ostalih državah Evrope za 8,7 %, glede na isto obdobje v letu 2019. Proti koncu leta se je kljub trajanju zdravstvene krize brezposelnost nekoliko zmanjševala. Posledica nižanja stopnje brezposelnosti je bilo prilagajanje takratnim razmeram, kljub strogemu upoštevanju zaježitvenih ukrepov. Kljub ohranjanju zaposlenosti prebivalstva, pa je na trg dela negativno vplivalo tudi uvajanje skrajšanega delovnega časa podjetij. Stopnja brezposelnosti držav evrskega območja v letu 2020 je znašala 8 %. V ostalih državah, ki so del Evropske Unije, pa je bila stopnja brezposelnost 8,1 % (De Vet Maarten in drugi, 2021, str. 17).

V Sloveniji se je v evidenco brezposelnih, zaradi nastalih kriznih razmer v marcu in aprilu 2020, v primerjavi s prejšnjim letom, prijavilo za 123 % več oseb. Razlog skokovitega porasta brezposelnosti je bilo trajno prenehanje potreb po delu. Razlogi za največje število prijav brezposelnosti so bili iztek zaposlitve za določen čas in neizpolnjevanja obveznosti delodajalca. V marcu in aprilu 2020 se je v primerjavi z enakim obdobjem v letu 2019, zaposlilo kar 37,5 % manj brezposelnih oseb. Največ brezposelnih oseb se je zaposlilo v gradbeništvu, trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil. V primerjavi z zaposlitvami enakega obdobja leta 2019, je največji padec občutilo gostinstvo, za kar 64,2 % in izobraževanje, za kar 60,9 % (Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, 2020).

Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije (2020), se je število brezposelnih oseb v času zdravstvene krize povečalo. Konec junija 2020 je bilo 14.000 več brezposelnih oseb kot v februarju 2020, v mesecu pred razglasitvijo epidemije v Sloveniji. Najizrazitejše povečanje brezposelnih oseb je bilo v mesecu aprilu, manj izrazito je bilo v mesecu marcu in maju. V juniju pa se je glede na mesec maj, brezposelnost nekoliko znižala. Največje število brezposelnih oseb se je v času zdravstvene krize pojavljalo v predelovalnih dejavnostih, sledile so raznovrstne poslovne dejavnosti in gostinstvo. V nekaterih dejavnostih pa se je število brezposelnosti celo zmanjšalo. V času zdravstvene krize se je največ oseb zaposlilo v gradbeništvu, zdravstvu in socialnem varstvu, dejavnostih javne uprave in obrambe ter dejavnostih obvezne socialne varnosti.

V mesecu avgustu 2020 se je brezposelnost povečala za 1,6 %, kar pomeni, da je ostala na podobni ravni kot predhodna dva meseca. Število brezposelnih v drugem polletju 2020 še vedno izstopa pri drugih raznovrstnih dejavnostih in v gostinstvu. Nadpovprečno število brezposelnih je bilo v predelovalnih dejavnostih. Konec oktobra je bilo število brezposelnih podobno kot v mesecu septembru, vendar je bilo v primerjavi z mesecem avgustom še vseeno večje. K postopnem zmanjševanju brezposelnosti v zadnjih mesecih leta 2020, so prispevale krepitve gospodarske aktivnosti in ukrepi za ohranjanje delovnih mest. V primerjavi s prvo polovico leta 2020 je bila v drugi polovici brezposelnost še vseeno višja za 15,5 % (Brodar in drugi, 2020, str. 16).

Okrepitev brezposelnosti je bila že na samem začetku zdravstvene krize posledica zaježitvenih ukrepov držav, zaradi omejitev na področju gospodarstva. Določene dejavnosti, ki so imele prepoved opravljanja ali pa je bilo opravljanje omogočeno le v omejenem obsegu, so z namenom preživetja, odreagirale z zmanjševanjem stroškov dela. Zaradi negotove prihodnosti in predvidevanj, da bo upad gospodarskih aktivnosti iz dneva v dan večji, so preventivno z zmanjševanjem stroškov dela, odreagirale tudi dejavnosti, ki s področja zaježitvenih ukrepov niso bile omejene. Zmanjševanju stroškov dela so sledila odpuščanja, kar je imelo negativne posledice na celotno gospodarstvo. Da bi bile negativne posledice zdravstvene krize na trgu dela čim manjše, je Evropska komisija že na samem začetku zdravstvene krize uvedla ukrepe za spodbujanje ohranjanja delovnih mest. Tovrstni ukrepi so bili kasneje implementirani v nacionalne zakonodaje držav članic. Državne pomoči so tako omogočale ohranjanje stabilne gospodarske rasti s spodbujanjem ohranitve delovnih mest. Na nacionalnem področju pa so pripomogle k doseganju večjega BDP na ravni celotne Evropske Unije, kot je bilo prvotno ocenjeno.

3 PROTIKORONSKI UKREPI IN PRAVNE PODLAGE ZA RAČUNOVODSKO POROČANJE V ČASU ZDRAVSTVENE KRIZE

Izbruh zdravstvene krize je na začetku leta 2020 zahteval takojšnje ukrepanje za preprečitev negativnih posledic za celotno prebivalstvo. Številne države so na ravni nacionalne zakonodaje začele sprejemati ukrepe, za zmanjšanje škodljivih vplivov na državljane in gospodarstvo. To so bili prednostni ukrepi, ki so jih zahtevale nenadne razmere, ki niso puščale odprtih možnosti, saj je javno zdravje prioriteta skrb. Tovrstni ukrepi so privedli do začasnega zaprtja številnih podjetij, omejitve potovanj in številnih pretresov na finančnih trgih. Da ne bi prišlo do prevelikega šoka, so morale države sprejeti tudi ukrepe z namenom zagotavljanja podpore najšibkejšim členom gospodarstva.

3.1 Evropski ukrepi v času zdravstvene krize

Evropska komisija je z namenom spodbujanja usklajenega pristopa in z rešitvami državam članicam nudila polno podporo in jih vseskozi pozivala k solidarnosti. S polno podporo državam članicam, si je prizadevala za celovitost enotnega trga in splošno ohranitev vrednostne verige proizvodnje in distribucije, za zagotavljanje potrebnih zalog zdravstvenim sistemom. Pomoč Evropske komisije je državljanom tako zagotovila, da zdravstvena kriza ni nesorazmerno vplivala na njihove dohodke in ohranjanje delovnih mest. Velik del podpore pa je bil zagotovljen tudi podjetjem, še posebej malim in srednjim. Z uvajanjem ukrepov na vseh ravneh Evropske Unije, je bil namen tudi zagotavljanje likvidnosti finančnega sektorja in preprečevanje morebitnega pojava katastrofalne recesije (Evropska Komisija, 2020a, str. 2).

Obstoječa pravila Evropske Unije že v osnovi omogočajo hitro ukrepanje in podporo državam članicam, njihovim državljanom ter podjetjem. Pri osnovnih pravilih za podporo podjetjem in državljanom gre za subvencije plač, začasno ustavitev plačila davkov od dohodkov pravnih oseb, davkov na dodano vrednost ter socialnih prispevkov. Poleg oprostitev na davčnem

področju je zagotovljena tudi neposredna finančna podpora potrošnikom, pomoč podjetjem s pomanjkanjem likvidnosti in povrnitev škode, ki jo povzročijo izredni dogodki (Evropska komisija - predstavništvo v Sloveniji, 2020).

Evropska komisija je 19. 3. 2020, z izdajo Začasnega okvira za ukrepe državne pomoči v podporo gospodarstvu ob izbruhu COVID-19 (2020/C 91 I/01), razglasila izbruh COVID-19 in izredne razmere na področju javnega zdravja za državljane in podjetja držav članic. Začasni okvir Evropske komisije je bil kasneje spremenjen 3. 4. in 8. 5. 2020. S slednjim datumom spremembe je Začasni okvir državam omogočal zagotavljanje državnih pomoči za čim boljše preživetje podjetij (Stanič, 2020).

Začasni okvir Evropske komisije opredeljuje, da je namen različnih zaježitvenih ukrepov, ki so jih sprejele države članice, kot so omejevanje socialnih stikov, omejitve potovanj, karantene ali prepovedi izhoda, zagotoviti, da bo šok zdravstvene krize čim krajši in čim bolj omejen. Tovrstni ukrepi pa neposredno vplivajo na ponudbo in povpraševanje, na podjetja in njihove zaposlene, zlasti v zdravstvenem, turističnem, kulturnem, maloprodajnem in prometnem sektorju. Zdravstvena kriza je vedno bolj vplivala na različna podjetja v različnih sektorjih, ne glede na njihovo velikost.

Začasni okvir, ki ga je sprejela Evropska komisija za podporo gospodarstvu, temelji na 107(3)(b) členu Pogodbe o delovanju Evropske Unije (v nadaljevanju PDEU), ki opredeljuje pomoč za pospeševanje izvedbe pomembnega projekta skupnega evropskega interesa ali za odpravljanje resne motnje v gospodarstvu države članice. Pri dodatni podpori gospodarstvu ob sprejetju Začasnega okvira z dne 19. 3. 2020 gre za pet vrst pomoči (Evropska komisija, 2020b):

1. Pomoč v obliki neposrednih nepovratnih sredstev, vračljivih predplačil ali davčnih ugodnosti. Tovrstna pomoč je bila namenjena podjetjem, ki prejšnje leto sicer niso bila v težavah, ampak so se s težavami soočala zaradi izbruha zdravstvene krize. Pomoč v tej obliki ni smela presegati 800.000 evrov.
2. Pomoč v obliki poroštev za posojila. Podjetjem, ki se soočajo z likvidnostnimi težavami se dostop do pomoči zagotovi v izrednih okoliščinah. Državna jamstva za posojila za omejeno obdobje in znesek posojila pa so primerna, potrebna in ciljno usmerjena rešitev. Takšna državna pomoč pa mora biti združljiva z notranjim trgom, kot ga opredeljuje 107. člen PDEU. Državno jamstvo je omejeno na največ šest let od odobritve, le-to pa ne sme presegati 90 % glavnice posojila, če pod enakimi pogoji, kreditna institucija in država utrpita sorazmerne izgube. Ne sme pa presegati 35 % glavnice posojila, če se izgube najprej pripišejo državi in nato še kreditni instituciji. Državno jamstvo se lahko odobri za posojila za naložbe in posojila za obratni kapital.
3. Pomoč v obliki subvencioniranih obrestnih mer za posojila, velja za podjetja, ki so se v času zdravstvene krize soočala z likvidnostnimi težavami. Državam članicam je bilo tako

omogočeno, da so podjetjem lahko ugodila posojila z ugodnimi obrestnimi merami. Takšna posojila so v pomoč podjetjem, za pokritje potreb po obratnih sredstvih in naložbah.

4. Pomoč v obliki jamstev in posojil, usmerjenih prek kreditnih institucij ali drugih finančnih institucij. Pomoč v tej obliki se lahko zagotovi podjetjem, ki se soočajo z nenadnim pomanjkanjem likvidnosti, preko kreditne institucije in drugih finančnih institucij kot finančnih posrednikov. Taka pomoč, pa se ne obravnava kot pomoč kreditnim institucijam, ampak kot pomoč strankam teh institucij.
5. Kratkoročno zavarovanje izvoznih kreditov. S tem je določeno, da ob podpori držav članic, z zavarovanjem izvoznih kreditov, ni mogoče pokrivati tržnih tveganj. Zaradi izrednih razmer, ki jih je povzročila zdravstvena kriza, ni mogoče izključiti dejstva, da v nekaterih državah kritje tržnega tveganja ni bilo na voljo.

Zdravstveni krizi ni bilo videti konca, zato je Evropska komisija 3. 4. 2020 objavila razširitev Začasnega okvira, z namenom uvedbe dodatnih ukrepov za večjo podporo gospodarstvu. Tako je z razširjenim Začasnim okvirom v veljavo stopilo dodatnih pet vrst ukrepov pomoči (KPMG, 2020).

Evropska komisija v novem Začasnem okviru opredeljuje dodatne ukrepe (Evropska komisija, 2020c):

1. Podpora raziskavam in razvoju v zvezi z zdravstveno krizo, ki jo lahko država članica dodeli v pomoč. Pomoč je lahko v obliki neposrednih nepovratnih sredstev, vračljivih predplačil ali davčnih ugodnosti za raziskave in razvoj v boju proti zdravstveni krizi.
2. Podpora za gradnjo in nadgradnjo zmogljivosti za testiranje. Države članice lahko dodelijo pomoč z namenom gradnje in nadgradnje preskusnih naprav za izdelke, ki so pomembni za obvladovanje izbruha zdravstvene krize kot so, cepiva, medicinska oprema ali pripomočki, zaščitna sredstva in razkužila. Cilj te pomoči je spodbujanje sodelovanja in hitrega ukrepanja.
3. Podpora za proizvodnjo izdelkov pomembnih za obvladovanje izbruha zdravstvene krize, za podporo naložbam, ki omogočajo proizvodnjo izdelkov za obvladovanje zdravstvene krize. Države članice nudijo pomoč z namenom spodbujanja sodelovanja in hitrega ukrepanja podjetij, za kar podjetja dobijo bonus, če njihovo naložbo podpira več kot ena država članica in v primeru, da se naložba izvede v dveh mesecih od prejete pomoči države.
4. Ciljna podpora v obliki odloga plačila davkov in/ali oprostitve prispevkov za socialno varnost delodajalcem. Tovrstna pomoč države je namenjena zmanjšanju likvidnostnih težav podjetij, ki so nastale kot posledica zdravstvene krize. Cilji ukrepa so ohranitev zaposlenosti z odlogi plačil davkov in prispevkov za socialno varnost za tista podjetja, regije in sektorje, ki jih je zdravstvena kriza najbolj prizadela.
5. Ciljna podpora v obliki subvencij plač za zaposlene v izogib odpuščanju zaradi posledic zdravstvene krize. Z namenom omejitev negativnega vpliva na zaposlene lahko države

članice prispevajo s pomočjo pokrivanja stroškov plač tistim podjetjem, regijam ali sektorjem, ki jih je zdravstvena kriza najbolj prizadela.

Drugo spremembo Začasnega okvira za državno pomoč je Evropska komisija sprejela 8. 5. 2020. S to spremembo se je razširilo področje uporabe Začasnega okvira in dopolnitev že veljavnih ukrepov. S spremembami in dopolnili Začasnega okvira so bila določena nekatera nova pravila o državni pomoči, z določitvijo meril na podlagi katerih lahko države članice nudijo dokapitalizacijo in podrejeni dolg podjetjem v stiski, hkrati pa zagotavljajo varovanje enakih konkurenčnih pogojev znotraj Evropske Unije (KPMG, 2020).

Države članice so morale za obvladovanje zdravstvene krize sprejeti nujne ukrepe, ki so s številnimi omejitvami vplivali na zmogljivost evropskih podjetij za proizvodnjo blaga in zagotavljanje storitev. Zaradi izgub, ki so nastale kot posledica uvajanja ukrepov, se je podjetjem zmanjšal lastniški kapital in zmožnost izposojanja na trgih. Za preprečevanje zlorab in davčnih utaj pri izkoriščanju tovrstne pomoči, lahko države članice same oblikujejo nacionalne ukrepe z dodatnimi cilji politike za zagotavljanje zdravega gospodarstva (Evropska komisija, 2020d).

Glavni cilj državne pomoči z dokapitalizacijo podjetij je ta, da motnje, ki jih povzroča zdravstvena kriza ne povzročijo nepotrebnega izstopa s trga podjetij, ki so v normalnih razmerah na trgu sposobna normalno preživeti. Tako je dokapitalizacija v skupnem interesu, saj lahko prepreči morebitne socialne stiske in nedelovanje trga, ki so posledica zmanjšanja delovnih mest, lahko prepreči tudi na primer izstop inovativnega podjetja ali pa izstop podjetja, ki je ključni dejavnik pri zagotavljanju pomembnih storitev ali blaga na trgu. Pogoja za pomoč z dokapitalizacijo niso izpolnjevala podjetja, ki so bila dne 31. 12. 2019 oziroma pred izbruhom zdravstvene krize, že podjetja v težavah. Višina dokapitalizacije ne sme presegati minimuma, potrebnega za zagotovitev preživetja podjetja v danih razmerah, prav tako pa ne sme presegati ponovne vzpostavitve kapitalske strukture, kot je bila na dan 31. 12. 2019. Ko bodo razmere na trgu dopuščale, mora država vzpodbuditi podjetja, da izplačajo ukrepe državne dokapitalizacije. Velika podjetja, ki so prejela pomoč v obliki dokapitalizacije, morajo poročati, kako je le-ta podprla njihove dejavnosti v skladu s cilji Evropske Unije in nacionalnimi obveznostmi, ki so povezani z zeleno in digitalno preobrazbo, vključno s ciljem Evropske Unije o podnebni nevtralnosti do leta 2050 (Stanič, 2020, str. 3).

Evropska komisija je 29. 6. 2020, sprejela tretjo spremembo za širitev področja uporabe začasnega okvira za državno pomoč. Tretji amandma državam članicam omogoča, da nudijo pomoč mikro in malim podjetjem, ki so bila v finančnih težavah že na dan 31. 12. 2019, prav tako omogoča spodbujanje zasebnih vlagateljev s strani države, k sodelovanju pri ukrepih dokapitalizacije podjetij v stiski (KPMG, 2020).

S spremembo 13. 10. 2020, se je uvedel nov ukrep za pomoč podjetjem, ki je državam članicam omogočal, da podprejo podjetja z delnim kritjem fiksnih stroškov. Kritja fiksnih stroškov so bila upravičena vsa podjetja, ki so se v obdobju zdravstvene krize soočala z izgubo prometa.

Izguba je morala biti v višini vsaj 30 %, v primerjavi z istim obdobjem leta 2019. Podpora za kritje dela fiksnih stroškov, ki jih njihovi prihodki ne pokrijejo, lahko znaša do tri milijone evrov na podjetje. Ta pomoč je namenjena preprečevanju poslabšanja njihovega kapitala ter ohranjanju nemotenega poslovanja dejavnosti. Komisija je prilagodila tudi pogoje pri ukrepih za dokapitalizacijo podjetij. Uveljavljen je bil izstop države iz dokapitalizacije podjetij, v katerih je imela delež že pred dokapitalizacijo. Namen spremembe je bil ta, da se je država umaknila iz lastniškega kapitala z neodvisnim vrednotenjem. Država lahko tako ponovno vzpostavi svoj prejšnji lastniški delež, hkrati pa zagotovi učinkovito konkurenco na enotnem trgu (Evropska komisija, 2020e).

Prvotno naj bi začasni okvir prenehal veljati z 31. 12. 2020. Ukrepi dokapitalizacije pa naj bi bili veljavni do 30. 6. 2021. S četrto spremembo 13. 10. 2020, je Evropska komisija objavila odločitev o podaljšanju veljavnosti začasnega okvira z vsemi dopolnitvami za šest mesecev, torej do 30. 6. 2021, ukrepi za podporo podjetjem z dokapitalizacijo pa so bili podaljšani še za dodatne tri mesece, torej do 30. 9. 2021 (KPMG, 2020).

Začasni okvir, ki je bil glede na razmere podaljšan do 30. 9. 2021, se je zaradi nadaljnega razvoja zdravstvene krize in predvidevanj po potrebi dodatnih ukrepov podaljšal do 31. 12. 2021. Ob uvajanju ukrepov v začasnem okviru Evropske komisije, so bili določeni tudi zneski za pomoč državam članicam, ki jih je Evropska komisija nudila za podporo prebivalstvu, za ohranjanje delovnih mest in za pomoč podjetjem v stiski (Rigač, 2021).

V začasnem okviru so bili tako opredeljeni tudi pogoji za upravičenost do posameznih pomoči. Zneski pomoči, za določene ukrepe, so se spremenili z dopolnitvami in podaljšanjem veljavnosti začasnega okvira do konca leta 2021. Natančna opredelitev zneskov, ki so se v začasnem okviru s podaljšanjem ukrepov spremenili, je prikazana v tabeli 1.

Tabela 1: Zneski pomoči v začasnem okviru

Vrsta ukrepa	Višina zneska z veljavnostjo začasnega okvira do 30. septembra 2021 (EUR)	Višina zneska z veljavnostjo začasnega okvira do 31. decembra 2021 (EUR)
Pomoč za kmetijsko dejavnost	100.000	225.000
Pomoč za ribiško in akvakulturno dejavnost	100.000	270.000
Pomoč za druge dejavnosti	800.000	1.800.000
Pomoč države pri kritju fiksnih stroškov upravičenca	3. 000.000	10.000.000

Vir: Rigač (2021).

Začasni okvir je določal višine zneskov, ki so jih lahko nudile države članice svojim gospodarskim subjektom v stiski. Določene so bile različne vrste pomoči in zneski za posamezno pomoč. S podaljšanjem začasnega okvira pa so se zneski nekaterih pomoči celo povišali. Pomoč, ki je bila namenjena upravičencem v kmetijski dejavnosti se je s podaljšanjem začasnega okvira zvišala s 100.000 evrov na 225.000 evrov.

Evropska komisija je ob pojavu zdravstvene krize hitro reagirala z uvajanjem ukrepov, s katerimi je nudila pomoč prebivalstvu in državam članicam. Ukrepe, ki so bili najprej sprejeti na ravni Evropske Unije, so morale države članice prenesti v nacionalno zakonodajo. Z uvajanjem ukrepov v nacionalno zakonodajo, so tako države članice sprejele ukrepe na podlagi že veljavnega začasnega okvira. Ukrepi, ki jih je sprejela Evropska komisija, so državam članicam nudili vso podporo za zaježitev morebitnih negativnih posledic za gospodarstvo.

3.2 Slovenski ukrepi v času zdravstvene krize

Naraščajoče širjenje zdravstvene krize po svetu je številne države spodbudilo k uvedbi ukrepov za preprečevanje negativnih posledic na dolgi rok. Tako kot ostale države, je tudi Slovenija hitro odreagirala z uvajanjem ukrepov na vseh področjih. Za uspešno obvladovanje zdravstvene krize, je morala Slovenija spremljati situacije na nacionalni, evropski in svetovni ravni. Slovenija je pristopila z uvajanjem interventnih ukrepov, ki jih je mogoče implementirati v kratkem časovnem obdobju, z namenom preprečevanja dolgoročnih posledic za državljane in gospodarstvo. Na začetku izbruha zdravstvene krize je Slovenija pristopila tudi z oblikovanjem strateških ukrepov za pomoč prebivalstvu in gospodarstvu (Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje, 2021).

Razmere, ki jih je povzročila zdravstvena kriza, so bile za večino podjetij zelo kritične, ne glede na njihovo velikost in področje poslovanja. Ob zapiranju države in zasledovanju nujnih ukrepov socialnega distanciranja, so številna podjetja zašla v krizo kopičenja stroškov. Razmere na trgu so postajale slabe. Zmanjšanje obsega poslovanja je bilo posledica nenadnega zmanjšanja povpraševanja na trgu. Na zmanjšanje povpraševanja so vplivali sprejeti ukrepi Vlade Republike Slovenije, ki so bili povezani s prepovedjo prodaje proizvodov in storitev neposredno potrošnikom, z omejitvami javnih prevozov ter zaprtjem vrtcev in šol. Na številna podjetja pa so negativno vplivale tudi omejitve drugih držav, ki so se kazale v zmanjšanju povpraševanja iz tujine. Težave so se pojavljale tudi v mednarodnem prometu z vidika prodaje in dobave. Da se podjetja ne bi znašla v resnih težavah, je država reagirala z uveljavitvijo predpisov, s katerimi je nudila pomoč podjetjem. Pomoč je bila namenjena celotnemu kritju stroškov dela za zaposlene na čakanju, odlogu plačil davčnih obveznosti, ukrepanju na finančnem trgu za zagotovitev likvidnosti ter ukrepanju na trgu dela za večjo fleksibilnost (Gospodarska zbornica Slovenije, 2020a).

Slovenija je zaradi izrednih razmer sprejela številne ukrepe na podlagi začasnega okvira z ukrepi državnih pomoči v podporo gospodarstvu, ki ga je sprejela Evropska komisija. Z namenom zagotavljanja državne pomoči državljanom in podjetjem, je bil na seji Državnega

zboru Republike Slovenije 2. 4. 2020 sprejet Zakon o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (ZIUZEOP), Ur. l. RS, št. 49/20. S tem zakonom so se dopolnile določbe že prej uveljavljenih zakonov, ki so bili sprejeti z namenom preprečevanja negativnih posledic zdravstvene krize. ZIUZEOP tako dopolnjuje Zakon o interventnem ukrepu odloga plačila obveznosti kreditorejmalcev (ZIUOPOK), Ur. l. RS, št. 36/20, Zakon o interventnih ukrepih na področju plač in prispevkov (ZIUPPP), Ur. l. RS, št. 36/20 in Zakon o nalezljivih boleznih (ZNB), Ur. l. RS, št. 33/06.

ZIUZEOP v prvem členu (2), določa začasne ukrepe za omilitev posledic zdravstvene krize na področju dela in plačevanja prispevkov za socialno varnost in zdravstvenega zavarovanja, socialnega varstva, pravic iz javnih sredstev in uveljavljanja pravic iz naslova starševskega varstva, davkov, javnih financ, plač v javnem sektorju in gospodarskih družbah v neposredni in posredni večinski državni lasti, kmetijstva, gozdarstva in prehrane, upravljanja z vodami, varstva okolja, kulture, znanosti in raziskovanja, preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, zavarovalništva in trga finančnih instrumentov, javnega naročanja, pogodbenih kazni, izvršbe in osebnega stečaja, izvajanja javnih storitev, finančnega poslovanja podjetij, postopkov zaradi insolventnosti in prisilnega prenehanja, oprostitev plačila storitev RTV signala in dodatnih pooblastil policije.

Z namenom omejitve širjenja zdravstvene krize in negativnih vplivov na slovensko gospodarstvo, je država sprejela osem protikoronskih paketov po interventni zakonodaji. Pri tem gre za začasne ukrepe, ki so bili nujno potrebni za zmanjšanje tveganja celotnega gospodarstva in zdravja prebivalcev. Za omilitev posledic zdravstvene krize, se je morala država še posebej osredotočiti na zagotavljanje več vrst pomoči številnim podjetjem, ki so se v kriznem času soočila s težavami pri poslovanju.

Vlada Republike Slovenije je na seji v marcu 2020 uveljavila Zakon o interventnih ukrepih na javnofinančnem področju (ZIUJP), Ur. l. RS, št. 36/20. Prvotni namen tega zakona je bil administrativno razbremeniti podjetnike in gospodarske družbe v času izrednih razmer zdravstvene krize. ZIUJP opredeljuje ukrepe za podaljšanje rokov za predložitev davčnih obračunov in letnih poročil. Ti ukrepi so bili uveljavljeni z namenom lažjega izpolnjevanja davčnih obveznosti davčnih zavezancev (Rigač, 2020).

Po ZIUJP so se zamaknili roki za oddajo nekaterih letnih in drugih poročil podjetij, iz 31. marca na 31. maj (Drobež Tomšič, 2020a, str. 41):

- obračun akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti in dohodnine od dohodka iz dejavnosti in davčnega obračuna davka od dohodkov pravnih oseb,
- pripravo in posredovanje zaključnih računov in letnih poročil, ki se oddajo Ajpesu,
- priglasitev ugotavljanja davčne osnove z upoštevanjem normiranih dohodkov,
- določitev novih zavarovalnih osnov za leto 2020.

Zamaknil se je tudi rok za sestavo informativnega izračuna dohodnine za leto 2019. Novi rok za predložitev informativnega izračuna dohodnine za leto 2019 je bil 30. 6. 2020, posledično se je davčnim zavezancem rezidentom, ki jim informativni izračun dohodnine za leto 2019 ni bil vročen do 15. 7. 2020, zamaknil rok za vložitev napovedi za odmero dohodnine do konca avgusta 2020 (Rigač, 2020).

Prvi paket protikoronskih ukrepov je bil objavljen 11. 4. 2020, z njim pa so postali veljavni prvi začasni ukrepi. Prvi so bili ukrepi s ciljem ohranjanja delovnih mest in izboljšanja socialnega položaja ljudi. Država je s tem paketom ponudila izredno pomoč samozaposlenim, ohranitev delovanja in izboljšanje likvidnosti podjetij, pomoč znanstveno raziskovalnim projektom za boj proti epidemiji, znižanje sejin, plač, oprostitve plačila storitev distribucije ter pomoč kmetijstvu. V prvem paketu so opredeljeni tudi ukrepi s področja javnih naročil (Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje, 2021).

Z ukrepi, ki so bili objavljeni v prvem paketu, si je vlada prizadevala k blaženju šoka zdravstvene krize med različnimi skupinami prebivalstva. Z uvedbo ukrepov so bili delodajalci oproščeni vseh pokojninskih prispevkov in prispevkov za invalidsko zavarovanje, hkrati pa je bilo z zakonom določeno izplačilo mesečnega kriznega dodatka vsem zaposlenim. Za krizni dodatek so bili delodajalci oproščeni plačila davka in prispevkov. Kasneje so sledile spremembe in dopolnitve prvega protikoronskega paketa. S spremembami so bili kriti stroški čakanja na delo za vsa tista podjetja, ki so se jim prihodki v letu 2020 znižali za več kot 10 % v primerjavi z letom 2019 (Gospodarska zbornica Slovenije, 2021).

S 1. 5. 2020, je bil uveljavljen drugi protikoronski paket, to je Zakon o zagotovitvi dodatne likvidnosti gospodarstvu za omilitev posledic epidemije COVID-19 (ZDLGPE), Ur. l. RS, št. 61/20, 152/20 – ZZUOOP in 175/20 – ZIUOPDVE. Cilj tega zakona je bil pomoč podjetjem za omogočanje oživitve njihove investicijske aktivnosti in s tem ohranitev delovnih mest. V drugem paketu so tudi nekateri popravki prvega paketa, za še večje zagotavljanje likvidnosti gospodarstva in pomoči državljanom. Poleg likvidnostne pomoči je vlada podjetjem zagotavljala tudi pomoč z ugodnimi in hitrimi posojili (Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje, 2021).

Tretji protikoronski paket z novimi ukrepi in podaljšanjem že veljavnih, je bil sprejet že konec maja 2020, tj. Zakon o interventnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic epidemije SARS-COV-2 (ZIUOOPE), Ur. l. RS, št. 80/2020. Najpomembnejša ukrepa tega paketa za pomoč podjetjem sta delno subvencioniranje skrajšanega polnega delovnega časa in ukrep delnega povračila nadomestila plače delavcem na začasnem čakanju na delo doma (Gospodarska zbornica Slovenije, 2020b).

Ukrep delnega povračila nadomestila plače, se je s četrtem protikoronskem paketom podaljšal do 31. julija. Četrti protikoronski paket je začel veljati 11. 7. 2020, to je Zakon o interventnih ukrepih za pripravo na drugi val COVID-19 (ZIUOPDV), Ur. l. RS, št. 98/20 in 152/20 – ZZUOOP. Ta zakon nudi pomoč podjetjem pri nadomestilu plač za delavce v karanteni, ko jim

delodajalec ne more organizirati dela na domu. Ti ukrepi so prinašali skrb države za ohranitev čim večjega števila delovnih mest (Lexpera, 2020a).

Glavni cilji države v času zdravstvene krize so zaščita javnega zdravja in ohranitev čim večjega števila delovnih mest. Zaščito delovnih mest je v ospredje postavil peti paket ukrepov za omilitev posledic epidemije. Peti paket je postal veljaven 24. 10. 2020. S tem paketom je bila z namenom zasledovanja glavnega cilja, subvencija čakanja na delo doma podaljšana do konca leta 2020, za vse panoge, ki so imele glede na prejšnje leto upad prihodkov za vsaj 20 %. S tem paketom je bil uveljavljen Zakon o začasnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic COVID-19 (ZZUOOP), Ur. l. RS, št. 152/20 (Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje, 2020).

28. 11. 2020, je v veljavo stopil še šesti paket protikoronskih ukrepov. Sprejet je bil Zakon o interventnih ukrepih za omilitev posledic drugega vala epidemije COVID-19 (ZIUOPDVE), Ur. l. RS, št. 175/20, 203/20 – ZIUPOP DVE, 15/21 – ZDUOP, 51/21 – ZZVZZ-O in 57/21 – odl. US. Šesti paket opredeljuje nekaj novih ukrepov za pomoč podjetjem. Novi ukrepi zagotavljajo pomoč države za delno kritje fiksnih stroškov podjetjem, za obdobje zadnjega četrtertletja 2020 ter oprostitve najemnin poslovnih prostorov, katerih lastnik je država ali lokalna skupnost. Poleg uveljavitve novih ukrepov se s šestim paketom podaljšujejo še nekateri že veljavni ukrepi (Gospodarska zbornica Slovenije, 2020c).

Država je ukrep delnega kritja fiksnih stroškov podjetjem sprejela na podlagi ukrepa Evropske komisije, ki je 13. 10. 2020 s spremembami začasnega okvira uvedla podporo državam članicam za kritje fiksnih stroškov podjetjem v stiski. Slovenija je podporo Evropske komisije, na tem področju smotrno izkoristila in zagotovila zasledovanje cilja z ohranjanjem delovnih mest ob pomoči podjetjem.

Zadnji dan v letu 2020 je bil sprejet novi protikoronski paket. Začel je veljati Zakon o interventnih ukrepih za pomoč pri omilitvi posledic drugega vala epidemije COVID-19 (ZIUPOP DVE), Ur. l. RS, št. 203/20 in 15/21 – ZDUOP. Ta zakon prinaša dodatne ukrepe na področju gospodarstva, z namenom olajšanja spopadanja z epidemijo podjetjem, ohranitvi delovnih mest in zagotavljanja preživetja dejavnostim, ki v času zdravstvene krize niso smele poslovati ali so poslovale okrnjeno. S sedmim paketom se je zopet uveljavila dodatna pomoč za gospodarstvo, z enkratnim kriznim dodatkom, ki je namenjen ranljivim skupinam prebivalstva. Do kriznega dodatka so bili upravičeni vsi zaposleni, ki prejemajo prejemke v višini do dveh minimalnih plač, prejemniki otroških dodatkov, starši z več otroki, starejši kmetje in upokojenci (Lexpera, 2020b).

Zdravstveni krizi ni bilo videti konca. Pustila je posledice na mnogih področjih, vendar so v zaostrenih razmerah, poleg javnega zdravja, daleč najbolj ogrožena delovna mesta. Za zagotavljanje ohranitve delovnih mest in dodatno pomoč gospodarstvu je s 5. 2. 2021 začel veljati osmi paket protikoronskih ukrepov, to je Zakon o dodatnih ukrepih za omilitev posledic COVID-19 (ZDUOP), Ur. l. RS, št. 15/21. S tem zakonom je odpravljena neenakost med

delavci, ki zaradi izplačil v decembru niso bili upravičeni do kriznega dodatka, podaljšuje ukrep čakanja na delo in zagotavlja subvencioniranje minimalne plače in razbremenitev delodajalcev.

Z uveljavljanjem širokega nabora ukrepov, je država pomagala državljanom in podjetjem. Z različnimi oblikami subvencij, oprostivami in odlogi plačil, so bila zaščitena najbolj ogrožena podjetja, katerih dejavnost je občutila največje posledice krize. Za sprejemanje določenih ukrepov je Slovenija zasledovala ukrepe in dopolnitve Začasnega okvira, ki ga je sprejela Evropska komisija.

3.3 Vrste državnih pomoči

Državna pomoč je namenjena gospodarstvu nekega območja ali podjetjem, ki jo zagotovijo državni organi s proračunskimi sredstvi. Z vidika širšega trga pa lahko državna pomoč omogoča nepošteno prednost pred konkurenti iz podobnih področij v drugih državah Evropske Unije. Za zagotavljanje poštene konkurenčne prednosti na območju trga znotraj Evropske Unije, Evropska komisija nadzoruje dodeljevanje državnih pomoči. Evropska komisija dovoljuje državne pomoči le, če so resnično v širšem interesu javnosti ter če koristijo celotni družbi in gospodarstvu. Dovoljena državna pomoč, ki je v skupnem interesu Evropske Unije je torej pomoč za prikrajšane regije, mala in srednja podjetja, raziskave in razvoj, varstvo okolja, usposabljanje zaposlenih ali kulturo (Evropska komisija, 2012).

Državna pomoč je kot državna podpora opredeljena v SRS 11.35, ki jo opredeljuje kot zneske, ki jih dobi organizacija od države ali lokalne skupnosti neposredno iz proračuna za določene namene. Včasih je državna podpora tudi dotacija ali subvencija (Slovenski inštitut za revizijo, 2016).

Uvedba ukrepov in zakonodaje za omilitev posledic zdravstvene krize na podjetja, pomenijo državno pomoč. Z ukrepi, ki so opredeljeni po ZIUZEOP, država nudi podjetjem državno pomoč z delnim kritjem določenih stroškov, ki so jih utrpela zaradi zdravstvene krize. Ukrepi po ZIUZEOP ustrezajo državnim podpori, opredeljeni po SRS 11.35. Državna pomoč oziroma podpora po SRS je razdeljena na pomoči, ki so vezane na prejeta sredstva in pomoči, ki so vezane na prihodke. Ker so ukrepi države namenjeni kritjem stroškov podjetjem v stiski, je tovrstna državna pomoč vezana na prihodke (Bajuk Mušič, 2020b, str. 24).

Slovenski inštitut za revizijo je zaradi uvedbe novih zakonov in ukrepov za preprečevanje posledic zdravstvene krize na podjetja aprila 2020 izdal Pojasnilo k slovenskemu računovodskemu standardu 15, ki v osnovi določa poslovne prihodke, ki so povezani s poslovnimi učinki, subvencijami, dotacijami in podobnimi prihodki. Sem sodi tudi državna podpora, saj je po SRS 11.35 lahko opredeljena tudi kot dotacija ali subvencija.

V pojasnilu k slovenskemu računovodskemu standardu 15, je opredeljeno računovodsko izkazovanje državnih pomoči zaradi COVID-19. Pojasnilo opredeljuje, da bodo morala podjetja, ki bodo prejela kakršno koli državno podporo na podlagi ZIUZEOP ali katerega drugega zakona z ukrepi, ki so namenjeni k preprečevanju negativnih posledic zdravstvene

krize, takšno prejeto državno pomoč izkazovati med drugimi poslovnimi prihodki v okviru skupine poslovnih prihodkov. Poleg tega, pojasnilo Inštituta narekuje, da bodo morala vsa podjetja oziroma organizacije, vso državno podporo, ki je pridobljena z zasledovanjem ukrepov za zaježitev zdravstvene krize, izkazati na ločenem analitičnem kontu, v okviru konta poslovnih prihodkov, z nazivom »drugi prihodki«, ki so povezani s poslovnimi učinki. SRS 21.16 opredeljuje, da so za vse organizacije obvezna pojasnila k izkazu poslovnega izida, ki jih zahteva ZGD-1. Po tem SRS, morajo vse organizacije ločeno razkriti naravo prihodkov in odhodkov ter zneske pomembnih vrednosti, če niso predstavljeni drugod. Prihodki iz državnih pomoči za zaježitev zdravstvene krize se štejejo za prihodke pomembnih vrednosti. Ker so tovrstni prihodki pomembne vrednosti, morajo vsa podjetja v vseh pojasnilih k računovodskim izkazom, sestavljenim za poslovno leto, ki se konča po 13. 3. 2020, ločeno razkriti njihovo naravo in znesek (Slovenski inštitut za revizijo, 2020).

3.3.1 Samozaposleni

Zdravstvena kriza je močno prizadela veliko sektorjev gospodarstva. Samozaposleni so ena izmed najbolj ranljivih skupin, saj je od njihovega prihodka odvisen obstoj njihove dejavnosti, posledično pa tudi obstoj njihovega imetja. Z opravljanjem dejavnosti imajo samozaposleni glede na ustvarjene prihodke tudi določene obveznosti do države. V času izrednih razmer dejavnosti ne morejo opravljati normalno, s tem pa je oteženo izpolnjevanje davčnih obveznosti. Za preprečevanje visokega tveganja in izpostavljenosti nemilosti zdravstvene krize, je država v izrednih razmerah nudila pomoč, še posebej ranljivim skupinam gospodarstva.

Država je samozaposlenim ponudila pomoč že z uvedbo prvih ukrepov, ko je v veljavnost stopil ZIUJP, s ciljem omilitve posledic zdravstvene krize za delodajalce in zaposlene. ZIUJP opredeljuje možnost obročnih plačil akontacij davka, plačil davčnega odtegljaja ali pa odlog plačil za obdobje dveh let, za vse zavezance, ki izgubijo sposobnosti pridobivanja prihodkov zaradi zdravstvene krize.

V sklopu državne pomoči sta bila sprejeta dva pomembna ukrepa z naslova prispevkov za socialno varnost. Ukrepa se nanašata na oprostitve plačila in odlog plačila prispevkov. Samozaposleni so bili upravičeni do odloga plačila vseh prispevkov po 12. členu ZIUPPP. Samozaposleni so bili pod določenimi pogoji upravičeni odloga plačila prispevkov, ki so zapadli v plačilo meseca aprila, maja in junija 2020. Odlog plačila prispevkov morajo samozaposleni poravnati do 31. marca 2022, do tega datuma pa lahko odložene prispevke poravnajo v enkratnem znesku ali obročno. Pogoj za odlog plačila prispevkov je veljal le za tiste samozaposlene, ki nimajo zaposlenih in za samozaposlene, ki na dan 28. 2. 2020 nimajo neporavnanih obveznosti do države.

Oprostitve plačila prispevkov opredeljuje ZIUZEOP v 37. in 38. členu. Samozaposleni, ki so vključeni v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje in zaradi zdravstvene krize ne morejo opravljati dejavnosti ali pa jo opravljajo v omejenem obsegu, so oproščeni plačila prispevkov sorazmerno od 13. do 30. marca in za mesec april ter maj 2020. Oproščeni so bili

prispevkov v višini zneska, kot so ga plačevali do meseca uveljavitve pravice, od tega pa se dohodnina ni plačala (Drobež Tomšič, 2020b).

Bistvena razlika pri odlogu plačila prispevkov in oprostitvi prispevkov samozaposlenim je bila ta, da so bili odloga plačila prispevka upravičeni le tisti samozaposleni, ki nimajo zaposlenih. Oprostitev plačila prispevkov pa je bila mogoča tudi za samozaposlene, ki imajo zaposlene. Odlog plačila prispevkov je bil avtomatičen, medtem ko so za oprostitvev plačila prispevkov samozaposleni morali podati ustrezno izjavo Finančni upravi Republike Slovenije. Upravičeni so bili do odloga oziroma oprostitve vseh štirih prispevkov za socialno varnost, to so prispevki za zdravstveno zavarovanje, prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno zavarovanje, zavarovanje za primer brezposelnosti in prispevki za starševsko varstvo.

Po 37. členu ZIUZEOP so bili do pomoči v obliki mesečnega temeljnega dohodka upravičeni samozaposleni, če so jim v prvi polovici leta 2020, prihodki padli za več kot 10 %, v primerjavi z istim obdobjem v letu 2019 in hkrati v drugi polovici leta 2020 niso presegali 10 % rasti prihodkov, glede na isto obdobje v letu 2019. Če ti pogoji niso izpolnjeni, so samozaposleni primorani to pomoč vrniti v celoti. Do izredne pomoči mesečnega temeljnega dohodka so bili upravičeni samozaposleni, ki v času zdravstvene krize zaradi zasledovanja ukrepov države, niso mogli opravljati dejavnosti ali pa so to opravljali v manjšem obsegu.

Po 35. členu ZIUZEOP je pomoč v obliki temeljnega dohodka za mesec marec znašala 350 evrov, za meseca april in maj, pa je za vsak mesec posebej znašala 700 evrov. Dani mesečni temeljni dohodek pa se ne šteje k računanju skupnih prihodkov v primerjavi z mesecem februarjem 2019 in s prvo polovico leta 2019. Ta pomoč se obravnava kot državna pomoč oziroma podpora, zato jo morajo po pojasnilih k SRS 15, v zaključnem poročilu evidentirati kot druge dohodke, ki so povezani s poslovnimi učinki (Drobež Tomšič, 2020b, str. 63).

Za pomoč v obliki mesečnega temeljnega dohodka se je uveljavil kriterij, ki je bil vezan na prihodke določenega obdobja. Pojavila so se vprašanja, kdaj se prihodki z naslova poslovnih dogodkov pripoznajo, ali se pri tem upošteva izdane račune ali plačila oziroma prilive. Po SRS 15.11. se prihodki pripoznajo, če je povečanje gospodarskih koristi v obračunskem obdobju povezano s povečanjem nekega sredstva ali pa zmanjšanjem dolga, to povečanje pa je mogoče zanesljivo izmeriti. SRS 15.12. opredeljuje, da se vsi prihodki, razen prevrednotovalnih pripoznajo takrat, ko se upravičeno pričakuje, da bo organizacija prejela nadomestilo za dobavo blaga oziroma opravljeno storitev. Prihodki za merjenje izpolnjevanja pogojev samozaposlenega za upravičeno pomoč mesečnega temeljnega dohodka, se torej pripoznajo takoj, ko je izvršena dobava blaga oziroma ko je storitev opravljena (Slovenski inštitut za revizijo, 2016).

Samozaposlenim je v oktobru 2020 po petem protikoronskem paketu, država ponudila dodatno pomoč v obliki delno povrnjenega izgubljenega dohodka za samozaposlene za čas trajanja karantene na domu ali nezmožnosti opravljanja dela zaradi višje sile zaradi obveznosti varstva otroka. Do delnega povračila izgubljenega dohodka je bil upravičenem samozaposleni, če mu

je bila odrejena karantena zaradi stika z okuženo osebo, ali če je bil zaradi višje sile zaradi obveznosti varstva otroka zaradi odrejene karantene ali drugih okoliščin nezmožnosti obiskovanja vrtca ali šole, nezmožen opravljati delo. Če je bila oseba upravičena do pomoči mesečnega temeljnega dohodka v istem obdobju pa ni bila upravičena do delne povrnitve izgubljenega dohodka (Carpe Diem, brez datuma).

Šesti in sedmi paket protikoronskih ukrepov pa uveljavljata tudi pomoč v obliki delnega povračila nekritih fiksnih stroškov. Pomoč za nekrute fiksne stroške je bila ponujena vsem pravnim ali fizičnim osebam, tudi samozaposlenim, ki so bili na dan uveljavitve ZIUOPDVE in ZIUPOPĐVE vključeni v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Samozaposleni je upravičen do te pomoči, če zaradi posledic zdravstvene krize ne more opravljati dejavnosti ali pa jo opravlja v omejenem obsegu in zagotavlja, da se nekriti fiksni stroški ne krijejo iz drugih virov. Kot drugi viri se smatrajo zavarovanja, začasni ukrepi pomoči ali podpora iz drugih virov (Scortegagna Kavčnik, 2021, str. 91).

Vlada Republike Slovenije je s sklepom sprejela, da so bili ukrepi v zvezi z mesečnim temeljnim dohodkom, s povračilom izgubljenega dohodka zaradi višje sile, karantene, delnim kritjem fiksnih stroškov in odlogom plačila davka, podaljšani do 30. 6. 2021.

3.3.2 Delodajalci

Slovenija je z namenom preprečevanja širjenja okužb in zagotavljanja boljših finančnih spodobnosti podjetij v času zdravstvene krize hitro reagirala s sprejemanjem ukrepov, ki so bili v takojšnjo pomoč vsem podjetjem. Prvi ukrepi za pomoč delodajalcem so se uveljavljali na podlagi odlogov plačil in oprostitev obveznosti, ki jih imajo do države.

Podjetja so imela ob uveljavitvi ZIUJP možnost odloga oziroma obročnega plačila akontacije dohodnine, za največ 24 mesecev. Razlogi za uveljavitev tega ukrepa so bili zagotovitev plačilnih sposobnosti podjetij, ki bi lahko bila ogrožena zaradi zdravstvene krize. Za uveljavljanje odloga oziroma obročnega plačila akontacije dohodnine, so morali delodajalci pravočasno oddati predpisano vlogo davčnemu organu. Odlog oziroma obročno plačilo akontacije dohodnine je veljal le za poračun davka od dohodka pravnih oseb in davka na dodano vrednost. Odlog oziroma obročno plačilo ni bilo možno za prispevke za socialno varnost (Unija, 2021).

Zaradi zasledovanja ukrepov zdravstvene krize, so morala mnoga podjetja zapreti vrata ne le svojim kupcem ampak tudi svojim delavcem. S predvidevanji, da bo zdravstvena kriza le začasna motnja, so delodajalci po večini svoje delavce napotili na čakanje na delo doma. Sicer je čakanje na delo doma že veljaven delovnopравни institut, ki ga ureja ZGD-1, vendar je država v času zdravstvene krize z uvajanjem novih ukrepov na področju gospodarstva, z namenom ohranitve delovnih mest pogoje določenih delovnopravnih institutov dopolnila in prilagodila v pomoč delodajalcem.

Prvi pomemben veljaven ukrep za pomoč delodajalcem je bil ZIUPP, s čimer so bila urejena nadomestila plač, ki bi jih država delno povrnila delodajalcem, ki svojim delavcem začasno niso mogli zagotoviti opravljanja dela in jim je bilo odrejeno čakanje na delo doma. Povračila nadomestila plače so bili upravičeni vsi delodajalci v Sloveniji, razen neposrednih in posrednih uporabnikov proračuna Slovenije in občinskih proračunov, ki so imeli delež prihodkov javnih virov v letu 2019 višji od 70 %. Kriznim razmeram pa ni bilo videti konca in ker se je tovrstni ukrep kmalu izkazal kot nezadosten, je država z uveljavitvijo ZIUZEOP razširila pomoč za povračilo nadomestil plač delavcem na začasnem čakanju na delo doma. Z uveljavitvijo ZIUZEOP pa je bil poleg plačila nadomestil plač, sprejet ukrep za oprostitev plačila prispevkov od tega nadomestila, za vsa socialna zavarovanja (Drobež Tomšič & Scortegagna Kavčnik, 2020, str. 51).

Z uvajanjem protikoronskih paketov v času zdravstvene krize, so se določeni ukrepi spreminjali in dopolnjevali skozi leto 2020 in v začetku leta 2021. Uvedbe novih protikoronskih paketov so tako podaljševale roke za koriščenje določenih ukrepov, za ugodnejše rešitve delodajalcem. Ukrep za povračilo nadomestila plač se je dopolnjeval v protikoronskih paketih tri, štiri, pet in osem. Spreminjali pa so se tudi pogoji in dokazila upravičencev, ki so se ugotavljali na podlagi prihodkov podjetja. Po prvi izdaji ZIUZEOP so se ocenjevali prihodki in rast podjetja v prvem in drugem polletju 2020. Do pomoči je bilo upravičeno tisto podjetje, ki je imelo v prvem polletju 2020 več kot 20% padec prihodkov, kot v istem obdobju leta 2019 in več kot 50% padec prihodkov v drugem polletju 2020, glede na isto obdobje leta 2019. Z dopolnitvami in uvedbo protikoronskih paketov tri in štiri, se je meja upravičenosti padca prihodkov znižala na 10%, glede na leto 2019. V primeru, da v letu 2019 podjetje ni poslovalo je bilo do ukrepa upravičeno, če se mu je povprečni mesečni prihodek v letu 2020, znižal za več kot 10%, glede na povprečne mesečne prihodke v letu 2019. Peti paket protikoronskih ukrepov pa spreminja pogoje ocene prihodkov. Meja padca prihodkov se je zvišala na 20% v primerjavi s poslovnim letom 2019. Ker se je zdravstvena kriza nadaljevala še v letu 2021, so bili po osmem protikoronskem paketu do ukrepa upravičeni tisti delodajalci, ki jim prihodki v letu 2021 zaradi posledic zdravstvene krize upadejo za več kot 20%, glede na leto 2019 oziroma 2020. Ukrep z dopolnitvami je bil po osmem protikoronskem paketu veljaven do 30. 4. 2021 (Unija, 2021).

Evropska komisija je za zaježitev zdravstvene krize izdala začasni okvir ukrepov za pomoč podjetjem. Slovenija je zasledovala začasni okvir z izdajo ukrepov na nacionalni ravni in je z izdajo ZIUZEOP omogočila državno pomoč delodajalcem v obliki oprostitve plačil prispevkov pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Glavni namen ZIUZEOP v 33. členu je bila obveza delodajalca za izplačilo kriznega dodatka delavcem, ki delajo. Da se delodajalcem zaradi izplačila kriznega dodatka ne bi povečali stroški dela, so bili oproščeni prispevkov z naslova pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Delodajalci so bili upravičeni za čas, ko so zaposleni delali in za čas, ko so zaposleni prejeli nadomestilo plače zaradi bolniške odsotnosti ali letnega dopusta. Oprostitve plačil prispevkov se niso nanašale na tista nadomestila plače, ki so že oproščena plačila prispevkov, bonitete ter druge prihodke iz delovnega razmerja, ki niso vezani na plačo. Delodajalci niso bili oproščeni plačila prispevkov

od nadomestila plače za čakanje na delo. Ukrep je veljal do 31. 5. 2020 (Scortegagna Kavčnik, 2020a).

Po 33. členu ZIUZEOP je opredeljeno izplačilo kriznega dodatka delavcem, ki delajo. Po prvem in drugem protikoronskem paketu, so bili do izplačila kriznega dodatka upravičeni vsi delavci, ki so delali v času veljavnosti tega ukrepa in so bili obvezno zavarovani ter če njihova mesečna plača ni presegala trikratnika minimalne plače. Mesečni krizni dodatek je delodajalec izplačeval do konca veljavnosti tega ukrepa in sicer, do 31. 5. 2020. Delodajalec, ki kriznega dodatka ni izplačeval, je bil kaznovan z globo. Ukrep za izplačilo kriznega dodatka, pa je bil zopet uveljavljen s sprejetjem sedmega in osmega protikoronskega paketa in je bil veljaven za izplačilo decembrske plače. Po sedmem protikoronskem paketu so bili do izplačila kriznega dodatka upravičeni vsi zaposleni, katerih zadnja mesečna plača ni presegla dvakratnika minimalne plače. Osmi protikoronski paket pa je razširil področje uporabe ukrepa na vsakega zaposlenega, katerega mesečna plača ni presegla dvakratnika minimalne plače in pri kateri se ni upoštevalo plačilo za poslovno uspešnost. Ker je bil osmi protikoronski paket sprejet 5. 2. 2021, se je krizni dodatek za decembrsko plačo v letu 2020 izplačal ob plači za mesec januar 2021 (Unija, 2021).

V primeru oprostitve plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje velja, da podjetje teh prispevkov ni dolžan vrniti, saj ta pomoč ni vezana na vračilo. Če je po merilih, ki so opredeljena po ZIUZEOP, podjetje upravičeno do oprostitve plačila prispevkov pokojninskega in invalidskega zavarovanja, tovrstno državno pomoč pripozna kot prihodek, saj ni vezano na presojo ali bo to državno pomoč potrebno vrniti v državni proračun (Bajuk Mušič, 2020b, str. 28).

Zaradi začasne nezmožnosti zagotavljanja dela, kot posledice zdravstvene krize, so bili v nekaterih primerih delodajalci primorani poleg odreditve začasnega čakanja na delo uvesti še skrajšanje polnega delovnega časa. Država je tako s sprejetjem tretjega in kasneje tudi četrtega protikoronskega paketa uvedla delno subvencioniranje skrajšanja polnega delovnega časa. Do ukrepa so bili upravičeni vsi delodajalci v Sloveniji, razen neposrednih in posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov. Za uveljavljanje subvencije so morali delodajalci predložiti dokazila o nezmožnosti zagotavljanja dela najmanj 10% njihovih zaposlenih, v obsegu najmanj 90% dela. Ukrep je bil po protikoronskem paketu tri in štiri veljaven do 31. 12. 2020, z uvedbo protikoronskega paketa osem, pa se je podaljšal do 1. 2. 2021 in se vsebinsko ni spremenil (Unija, 2021).

Z namenom zajezitve zdravstvene krize je bila Slovenija primorana zasledovati določbe ZNB ki opredeljuje pogoje za odrejanje karantene. S karanteno se omeji svobodno gibanje in določijo se zdravstveni pogoji, če se smatra, da je bila oseba izpostavljena stiku okužene osebe z nalezljivo boleznijo. Zaradi odrejanja karantene že od samega začetka zdravstvene krize, so bile tako nekatere zaposlene osebe za čas trajanja karantene, nezmožne opravljati delo.

Za pomoč podjetjem, katerih zaposleni imajo odrejeno karanteno, je država uvedla ukrepe za nadomestilo odsotnosti z dela zaradi odrejene karantene. Prvi ukrepi so bili veljavni že v ZIU PPP in so veljali do 30. 5. 2020. Od 31. 5. 2020 pa do 10. 7. 2020, je bilo nadomestilo plače za zaposlenega v karanteni v celoti strošek delodajalca. Z uvedbo četrtega protikoronskega paketa pa je bilo nadomestilo plače za čas odrejene karantene pod določenimi pogoji izplačano v breme države. Ukrep je veljal do 30. 9. 2020. Veljavnost ukrepa se je s petim protikoronskim paketom podaljšala do konca leta 2020. Do vračila nadomestila plače so upravičeni vsi delodajalci za zaposlene, ki jim je bila z odločbo odrejena karantena in mu delodajalec ni mogel zagotavljati dela na domu. Strošek nadomestila plače za odsotnost delavca zaradi odrejene karantene, je v celoti v breme Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje. Breme Zavoda za zdravstveno zavarovanje pa je po petem protikoronskem paketu kratkotrajna odsotnost zaposlenega, zaradi bolezni brez obiska zdravnika (Scortegagna Kavčnik, 2020b, str. 95).

V drugi polovici leta 2020, je Slovenija uvedla dodatne ukrepe za pomoč podjetjem. Z uveljavitvijo šestega in sedmega protikoronskega paketa, je nudila pomoč v obliki delnega povračila nekritih fiksnih stroškov. Upravičenec do tega ukrepa je vsak delodajalec, z vsaj eno zaposleno osebo, ki začasno ni zmožna opravljati dela, zaradi zdravstvene krize. Pomoč lahko prejmejo tisti delodajalci, ki so jim v upravičenem obdobju prihodki od prodaje padli za več kot 30%, v primerjavi z enakim obdobjem v letu 2019. Pri izračunu upada prihodkov od prodaje so lahko upoštevani prihodki od prodaje v upravičenem obdobju, kjer se upošteva povprečno število zaposlenih ali pa vrednost osnovnih sredstev, brez zemljišč in v primeru, da je takšen način za upravičenca ugodnejši. Ta ukrep je bil s sedmim protikoronskim ukrepom veljaven do konca leta 2020 (Unija, 2021).

S sedmim protikoronskim paketom so ukrepi države pomembno posegali tudi na področje insolventnosti podjetij. Določbe ZIUPOP DVE tako omogočajo poslovodstvom podjetij, pri katerih je nastalo stanje dolgoročne plačilne nesposobnosti, da predloga za začetek stečajnega postopka oziroma postopka prisilne poravnave niso vložila. To pomoč so lahko podjetja koristila le v primeru, da je bila dolgoročna plačilna nesposobnost podjetja posledica zdravstvene krize. Podjetja so bila upravičena do tega ukrepa, če so opravljala dejavnost za katero je bilo na podlagi ukrepov za zaježitev določeno, da se opravljanje te dejavnosti začasno prepove ali omeji (Gostiša in drugi, 2021).

V obdobju, ko je bilo zaradi ukrepov države za zaježitev širjenja zdravstvene krize, opravljanje nekaterih dejavnosti onemogočeno, je država s šestim protikoronskim paketom nudila pomoč tudi delodajalcem, ki so bili v tem času najemniki poslovnih prostorov, katerih lastnik je država ali občina (Cankar & Zaplotnik, 2021).

Najemniki poslovnih prostorov, katerih lastnik je država ali občina, so bili glede na določbe 94. člena ZIUPOP DVE oproščeni plačila najemnine. Z uvedbo novega protikoronskega paketa in ZIUPOP DVE, pa določbe tega zakona v 117. členu opredeljujejo odlog plačila najemnine poslovnih prostorov. V četrtem odstavku 117. člena ZIUPOP DVE je tako določeno, da mora

najemnik plačati odložene najemnine najkasneje v roku šestih mesecev po prenehanju veljavnosti ukrepa.

Zdravstvena kriza skozi leto 2020 ni nudila olajševalnih okoliščin na področju gospodarstva. Država je na začetku leta 2021 z osmim protikoronskim paketom, ponudila pomoč podjetjem za subvencioniranje minimalne plače. Razlog za uvedbo tega ukrepa je bila pomoč delodajalcem pri izplačilu minimalne plače, ki se je z novim letom povišala. Delodajalci so bili upravičeni do povračila minimalne plače v obliki subvencije za vse delavce, katerih plača za polni delovni čas ni presegla zakonsko določenega zneska minimalne plače. Na podlagi osmega protikoronskega paketa je s 1. 7. 2021 postala veljavna sprememba najnižje osnove za obračun prispevkov z namenom pomoči delodajalcem, z znižanjem minimalne osnove za plačilo prispevkov za socialno varnost (Unija, 2021).

Zgornja meja višine državne pomoči, ki jo lahko nudi država podjetjem je bila že vnaprej določena v začasnem okviru Evropske komisije. Republika Slovenija je v pomoč zaradi izrednih razmer prejela sredstva iz proračuna Evropske unije. Državna pomoč je bila po sprejetih ukrepih v obliki povračil ali subvencij z naslova stroškov dela in fiksnih stroškov podjetja. Tabela 2 prikazuje višine nadomestil oziroma zneske kritja stroškov, ki jih je država v času zdravstvene krize po protikoronskih paketih ukrepov, ponudila podjetjem v stiski.

Tabela 2: Zneski oziroma višina državnih pomoči

Vrsta državne pomoči	Znesek oziroma višina nadomestila
Povračilo nadomestila plače za začasno čakanje na delo	PKP 1: 100% izplačanega nadomestila za čas napotitve delavca na čakanje na delo.
	PKP 3 in PKP 4: 80% nadomestila plače, ki je omejen z višino najvišjega zneska denarnega nadomestila za primer brezposelnosti.
	PKP 8: 80% nadomestila plače, ki je omejen z višino povprečne mesečne plače v Republiki Sloveniji, za mesec oktober 2020, ali 80% ali 100% nadomestila plače, za delodajalce, ki jim je bilo s predpisi omejeno opravljanje gospodarske dejavnosti.
Izplačilo kriznega dodatka	- PKP 1, PKP 7 in PKP 8: Izplačilo kriznega dodatka delavcem v višini 200 evrov - PKP 7: Izplačan krizni dodatek se vrne delodajalcem, ki vložijo zahtevek na Finančni urad Republike Slovenije

se nadaljuje

Tabela 2: Zneski oziroma višina državnih pomoči (nad.)

Vrsta državne pomoči	Znesek oziroma višina nadomestila
Delno subvencioniranje skrajšanja polnega delovnega časa (subvencija za ohranitev zaposlitve)	PKP 1 in PKP 8: <ul style="list-style-type: none"> - 448 evrov mesečno za delavca, za skrajšani delovni čas v obsegu od 20 do 24 ur tedensko, - 336 evrov mesečno za delavca, za skrajšani delovni čas v obsegu od 25 do 29 ur tedensko, - 224 evrov mesečno za delavca, za skrajšani delovni čas v obsegu od 30 do 34 ur tedensko, - 112 evrov mesečno za delavca, za skrajšani delovni čas v obsegu 35 ur tedensko.
Povračilo nadomestila plače zaradi odrejene karantene	PKP 5: <ul style="list-style-type: none"> - odrejena karantena ob prehodu meje držav, ki so bile na zelenem in oranžnem seznamu je bilo podjetje upravičeno nadomestila, v višini 80 % plače preteklih treh mesecev, - odrejena karantena v primeru stika z okuženo osebo, 80% nadomestila plače preteklih treh mesecev, - odrejena karantena v primeru stika z okuženo osebo na delovnem mestu, 100% nadomestilo plače v višini, ki bi jo delavec prejel, če bi delal.
Pomoč v obliki delnega povračila nekritih fiksnih stroškov	- PKP 1: v primeru padca prihodkov od prodaje v višini od 30% do 70%, podjetje dobi za posamezen mesec v višini 0,6% povrnjenih nekritih fiksnih stroškov, v primeru več kot 70% upada prihodkov od prodaje pa se podjetju povrne 1,2% nekritih fiksnih stroškov, ampak ne več kot 1000 evrov mesečno na zaposlenega, <ul style="list-style-type: none"> - PKP 7: podjetje dobi povrnjenih 2000 evrov nekritih fiksnih stroškov na zaposlenega, v primeru padca prihodkov od prodaje za več kot 70%.
Subvencioniranje minimalne plače	PKP 8: delodajalec je upravičen do mesečne subvencije v višini 50 evrov za vsakega zaposlenega, katerega plača ne dosega višine minimalne plače.

Vir: Unija (2021).

3.3.3 Vračilo državne pomoči

V času izrednih razmer je država nudila vrsto pomoči podjetjem, ki so se znašla v stiski. Določene državne pomoči so bile uveljavljene za določeno obdobje ali pa so se dopolnjevale postopoma, z interventnimi zakoni. Glede na opredelitev višine državnih pomoči po določenih interventnih zakonih, je morala Slovenija najprej spoštovati ukrepe ter določbe na ravni predpisov, ki jih je sprejela Evropska Unija. V vsakem interventnem zakonu so tako določeni pogoji, vrsta in višina posamezne pomoči, za zagotavljanje stabilnega preživetja podjetij v času zdravstvene krize. Vsak interventni zakon, ki zagotavlja določeno pomoč, obenem definira tudi pogoje in omejitve, ki opredeljujejo, katera so tista podjetja v stiski, ki so upravičena do določene državne pomoči. V primeru nezakonitega ali presežnega uveljavljanja državne pomoči pa so to podjetja primorana vrniti v državni proračun.

Na podlagi danih pomoči s strani države, morajo biti podjetja pazljiva pri njihovem prikazu v letnem poročilu za poslovno leto, v katerem so bile prejete. Zakonska podlaga za izpolnjevanje pogojev opredeljuje upoštevanje prihodkov za poslovno leto 2020 glede na poslovno leto 2019. Če bodo prihodki v drugi polovici višji od zastavljenih pogojev na podlagi katerih je dana državna pomoč, bodo morala podjetja državno pomoč vrniti. V tem primeru to predstavlja zmanjšanje prihodkov in povečanje obveznosti do države, ki se bodo pripoznale za poslovno leto 2020 (Carpe Diem, 2021).

Kljub temu, da je bilo v primeru ugotovljenega presežka oziroma neupravičenosti do predhodno prejete državne pomoči, je potrebno dano državno pomoč v celoti vrniti. Država je uveljavila ukrep za pomoč podjetjem v primeru vračila pomoči. Vsak delodajalec je bil na podlagi dovoljenja državnega organa upravičen do obročnega vračila prejetih pomoči. Podjetje je moralo ugotovljeno presežno državno pomoč vrniti v roku šestih mesecev od dneva ugotovitve obveznosti (Unija, 2021).

Mnogim podjetjem so bili državni ukrepi v času izrednih razmer več kot dobrodošli. Največje posledice so občutila podjetja, ki so v času zdravstvene krize opravljala dejavnosti, katerih opravljanje je bilo onemogočeno ali močno omejeno zaradi zasledovanja ukrepov države za zajezitev negativnih posledic zdravstvene krize. Brez državne pomoči bi bila namreč mnoga podjetja izpostavljena krutim razmeram, v katerih sama ne bi bila zmožna preživeti na trgu.

4 ANALIZA POSLOVANJA IN POROČANJA IZBRANEGA PODJETJA V ČASU ZDRAVSTVENE KRIZE

Vsa podjetja, ki na trgu prodajajo blago ali opravljajo storitve, so bila v času zdravstvene krize izpostavljena razmeram, v katerih je bilo njihovo preživetje pod vprašanjem. Zaprtje javnega življenja je povzročilo zmanjšanje poslovanja mnogih podjetij. Nekatera so za preživetje na trgu potrebovala državno pomoč, druga pa so poslovala kot v času pred krizo. Kljub temu, da se določenih podjetij zdravstvena kriza v negativni smeri ni dotaknila, so bile določene državne

pomoči, kot so na primer oprostitev prispevkov, izplačilo kriznega dodatka delavcem in povračilo nadomestila plače zaradi odrejane karantene, več kot dobrodošle.

4.1 Zdravstvena kriza in dejavnost podjetja

Osnovna dejavnost proučevanega podjetja, s katero ustvarja največ prihodkov, je prodaja, najem in servis stolpnih in samopostavljivih gradbenih žerjavov. Z dolgoletno tradicijo se podjetje v veliki meri ukvarja z dobavo gradbenih žerjavov za prodajo in najem v Sloveniji, na Hrvaškem in v Srbiji ter nekaterih drugih državah bivše Jugoslavije. Poleg prodaje, najema in servisa gradbenih žerjavov je podjetje uradni zastopnik za gradbene odre, kopače in drugo gradbeno opremo. Poleg ponudbe gradbene opreme, podjetje z ustrezno usposobljenim osebjem nudi logistiko prevoza, servisa gradbenih žerjavov, dostave drugih rezervnih delov IN gradbene opreme.

Na podlagi 55. člena ZGD-1 je podjetje razvrščeno med male družbe z omejeno odgovornostjo. Po določitih in merilih po katerih se družbe razvrščajo na mikro, majhne, srednje in velike, ki se upoštevajo na bilančni presečni dan letne bilance stanja, je imelo podjetje v letu 2020 povprečno zaposlenih 21,09 delavcev. Čisti prihodki od prodaje v so znašali 3.646.629 evrov in vrednost aktive v evrih pa je bila 9.943.820. Podjetje je obvladujoča družba skupine povezanih podjetij. Proučevano podjetje ima sedež v Sloveniji in je obvladujoča družba z dvema povezanima podjetjema, od katerih ima eno podjetje sedež na Hrvaškem in drugo v Srbiji. Podjetje ne dosega pogojev za razvrstitev v veliko družbo, zato po 56. členu ZGD-1 ni zavezano k pripravi konsolidiranega letnega poročila, kljub temu, da je obvladujoča družba z dvema povezanima podjetjema.

Tako kot ostale dejavnosti gospodarstva, se je tudi gradbeništvo ob izbruhu zdravstvene krize in omejitvami s strani države soočalo z izzivi pri izvajanju gradbenih del. Posledica uvajanja državnih ukrepov je bilo krčenje javnih razpisov, zmanjšanje zasebnih investicij in negotovost, kaj takšne razmere pomenijo za prihodnost te dejavnosti. Narava dela gradbene dejavnosti lahko zagotavlja visoko stopnjo varnosti delavcev, zato kasnejše omejevanje izvajanja gradbenih del z namenom zaježitve širjenja zdravstvene krize ni bilo potrebno (Gospodarska zbornica Slovenije, 2020d, str. 9).

V gradbeništvu je bil v primerjavi z nekaterimi drugimi dejavnostmi upad gospodarske aktivnosti najmanj izrazit v mesecu marcu in aprilu 2020. Aktivnost gradbene dejavnosti se je kljub trajanju zdravstvene krize v poletnih mesecih še okrepila (Brodar , in drugi, 2020, str. 10). Podjetja in potrošniki so se prilagodili novim razmeram in zaježitvenim ukrepom, kar je na področju gradbene dejavnosti pomenilo nemoteno izvajanje gradbene aktivnosti. Gradbene aktivnosti so se okrepile tudi v drugi polovici leta 2020, predvsem zaradi povečanja gradnje stanovanjskih stavb (Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj, 2021, str. 3).

4.2 Predstavitev poslovanja podjetja v času zdravstvene krize

Zdravstvena kriza je za poslovanje podjetja prinesla veliko izzivov, odrekanj, nove realnosti, solidarnosti in spremenjenih pogojev poslovanja. Zdravstvena kriza je vplivala na celotno gospodarstvo. Kljub kriznim razmeram in strogim omejitvam gibanja s strani države, je podjetje v letu 2020 nemoteno poslovalo. Državne pomoči, ki so bile ponujene podjetjem v stiski, za podjetje niso bile potrebne, kljub vsemu pa so bili dobrodošli določeni ukrepi za pomoč podjetjem na podlagi subvencij in oprostitev. V času zdravstvene krize je podjetje na podlagi protikoronskih paketov z ukrepi za omilitev posledic krize na gospodarstvo, uveljavljalo pomoči z naslova oprostitve plačil prispevkov, izplačila kriznega dodatka delavcem in povračila nadomestila plače zaradi odrejene karantene.

Podjetje je bilo po ZIUZEOP upravičeno do oprostitve plačila prispevkov za invalidsko zavarovanje (15,50 % od bruto plače) in pokojninsko zavarovanje (8,85 % od bruto plače). Ukrep, ki je začel veljati 11. 4. 2020, je uveljavljal pogoj za oprostitve prispevkov in izplačilo kriznega dodatka. Oprostitve prispevkov je bilo podjetje upravičeno za delavce, ki so v tistem času delali. V tabeli 3 so prikazani zneski, ki jih je bilo podjetje oproščeno v mesecu marcu, aprilu in maju 2020.

Tabela 3: Oprostitev prispevkov za invalidsko in pokojninsko zavarovanje

Obdobje oprostitve	Znesek v evrih (15,50 %)	Znesek v evrih (8,85 %)	Skupaj v evrih
Marec 2020	2.336,18	1.381,85	3.718,03
April 2020	4.139,72	2.444,80	6.584,52
Maj 2020	4.136,28	2.442,81	6.579,09

Vir: lastno delo.

V mesecu marcu je bilo podjetje oproščeno prispevkov v višini 3.718,03 evrov, v mesec aprilu je bil znesek višji in sicer, 6.584,52 evrov, v mesecu maju pa je oprostitve prispevkov znašala 6.579,09 evrov. Podjetje je bilo v vseh treh mesecih skupaj oproščeno plačila prispevkov v znesku 16.881,64 evrov. Ukrep za oprostitve prispevkov za invalidsko in pokojninsko zavarovanje je državna pomoč, za katero podjetje ni vezano na presojo vračila pomoči. Za oprostitve plačila prispevkov za invalidsko in pokojninsko zavarovanje je podjetje zmanjšalo stroške dela z naslova plač za zaposlene.

Če bi imelo podjetje v času veljavnosti tega ukrepa, delavce na čakanju in bi v tem času uveljavljalo državno pomoč za oprostitve prispevkov, bi morale za tovrstno pomoč ob koncu poslovnega leta 2020 presojati, ali je na podlagi višine prihodkov v primerjavi z letom 2019 preseglo mejo 10 % povečanja prihodkov, ali ne. V primeru, da bi bili prihodki od prodaje za

10 % višji kot v istem obdobju v letu 2019, bi morale podjetje državno pomoč vrniti v celoti, z zakonitimi zamudnimi obrestmi.

V času od 13. 3. do 31. 5. 2020, ko je bila razglašena pandemija, so morali delodajalci vsakemu delavcu, pod določenimi pogoji, izplačati mesečni krizni dodatek ob izplačilu mesečne plače. Izplačilo kriznega dodatka je pripadalo delavcu, čigar zadnja izplačana bruto mesečna plača ni presegala trikratnika minimalne plače (3 X 940,85 eur). Krizni dodatek se je obračunal glede na prisotnost delavca na delovnem mestu in delovni čas tekočega meseca, za katerega je bila obračunana mesečna plača (Blatnik, 2021, str. 36).

Po ZIUZEOP so morali delodajalci ob izplačilu mesečne plače delavcu, izplačati mesečni krizni dodatek v znesku 200,00 evrov ali sorazmerni del tega zneska, v primeru, da delavec ni delal cel mesec, bodisi zaradi koriščenja rednega letnega dopusta, bodisi zaradi bolniške odsotnosti ali kateregakoli drugega razloga odsotnosti z dela. Podrobne podatke zneskov izplačil kriznega dodatka v letu 2020 prikazuje tabela 4. Skupni znesek izplačanega kriznega dodatka za leto 2020 znaša 11.727,95 evrov.

Tabela 4: Krizni dodatek

Obdobje obračuna kriznega dodatka	Obdobje izplačila kriznega dodatka	Število zaposlenih	Število zaposlenih, ki so bili upravičeni do izplačila kriznega dodatka	Znesek izplačila (EUR)
Marec 2020	April 2020	21	21	1981,79
April 2020	Maj 2020	21	21	3631,78
Maj 2020	Junij 2020	21	21	3652,38
December 2020	Januar 2021	21	13	1861,70
December 2020	Februar 2021	21	4	600,30

Vir: lastno delo.

Podjetje je bilo za izplačilo kriznega dodatka oproščeno vseh davkov in prispevkov. Po zakonskih določbah in protikoronskih paketih za zaježitev negativnih posledic pandemije je podjetje za plačo v mesecih marcu, aprilu in maju izplačalo krizni dodatek delavcem, ki so delali. Število zaposlenih je bilo v vseh treh mesecih enako, izplačilo zneska kriznega dodatka pa se je spreminjalo glede na delovne dni v posameznem mesecu in glede na število delovnih dni, ko so bili delavci dejansko prisotni na delu. Krizni dodatek v obdobju med 13. 3. in 31. 5. 2020 pa je bil izplačan vsem zaposlenim delavcem.

Po sedmem veljavnem protikoronskem paketu, ki je veljal za izplačilo decembrske plače, je bil izplačan krizni dodatek trinajstim delavcem. Po zakonu, ki ga uveljavlja sedmi protikoronski

paket ukrepov, izplačilo kriznega dodatka ne pripada delavcem, katerih bruto plača je presegala dvakratnik minimalne plače, vključno z izplačilom za poslovno uspešnost, božičnico in druge nagrade. V tem primeru je pri obračunu decembrske plače, sedmim delavcem plača presegala dvakratnik minimalne plače (2x 940,58). Eden je bil v mesecu decembru 2020 bolniško odsoten in mu krizni dodatek ni pripadal.

Sedmi protikoronski paket ukrepov je omogočil vračilo sredstev za izplačilo kriznega dodatka iz državnega proračuna. Za povračilo izplačanega kriznega dodatka so morala podjetja Finančni upravi Republike Slovenije (v nadaljevanju FURS), predložiti izjavo v elektronski obliki. Z njo so izjavila, da so svojim delavcem izplačala krizni dodatek za mesec december. Izjavo so lahko podjetja vložila najkasneje do konca marca 2021. Na podlagi odobritve vložene izjave s strani podjetja, je FURS upravičencem povrnil izplačani krizni dodatek (Finančna uprava Republike Slovenije, 2021, str. 14). Podjetje se na podlagi pozitivne rasti prihodkov v letu 2020, za oddajo vloge za povračilo kriznega dodatka, ni odločilo.

Z osmim protikoronskim paketom, ki odpravlja neenakost med delavci po ZDUOP, je bil uveljavljen popravek, glede na sedmi protikoronski paket ukrepov. Za dvokratnik minimalne plače se je upoštevalo samo izplačilo mesečne plače z dodatki, brez nagrade za poslovno uspešnost, božičnice in drugih nagrad. Po ZDUOP je podjetje v mesecu februarju izplačalo krizni dodatek za decembrsko plačo, še štirim delavcem, ki so po sedmem protikoronskem paketu presegali dvokratnik minimalne plače, zaradi vključene poslovne uspešnost.

Zaradi razglašene epidemije je država uvedla odreditev karantene iz različnih razlogov. Podjetje je v letu 2020 prejelo subvencijo za delno povračilo nadomestila plače zaradi odrejene karantene za mesece julij, oktober, november in december. Zneski izplačil za posameznega delavca so prikazani v tabeli 5. Skupni znesek subvencije, do katerega je bilo podjetje upravičeno je znašal 1.606,23 evrov.

Tabela 5: Povračilo nadomestila plače zaradi odrejene karantene

Obdobje zahtevka za povračilo nadomestila plače zaradi odrejene karantene	Razlog odreditve karantene	Delavec	Znesek za izplačilo nadomestila (EUR)
Julij 2020	Delavec napoten na delo v tujino	Delavec 1	399,40
Oktober 2020	Stik z okuženo osebo	Delavec 2	227,13
November 2020	Stik z okuženo osebo	Delavec 3	308,89
December 2020	Stik z okuženo osebo	Delavec 4 in delavec 5	670,81 (227,52 + 443,29)

Vir: lastno delo.

Razlog za odreditev karantene Delavca 1 je bil prehod meje z državo na rdečem seznamu. Kljub ustrezni dokumentaciji in uradni napotitvi na delo v tujino, je moral delavec v karanteno za štirinajst dni. Podjetje je moralo za uveljavljanje subvencije vložiti vlogo za povračilo nadomestila plače delavcem, ki zaradi odrejene karantene ne morejo opravljati dela. Zahteva k oddaji vloge na Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, je bila opredeljena po ZIUPDV. K vlogi je moralo podjetje v roku petih dni, od dneva izdaje odločbe o odreditvi karantene, priložiti izjavo, da osebi, ki ji je bila odrejena karantena in je zaposlena v podjetju, ne more organizirati dela na domu. Na podlagi oddane vloge in priložene dokumentacije je Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje izdal pogodbo o povračilu izplačanega nadomestila plače delavcu, zaradi odrejene karantene. Na podlagi izdane pogodbe je moralo podjetje na Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje izdati račun v znesku, ki je enak nadomestilu plače zaradi odrejene karantene. Povračilo je znašalo 80 % nadomestila bruto plače delavca, z vključenimi prispevki.

Delavcem, ki so bili v stiku z okuženo osebo, je bila odrejena karantena v različnih obdobjih. V obdobju od oktobra do novembra je za uveljavljanje povračila nadomestila plače za odrejeno karanteno delavca, veljal ZZUOOP. Na podlagi zakona, je moralo podjetje elektronsko izpolniti zahtevek za povračilo nadomestila plače delavcem, ki ne morejo opravljati dela zaradi višje sile. Postopek za uveljavljanje subvencije je bil po tem zakonu nekoliko drugačen. Podjetje je moralo za uveljavljanje subvencije zaradi odrejene karantene po ZZUOOP ob predložitvi elektronskega zahtevka, v roku osmih dni od odreditve karantene dodati izjavo, da delavcu v karanteni ne more organizirati dela na domu. Po oddaji zahtevka, je Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje izdal pogodbo o povračilu izplačanega nadomestila plače delavcem zaradi odrejene karantene. Po ZZUOOP izdaja računa ni bila potrebna, ampak se je moral za izplačilo subvencije izpolniti obrazec na portalu Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje. Po uradni odobritvi je bilo izplačilo subvencije avtomatsko.

Eden od delavcev, ki je prvotno prejel odločbo za karanteno zaradi stika z okuženo osebo, je v času trajanja karantene, tudi sam zbolel. Za tovrstno odreditev karantene podjetje ni moglo uveljavljati subvencije za povračilo nadomestila plače, ampak je uveljavljalo izolacijo delavca zaradi okužbe in tako dobilo refundacijo s strani Zavoda za zdravstveno zavarovanje. Delavec je bil za izolacijo upravičen do 90% izplačila mesečne bruto plače z vključenimi prispevki, za katero je podjetje dobilo 100% refundacijo s strani Zavoda za zdravstveno zavarovanje.

Podjetje ni bilo upravičeno do uveljavljanja subvencije za enega delavca, ki je prejel odločbo o karanteni na meji s tujo državo, ki je bila na rdečem seznamu, ker je potoval zaradi lastnih razlogov. V tem primeru je delavec koristil redni letni dopust.

4.3 Analiza računovodskih poročil v času zdravstvene krize

Zdravstvena kriza je pretresla mnoga področja pri poslovanju podjetij. Za čas poslovnega leta, ko so se mnoga podjetja v določenih dejavnostih srečevala z velikim upadom prihodkov, jim je bila v veliko pomoč država. Koriščenje državnih pomoči v času krize, ki so pripomogle k

preživetju podjetij v stiski pa je predstavljalo drugačne izzive pri sestavljanju letnih poročil in računovodskih izkazov.

4.3.1 Analiza izkaza poslovnega izida

Proučevano podjetje, ki večinski del svojega poslovanja opravlja na področju gradbene dejavnosti, se je s krizo spopadalo zmagovalno. Dejavnost, ki v času zdravstvene krize ni doživela negativnih pretresov, je omogočila gradbenim podjetjem nemoteno poslovanje. Podjetje, ki je s strani države v času zdravstvene krize prejelo subvencije na področju plač, je prikazalo prihodke v izkazu poslovnega izida. Podjetje pripravlja računovodske izkaze v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi. Pri pripravi računovodskih izkazov so upoštevane temeljne računovodske predpostavke, to so, upoštevanje nastanka poslovnih dogodkov in upoštevanje časovne neomejenosti delovanja podjetja. V prilogi 1, je prikazan izkaz poslovnega izida podjetja za poslovno leto 2020. Poslovno leto je enako koledarskemu.

Po pregledu računovodskih izkazov proučevanega podjetja je ugotovljeno, da podjetje v času zdravstvene krize ni beležilo znatnega upada poslovanja. V primerjavi z letom 2019, je podjetje v letu 2020, za čas zdravstvene krize, beležilo boljši rezultat. Razlog dobrega poslovanja v času zdravstvene krize je bilo spodbujanje gradbenih projektov s strani države. Gradbena dela so se lahko izvajala nemoteno, saj je bilo na področju te dejavnosti lahko zagotoviti zaščito ljudi za preprečevanje širjenja zdravstvene krize.

Podjetje nudi svoje storitve in prodajo ter najem gradbenih žerjavov svojim kupcem na domačem in tujem trgu. Tuji trg predstavljajo države znotraj Evropske unije in države izven Evropske unije. Kljub zaprtju državnih meja v času zdravstvene krize, je z nekaj več izzivi in prilagoditvami podjetju vseeno uspelo doseči pozitivno rast prihodkov na tujem trgu. Čisti prihodki od prodaje na domačem trgu so v letu 2020 predstavljali 828.033 evrov oziroma 22,71% celotnih čistih prihodkov od prodaje. Čisti prihodki od prodaje na trgu znotraj Evropske unije znašajo 1.291.123 evrov, kar predstavlja 35,40% celotnih čistih prihodkov od prodaje v letu 2020. Podjetje je v letu 2020 nemoteno poslovalo tudi na trgu izven Evropske unije, kar predstavlja 1.527.473 evrov čistih prihodkov od prodaje ali 41,89% celotnih čistih prihodkov od prodaje v letu 2020. Kot je razvidno iz tabele 6, je imelo podjetje največji delež čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu.

Tabela 6: Struktura poslovnih prihodkov

	2020	2019	20/19
Prihodki od prodaje proizvodov in storitev na domačem trgu	737.627	564.737	131
Prihodki od prodaje proizvodov in storitev na tujem trgu	2.549.099	1.634.050	156

se nadaljuje

Tabela 6: Struktura poslovnih prihodkov (nad.)

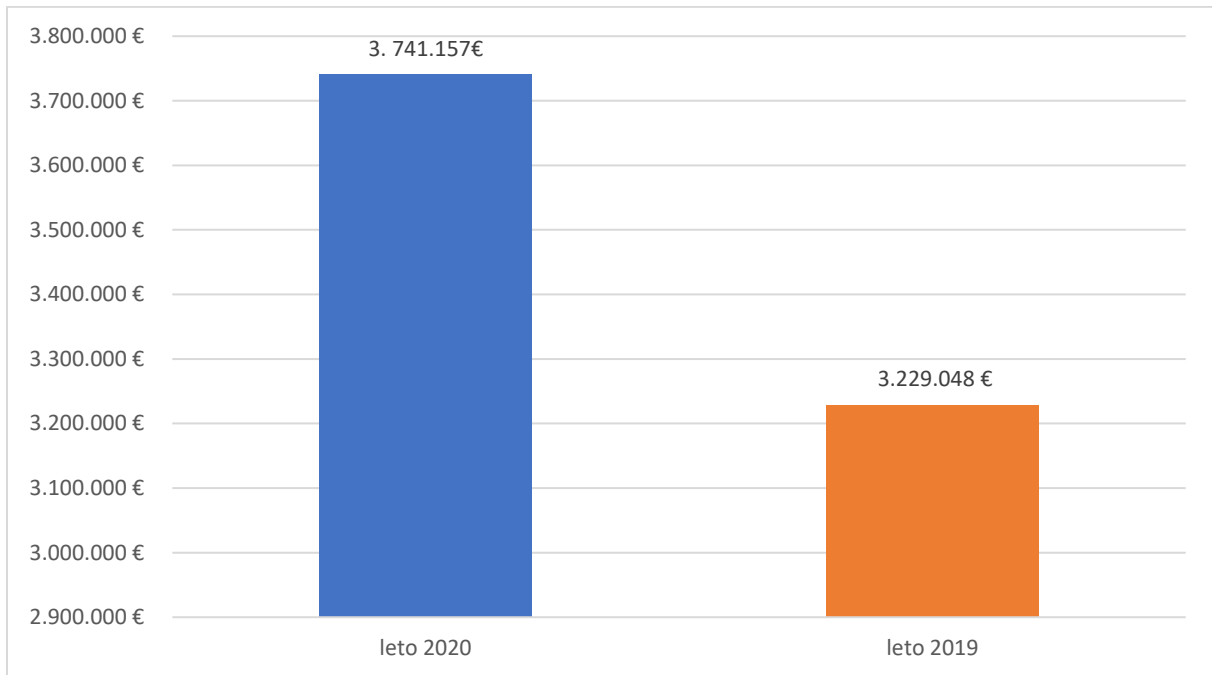
	2020	2019	20/19
Prihodki od prodaje trgovskega blaga in materiala na domačem trgu	90.406	19.987	452
Prihodki od prodaje trgovskega blaga in materiala na tujem trgu	269.497	807.731	33
Čisti prihodki od prodaje	3.646.629	3.026.505	120
Subvencije, donacije, regresi, kompenzacije in drugi prihodki, ki so povezani s poslovnim učinkom	17.862	851	210
Drugi poslovni prihodki	76.666	201.692	38
POSLOVNI PRIHODKI	3.741.157	3.229.048	116

Vir: lastno delo.

Podjetje je moralo vse prejete državne pomoči po pojasnilu k SRS 15, prikazati kot druge prihodke. Prejete državne pomoči so v izkazu poslovnega izida prikazane v znesku 17.862 evrov, na postavki subvencije, donacije, regresi, kompenzacije in drugi prihodki, ki so povezani s poslovnim učinkom. V omenjeni postavki, so vključeni prihodki v znesku 399,40 evrov od prejetih državnih pomoči v času zdravstvene krize, za enega zaposlenega, ko je podjetje uveljavljalo subvencijo za povračilo nadomestila plače zaradi odrejene karantene. Za ostale delavce, za katere je podjetje uveljavljalo subvencioniranje zaradi odrejene karantene, so bili zneski z naslova subvencij prejeti v letu 2021, za katere bodo prihodki prikazani v računovodskih izkazih za poslovno leto 2021.

Potrebno je poudariti, da je podjetje v času zdravstvene krize dosegalo višje poslovne prihodke, v primerjavi z letom 2019, kar je bilo glede na začetek leta 2020 in pojava kriznih razmer, visoko nad pričakovanji. Kosmati donos poslovanja v letu 2020 je bil tako za 16% višji od kosmatega donosa v letu 2019, kot je razvidno s slike 1.

Slika 1: Kosmati donos poslovanja v letu 2020 in 2019

Vir: lastno delo.

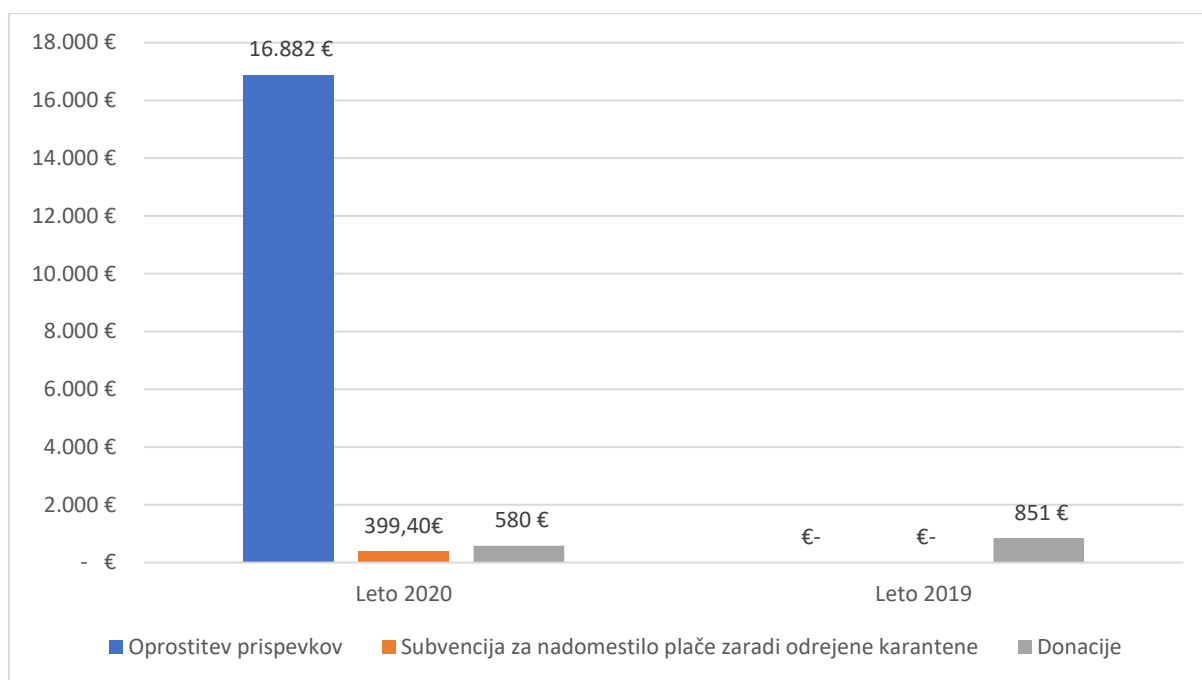
Ne glede na dobro in nemoteno poslovanje podjetja v letu 2020, so bili državni ukrepi z zagotavljanjem državnih pomoči podjetjem, za omilitev negativnih posledic zdravstvene krize na gospodarstvo, več kot dobrodošli. Proučevano podjetje, glede na doseganje visokih prihodkov, ni uveljavljalo veliko državnih pomoči, poleg tega pa po kriterijih za uveljavljanje, glede na primerljivost z letom 2019, ne bi bilo upravičeno do določenih pomoči in bi jih bilo kasneje primorano vrniti za nazaj. Kljub nekorisčenju večine državnih pomoči, je prišlo do posameznih dogodkov, ki so bili posledica širjenja zdravstvene krize, za katere je bilo podjetje upravičeno do subvencioniranja s strani države. Podjetje je bilo v določenem obdobju v letu 2020 upravičeno do oprostitve prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter do subvencioniranja izplačila nadomestila plače za delavce, ki jim je bila na podlagi različnih razlogov odrejena karantena.

Podjetje je po pojasnilu k SRS 15 stroške z naslova pokojninskih in drugih socialnih zavarovanj prikazalo kot dejanski strošek dela. Oprostitve se po pojasnilu k SRS 15 smatrajo kot državna pomoč, ki jo je treba pripoznati v drugih prihodkih. Zaradi tega so nastali stroški pokojninskih in socialnih zavarovanj, prikazani kot prihodki v postavki subvencije, donacije, regresi, kompenzacije in drugi prihodki, ki so povezani s poslovnim učinkom, v znesku 16.882 evrov.

Državne pomoči, ki so morale biti pripoznane kot drugi prihodki so v izkazu poslovnega izida prikazane v postavki subvencije, donacije, regresi, kompenzacije in drugi prihodki, ki so povezani s poslovnim učinkom. V znesku 17.862 evrov, so v izkazu poslovnega izida prikazane subvencije, oprostitve prispevkov pokojninskega in ostalih socialnih zavarovanj ter donacije.

Drugi prihodki z naslova subvencij, donacij, regresov in kompenzacij ter drugih prihodkov, ki so povezani s poslovnim učinkom so bili v letu 2020 višji za 17.011 evrov, v primerjavi z letom 2019. Podjetje je v letu 2020 pripoznalo druge prihodke zaradi prejetih državnih pomoči, subvencije za nadomestilo plače zaradi odrejene karantene delavca in donacij. Oprostitev prispevkov je znašala 16.882 evrov, subvencija za nadomestilo plače zaradi odrejene karantene delavca je bila prejeta v znesku 399,40 evrov. Prihodki z naslova donacij so v letu 2020 znašali 580 evrov. Primerjava zneska in podroben prikaz pripoznanih drugih prihodkov leta 2020, v primerjavi z letom 2019, je prikazana na sliki 2.

Slika 2: Primerjava zneska drugih prihodkov v letu 2020 in v letu 2019

Vir: lastno delo.

Koriščenje državnih pomoči s strani podjetja, je imelo vpliv na stroške dela. Stroški dela, ki so razdeljeni glede na stroške izplačanih plač, stroškov socialnih zavarovanj in drugih stroškov dela, so v letu 2020 znašali 559.588 evrov in so se glede na leto 2019 povečali za 17%, kot je razvidno iz tabele 7.

Tabela 7: Postavke stroškov dela

	2020	2019	20/19
Stroški plač	337.334	301.124	112
Stroški socialnih zavarovanj	53.997	53.928	100
- stroški pokojninskih zavarovanj	31.648	28.350	112

se nadaljuje

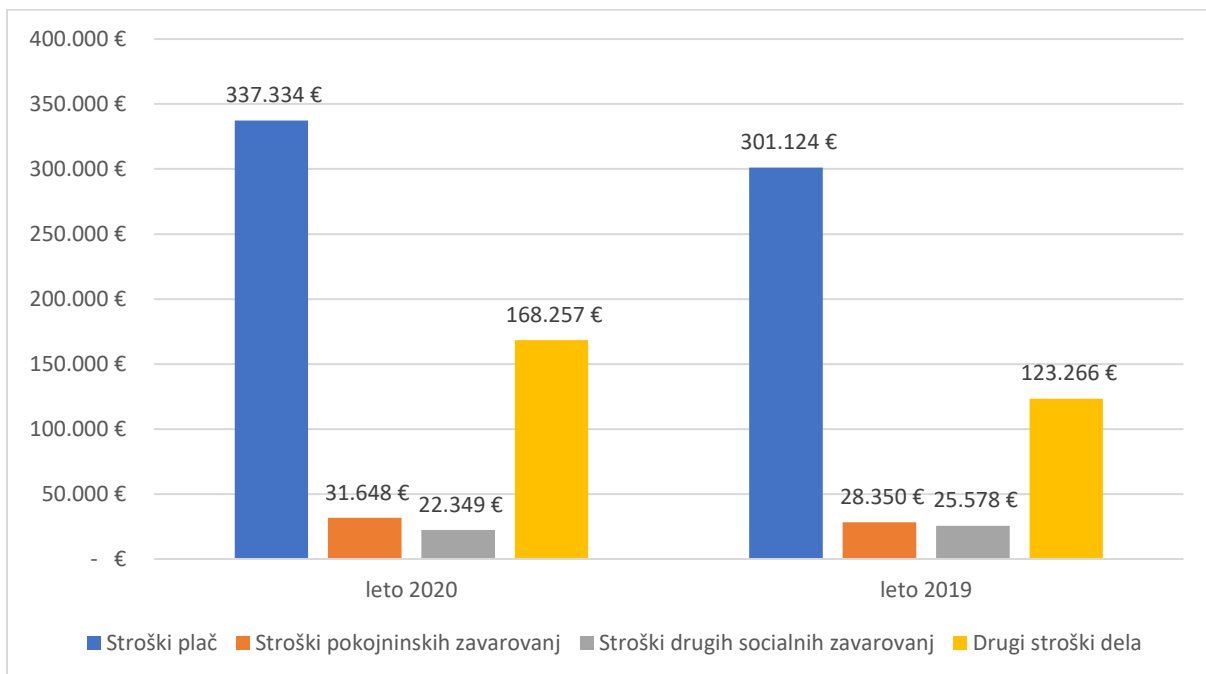
Tabela 7: Postavke stroškov dela (nad.)

	2020	2019	20/19
- stroški drugih socialnih zavarovanj	22.349	25.578	87
Drugi stroški dela	168.257	123.266	136
SKUPAJ	559.588	478.318	117

Vir: lastno delo.

Povišali so se stroški plač, ki so znašali 337.334 evrov, v primerjavi z letom 2019, ko so le-ti znašali 301.124 evrov. Razlog povišanja stroškov plač je bil povečanje povprečnega števila zaposlenih glede na število opravljenih rednih ur v letu 2020, v primerjavi z letom 2019. V letu 2020 je bilo povprečno število zaposlenih glede na število opravljenih rednih ur 21,09, v letu 2019 pa 19,87. Državna pomoč je pripomogla k znižanju stroškov dela na področju pokojninskih in drugih socialnih zavarovanj. Stroški drugih socialnih zavarovanj so bili v letu 2020 manjši za 3.229 evrov, v primerjavi z letom 2019. Primerjava stroškov dela v letu 2020 in letu 2019 je prikazana na sliki 3.

Slika 3: Primerjava stroškov dela leta 2020 in leta 2019

Vir: lastno delo.

Proučevano podjetje je v času zdravstvene krize poslovalo nemoteno in celo v povečanem obsegu. Leto 2020 je podjetju prineslo nekaj izzivov, ki so vplivali na večje prilagajanje kriznim razmeram za zaščito zdravja delavcev. Kljub omejevanju gibanja s strani države, se je podjetje

uspešno soočalo z zaprtjem državnih in občinskih meja, s spremljanjem zakonskih in ostalih določb ter je tako poslovno leto zaključilo s čistim poslovnim izidom obračunskega obdobja v vrednosti 580.772 evrov.

4.3.2 Analiza bilance stanja

Bilanca stanja podjetja izkazuje stanje sredstev in obveznosti do njihovih virov na dan 31. 12. 2020. Vrednost sredstev je prikazana po neodpisani vrednosti. Bilanca stanja je bila sestavljena po uskladitvi prometa in stanja glavne knjige z dnevnikom, stanjem pomožnih knjig z glavno knjigo in knjigovodskim stanjem z ugotovljenim dejanskim stanjem po opisu. Bilanca stanja je sestavljena in razčlenjena v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi v vrednostih, ki so prikazane za tekoče in preteklo poslovno leto. V prilogi 2 je prikazana bilanca stanja na dan 31. 12. 2020.

Sredstva podjetja so v bilanci stanja na dan 31. 12. 2020 izkazana v vrednosti 9.943.820 evrov, kar pomeni, da je imelo podjetje na dan 31. 12. 2020 za 227.227 evrov več izkazanih sredstev kot na dan 31. 12. 2019. Sredstva so razdeljena na dolgoročna sredstva, kratkoročna sredstva in kratkoročne aktivne časovne razmejitve.

Dolgoročna sredstva so razdeljena na opredmetena osnovna sredstva, dolgoročne finančne naložbe in dolgoročne poslovne terjatve. Opredmetena osnovna sredstva, ki v bilanci stanja na dan 31. 12. 2020 predstavljajo kar 85,65% dolgoročnih sredstev, so se v primerjavi z dnem 31. 12. 2019 povečala za 10 odstotnih točk. Povečanje je posledica nakupa novih opredmetenih osnovnih sredstev. Podjetje ima 100% lastniški delež v dveh neodvisnih družbah. Dolgoročne finančne naložbe so bile na dan 31. 12. 2020, za 94.282 evrov nižje v primerjavi z dnem 31. 12. 2019 zaradi vračila dolgoročnega posojila. Podatki dolgoročnih sredstev so prikazani v tabeli 8.

Tabela 8: Dolgoročna sredstva

	31.12.2020	%	31.12.2019	%
Opredmetena osnovna sredstva	5.426.957	85,65	4.403.233	75,4
Dolgoročne finančne naložbe	909.451	14,35	1.003.733	17,2
Dolgoročne poslovne terjatve	0	0,00	434.599	7,4
SKUPAJ	6.336.408	100,0	5.841.565	100,0

Vir: lastno delo.

Kratkoročna sredstva predstavljajo sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo, zaloge, kratkoročne finančne naložbe, kratkoročne poslovne terjatve in denarna sredstva. Kratkoročna

sredstva so na dan 31. 12. 2020 znašala 3.577.925 evrov in so bila v primerjavi z dnem 31. 12. 2019 nižja za 287.482 evrov.

Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo so na dan 31. 12. 2020 izkazana v znesku 28.000 evrov. Zaloge so izkazane v znesku 111.672 evrov. Kratkoročne finančne naložbe so na dan 31. 12. 2020 znašale 150.000 evrov in so izkazovale posojilo oziroma naložbo dano drugim družbam, ki so zavarovane z nepremičninami.

Kratkoročne poslovne terjatve so v bilanci stanja prikazane kot kratkoročne poslovne terjatve do družb v skupini, kratkoročne terjatve do kupcev in kratkoročne poslovne terjatve do drugih. Kratkoročne poslovne terjatve znašajo na dan 31. 12. 2020, 2.966.579 evrov in so v primerjavi z dnem 31. 12. 2019 nižje za 577.385 evrov. Na dan 31. 12. 2020 v primerjavi z dnem 31. 12. 2019 so se za 589.103 evre znižale kratkoročne poslovne terjatve do družb v skupini. Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev na dan 31. 12. 2020 znašajo 375.080 evrov. V znesku 9.422 evrov so na dan 31. 12. 2020 izkazane kratkoročne poslovne terjatve do drugih.

Obveznosti do virov sredstev so na dan 31. 12. 2020 izkazane v znesku 9.943.820 evrov, njihovo stanje na dan 31. 12. 2019 pa je 9.716.593 evrov. Med obveznostmi do virov sredstev so izkazane postavke in sicer, kapital, dolgoročne obveznosti in kratkoročne obveznosti.

Kapital je v bilanci stanja na dan 31. 12. 2020 izkazan v znesku 1.365.167 evrov in predstavlja 13,73% vseh obveznosti do virov sredstev. Osnovni kapital podjetja, kot je izkazan v bilanci stanja, je registriran v znesku 268.464 evrov. Rezerve iz dobička na dan 31. 12. 2020 znašajo 52.221 evrov. Preneseni čisti poslovni izid, ki je na dan 31. 12. 2020 izkazan v znesku 495.061 evrov, se je v primerjavi z zneskom izkazanem na dan 31. 12. 2019 povečal za 55.711 evrov, zaradi čistega dobička poslovnega leta 2019. Čisti poslovni izid poslovnega leta oziroma celotni dobiček za leto 2020, v višini 627.026 evrov je delno porabljen za oblikovanje zakonskih rezerv v višini 31.351 evrov, za davek od dohodka v znesku 46.254 evrov, preostanek je izkazan v višini 549.421 evrov kot nerazporejeni čisti poslovni izid poslovnega leta. Bilančni dobiček je na dan 31. 12. 2020 izkazan v znesku 1.044.482 evrov in je sestavljen iz prenesenega čistega poslovnega izida in čistega poslovnega izida poslovnega leta. Sestavine kapitala na dan 31. 12. 2020 so prikazane v tabeli 9.

Tabela 9: Kapital

	31.12.2020	%	31.12.2019	%	20/19
Vpoklicani kapital	268.464	19,7%	268.464	34,2%	100
- Osnovni kapital	268.464	19,7%	268.464	34,2%	100
Rezerve iz dobička	52.221	3,8%	20.870	2,7%	250

se nadaljuje

Tabela 9: Kapital (nad.)

	31.12.2020	%	31.12.2019	%	20/19
- Zakonske rezerve	52.221	3,8%	20.870	2,7%	250
Preneseni čisti poslovni izid	495.061	36,3%	439.177	56,0%	113
Čisti poslovni izid poslovnega leta	549.421	40,2%	55.711	7,1%	986
SKUPAJ	1.365.167	100,0	784.222	100,0	174

Vir: lastno delo.

Dolgoročne obveznosti so izkazane v znesku 8.102.488 evrov in so izkazane kot dolgoročne finančne obveznosti, ki predstavljajo obveznosti do fizičnih oseb (družbenika podjetja) in so daljše od petih let.

Kratkoročne obveznosti so na dan 31. 12. 2020 izkazane v znesku 476.165 evrov in so razdeljene po postavkah kratkoročnih finančnih obveznosti in kratkoročnih poslovnih obveznosti. Kratkoročne poslovne obveznosti so kratkoročne poslovne obveznosti do družb v skupini, kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev, ki so na dan 31. 12. 2020 znašale 375.094 evrov, kar je bilo v primerjavi z dnevom 31. 12. 2019 za 24.938 evrov več. Kratkoročne poslovne obveznosti so sestavljene iz kratkoročnih obveznosti do dobaviteljev v državi in kratkoročnih obveznosti do dobaviteljev v tujini. Slednje so izkazane v znesku 281.543, kar pomeni, da ima podjetje na dan 31. 12. 2020 izkazane za 187.992 evrov višje obveznosti do dobaviteljev iz tujih držav, kot do dobaviteljev v državi. Druge kratkoročne obveznosti, poslovne obveznosti, so obveznosti do zaposlenih, ki so izkazane v znesku 41.089 evrov in obveznosti do državnih in drugih institucij, v znesku 12.895 evrov.

4.3.3 Intervju

Na podlagi analize poslovanja in računovodskih poročil podjetja je bilo ugotovljeno, da je v času zdravstvene krize podjetje poslovalo nemoteno in na koncu leta 2020 doseglo pozitivni rezultat. Proučevano podjetje je na trgu močan dejavnik, ki je v času zdravstvene krize prispevalo k ugodni gospodarski aktivnosti v gradbeni dejavnosti. Poleg analize poslovanja in računovodskih poročil je bil v raziskavi izveden intervju z direktorjem podjetja, ki je odgovoril na vprašanja, ki so bila vezana na poslovanje skozi leto zdravstvene krize.

1. Kako bi komentirali poslovanje v času zdravstvene krize?

Minulo leto 2020 je bilo leto izzivov, odrekanj, nove realnosti, solidarnosti in spremenjenih pogojev poslovanja. Zdravstvena kriza je vplivala na gospodarstvo in navsezadnje na vse sfere našega življenja. V podjetju smo s poslovanjem v letu 2020 zadovoljni, ker smo leto končali

skladno z ambicioznimi načrti kljub omejitvam, s katerimi smo se srečevali. Vsi ključni kazalci poslovanja so zrasli, tako dobičkonosnost kot tudi zasedenost flote gradbenih žerjavov, velikost baze kupcev in tudi število pridobljenih projektov. Velikost operativnega števila gradbenih žerjavov v povezanih podjetjih smo povečali. Gradbeni žerjavi so tako razdeljeni po domačem trgu, tujem trgu znotraj Evropske unije in tujem trgu izven Evropske unije.

2. Kakšne so bile razmere na trgu?

V gradbeništvu so bile tržne razmere kljub zdravstveni krizi ugodne. Obseg del ni padel in sama gradbišča niso bila nikoli preventivno zaprta zaradi uvajanja preventivnih ukrepov s strani države. V Sloveniji in na tujem trgu znotraj Evropske unije se lahko pohvalimo s 15% rastjo glede na predhodno leto. Na tujem trgu znotraj Evropske unije smo sodelovali pri izgradnji velikih projektov kot so, gradnje večnamenskih, poslovnih in stanovanjskih stavb, prav tako smo sodelovali tudi pri izvedbi več manjših projektov.

Na domačem trgu še vedno ohranjamo primat največjega in najsodobnejšega ponudnika storitve gradbenih žerjavov s celovito ponudbo od priprave projekta, montaže, najema in demontaže. Sam obseg najemov gradbenih žerjavov smo v Sloveniji v letu 2020 povečali za skoraj 30%. Imeli smo priložnost sodelovati pri največjih projektih v Sloveniji, vse od sodelovanja pri gradnji stanovanjskih stavb in sosesk, do sodelovanja pri modernizaciji večjih poslovnih poslopij.

Na tujem trgu izven Evropske unije smo z odvisnim podjetjem, kljub zdravstveni krizi, uspešno nadaljevali investicijsko močno podprt projekt. Na tujem trgu izven Evropske unije smo imeli v letu 2020 kar 39 aktivnih enot gradbenih žerjavov.

3. Kako ste se prilagajali strogim ukrepom države za zaščito delavcev?

V letu 2020 smo uspešno prebrodili zdravstveno krizo. Z ustrezno zaščito zaposlenih (maske, razkužila, varnostna razdalja...) je bil operativni del delovne ekipe ves čas zdrav. Kljub strogim omejitvam tujih držav, kjer prav tako nudimo servisne storitve ter zaprtjem občinskih in državnih meja, smo se z omejitvenimi ukrepi uspešno soočali, saj smo dosledno spremljali in upoštevali zakonske ter ostale določbe.

4. Katero državno pomoč ste koristili in ali je bila dobrodošla?

Glede na uspešno poslovanje že na samem začetku zdravstvene krize, koriščenje državnih pomoči, ki so bile za podporo zgolj podjetjem v stiski, ni bilo potrebno. Ob izbruhu zdravstvene krize na začetku leta 2020 prihodnosti ni bilo mogoče predvideti, a smo imeli v tistem obdobje dovolj sredstev za normalno poslovanje. Pomoč države z oprostitvijo prispevkov pokojninskega in invalidskega zavarovanja je bila več kot dobrodošla, saj smo s tem zmanjšali stroške dela. Krizni dodatek, ki smo ga izplačali zaposlenim v treh zaporednih mesecih, je dobro koristil našim zaposlenim, saj so bili v izrednih razmerah vedno prisotni na delovnem mestu in pripravljeni na delo, kljub strahu za ogrožanje svojega zdravja. Med letom so nas doletele

določene ovire, ko so morali nekateri delavci zaradi danih okoliščin v karanteno. Na podlagi tega smo uveljavljali pomoč države za povračilo nadomestila plače za delavce, ki so bili v določenem obdobju v karanteni. Pomoč s povračilom nadomestila plače za delavce v karanteni je pripomogla zmanjšanju stroškov podjetja, ki sicer nastanejo ob odsotnosti delavcev. Odsotnost delavcev, ki so morali biti v karanteni na poslovanje ni imela negativnega vpliva, saj smo lahko z ostalo ekipo nemoteno nudili servisne storitve svojim kupcem.

Za proučevano podjetje lahko na podlagi analize poslovanja, računovodskih izkazov in poročil trdimo, da je kljub izrednemu stanju in strogim omejitvam v času zdravstvene krize beležilo presenetljive pozitivne rezultate poslovnega leta 2020. Na samem začetku zdravstvene krize prihodnost za doseganje ambicioznih ciljev podjetja ni obetala. Spodbujanje gospodarskih aktivnosti gradbene dejavnosti s strani države se je kazalo v porastu povpraševanja po storitvah, ki jih nudi podjetje. Ob nepredvidenih dogodkih in negotovosti za nadaljevanje poslovanja v času zdravstvene krize, so bile državne pomoči za zaščito državljanov in gospodarstva ter prizadevanjem za ohranjanje delovnih mest, več kot dobrodošle. Podjetje je bilo oproščeno prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, poleg tega je koristilo pomoč povračila nadomestila plače za delavce v karanteni in tako zmanjšalo stroške dela z naslova plač za zaposlene. Nemoteno poslovanje in koriščenje nekaterih državnih pomoči v času zdravstvene krize je tako vplivalo na pozitiven rezultat čistega poslovnega izida poslovnega leta 2020, ki je bil v primerjavi z predhodnim letom celo višji za kar 522.129 evrov.

4.3.4 Ugotovitve in predlogi

Na podlagi analize poslovanja podjetja in analize računovodskih izkazov za leto 2020 je bilo ugotovljeno, da je preučevano podjetje v času zdravstvene krize nemoteno poslovalo z le nekaj pomoči države. Pomoč v obliki oprostitev prispevkov za invalidsko in pokojninsko zavarovanje ter povračilo nadomestila plače zaradi odrejane karantene, s strani države, je bila dobrodošla. Zaradi tega so se v letu 2020 zmanjšali stroški dela v primerjavi s predhodnim poslovnim letom, kljub temu, da je bilo v letu 2020 povprečno število zaposlenih višje kot v letu 2019. Podjetje je moralo izplačati krizni dodatek vsem delavcem, ki so v času razglašene pandemije delali.

Zaradi širjenja zdravstvene krize je država odrejala karanteno vsem, ki so bili izpostavljeni okužbi. V podjetju je bilo petim delavcem v različnih obdobjih odrejena karantena. Podjetje je lahko kljub manjšemu številu ključnih delavcev, v določenem obdobju poslovalo nemoteno.

Ne glede na izredne razmere v Sloveniji in drugje po svetu, je preučevano podjetje dosegalo pozitivne rezultate. Rezultati konec poslovnega leta so bili boljši v primerjavi s predhodnim poslovnim letom, kljub upoštevanju strogih ukrepov, ki so bili uveljavljeni zaradi preprečevanja širjenja zdravstvene krize. Podjetje je prejelo državne pomoči v računovodskih poročilih za leto 2020, prikazalo na pravih postavkah v izkazu poslovnega izida. Državna pomoč je prikazana v postavki drugi prihodki z naslova subvencij, donacij, regresov in kompenzacij ter drugih prihodkov, ki so povezani s poslovnim učinkom.

Predlog poslovodstvu podjetja je, da še naprej sledi zastavljenim ciljem, ob enakem poslovanju z enakimi pogoji, da bo podjetje dosegalo enake ali pa celo višje rezultate kot do sedaj. Pogoji poslovanja na trgu so obetavni.

SKLEP

Na začetku leta 2020 je prišlo do nepričakovanih sprememb vsakdanjega življenja. Izbruh zdravstvene krize je povzročil negotovo prihodnost za celotno prebivalstvo in gospodarstvo. Za preprečitev širjenja zdravstvene krize in varovanje javnega zdravja so države odreagirale z uvajanjem zaježitvenih ukrepov. Z njimi se je ustavilo javno življenje. Z zaprtjem vrtcev in šol ter ustavitvijo javnega potniškega prometa je sledilo tudi zaprtje vseh nenujnih dejavnosti. Z uvajanjem strogih ukrepov za zaščito javnega zdravja s strani države, so se mnoga podjetja znašla v stiski. Celotno gospodarstvo je tako doživelo šokantne pretrese z zaprtjem državnih meja in zaprtjem pretoka mednarodnega trga.

Mnoga podjetja so bila primorana ustaviti ali pa omejiti svoje poslovanje. Z omejevanjem poslovanja so se zmanjšali prihodki od prodaje blaga in storitev na trgu, medtem ko so stroški ostajali enaki. Z namenom preživetja na trgu, so se podjetja morala prilagoditi izrednim razmeram. Podjetja so začela z uvajanjem dela od doma, začasnim čakanjem na delo doma ali pa so delo prilagodila s skrajšanjem delovnega časa.

Zdravstvena kriza in uvajanje zaježitvenih ukrepov držav je močno prizadelo svetovno gospodarstvo. Prepoved opravljanja in omejitve določenih dejavnosti, so povzročile velik upad gospodarske aktivnosti. Krčenje svetovnega gospodarstva je povzročilo tudi krčenje gospodarskih aktivnosti v Evropski uniji. Največji upad evropskega gospodarstva je bil zabeležen v začetnih mesecih zdravstvene krize. Z uvajanjem pomoči Evropske komisije in držav članic je gospodarstvo znova zaživelo, a je vseeno v primerjavi s predhodnim letom beležilo negativni rezultat. Upad gospodarskih aktivnosti je povzročil padec BDP na ravni Evropske unije in nacionalni ravni. V času zdravstvene krize se je zabeležil velik porast brezposelnosti zaradi odpuščanj, ki so bila posledica zmanjšane poslovanja zaradi ukrepov in nižanja stroškov s strani podjetij.

Da bi bile negativne posledice na prebivalstvo in gospodarstvo čim manjše, je Evropska komisija že v mesecu marcu 2020, za čas izbruha zdravstvene krize, sprejela Začasni okvir za ukrepe državne pomoči v podporo gospodarstvu ob izbruhu COVID-19, ki temelji na Pogodbi o delovanju Evropske unije. Začasni okvir se je skozi celo leto dopolnjeval in spreminjal, saj zdravstveni krizi ni bilo videti konca. Podjetja pa so iz dneva v dan potrebovala več državnih pomoči, da bi se obdržala na trgu.

Določbe začasnega okvira so države članice prenesle v svoje nacionalne zakonodaje. Slovenija je z naraščanjem širjenja zdravstvene krize, na podlagi začasnega okvira Evropske komisije, v Slovenski nacionalni zakonodaji sprejela zakonske določbe v Protikoronskih paketih ukrepov za omilitev negativnih posledic zdravstvene krize na državljane in gospodarstvo. Ukrepi in

državne pomoči sprejete v protikoronskih paketih, so se v času zdravstvene krize spreminjali in dopolnjevali. V času trajanja zdravstvene krize je Slovenija sprejela kar osem protikoronskih paketov z ukrepi. Namen protikoronskih ukrepov je bil ohranjanje delovnih mest in finančna pomoč podjetjem, ki so bili zaradi zdravstvene krize v stiski. Ukrepi, ki jih je Slovenija sprejela za podporo gospodarstvu so bili: odlog plačila oziroma obročno plačilo akontacije dohodnine za največ 24 mesecev, povračilo nadomestila plače za začasno čakanje na delo oziroma razloga višje sile in oprostitev prispevkov za socialno varnost, oprostitev plačila prispevkov pokojninskega in invalidskega zavarovanja za zaposlene, ki delajo in izplačilo kriznega dodatka, odsotnost z dela zaradi bolezni ali poškodbe, zadržanje davčnih izvršb, delno subvencioniranje skrajšanja polnega delovnega časa, povračilo nadomestila plače zaradi odrejene karantene, pomoč v obliki delnega povračila nekritih fiksnih stroškov, delo na domu, omilitev pogojev za predložitev predloga insolventnih postopkov, obročno vračilo prejetih pomoči, pomoč pri testiranju zaposlenih na Covid-19, ukrep za pomoč najemnikom poslovnih prostorov, subvencioniranje minimalne plače, sprememba najnižje osnove za obračun prispevkov. V vseh protikoronskih ukrepih so bile opredeljene državne pomoči, zneski teh pomoči, upravičenci, pogoji za uveljavljanje posamezne pomoči in obveznosti, ki jih morajo izpolniti upravičenci ob koriščenju določene pomoči. Opredeljeni so tudi pogoji za vračila državnih pomoči, če se kasneje izkaže, da koriščenje ni bilo upravičeno.

Na podlagi raziskave je bila narejena analiza poslovanja in poročanja izbranega podjetja, v času zdravstvene krize. Osnovna dejavnost podjetja, s katero ustvarja največji del prihodkov iz poslovanja je gradbeništvo. Gradbena dejavnost v času zdravstvene krize ni bila omejena, ravno nasprotno, država je spodbujala delovanje in obratovanje gradbenih projektov. Spodbujanje gradbene dejavnosti je rezultat doseganja pozitivne rasti čistih prihodkov poslovanja proučevanega podjetja. Zaradi pozitivne rasti prihodkov iz poslovanja, je v primerjavi s predhodnim poslovnim letom podjetje dosegalo višje rezultate. Na podlagi visokih rezultatov poslovanja, podjetje ni bilo upravičeno do državnih pomoči. Le-te so bile namenjene podjetjem v stiski, katera so to dokazovala na podlagi 10% zmanjšanja čistih prihodkov od prodaje s primerljivim obdobjem predhodnega poslovnega leta. Kljub dobrem poslovanju je bilo podjetje upravičeno oprostitve prispevkov pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Podjetje je bilo tovrstnih prispevkov upravičeno v mesecu marcu, aprilu in maju 2020. V istem obdobju je bilo po določbah protikoronskega paketa zavezano k izplačilu kriznega dodatka delavcem, ki so delali. Izplačilo kriznega dodatka je bilo v mesecu decembru 2020 ponovno opredeljeno v protikoronskem paketu, ki je stopil v veljavo konec leta 2020. V času zdravstvene krize je bila petim delavcem odrejena karantena iz različnih razlogov, za kar je podjetje prejelo povračilo nadomestila plače, zaradi odrejene karantene, s strani države.

Oprostitev in prejeta nadomestila, ki jih je podjetje prejelo s strani države se smatrajo kot državna pomoč. Prejete državne pomoči je podjetje pripoznalo v izkazu poslovnega izida v postavki subvencije, donacije, regresi, kompenzacije in drugi prihodki, ki so povezani s poslovnimi učinki. Na podlagi povečanja poslovanja v letu 2020, se je v primerjavi z letom 2019, kapital podjetja povečal.

Direktor proučevanega podjetja je v intervjuju odgovoril na zastavljena vprašanja, ki so se navezovala na poslovanje podjetja v času zdravstvene krize. S poslovanjem podjetja v času zdravstvene krize je zadovoljen, saj je bil dosežen pozitiven rezultat na koncu poslovnega leta. Koriščenje nekaterih državnih pomoči, ki so bile namenjene podjetjem v stiski tako ni bilo potrebno. Podjetje nemoteno poslovalo, vseeno pa so bile pomoči, do katerih je bilo podjetje upravičeno, več kot dobrodošle, saj so vplivale na zmanjšanje stroškov dela.

LITERATURA IN VIRI

1. Bajuk Mušič, A. (2020a). Vpliv epidemije novega koronavirusa na razkritja dogodkov po datumu bilance stanja. *IKS (05)*, 23-29.
2. Bajuk Mušič, A. (2020b). Knjiženje državne pomoči po interventnem megazakonu. *IKS (06)*, 24-29.
3. Blatnik, K. (2021, 8. januar). *Plače v času veljavnosti interventnih zakonov*. Pridobljeno 18. maja 2021 iz <https://www.racunovodja.com/clanki.asp?clanek=11315>
4. Borko Grimšič, M. (2015, 29. december). *Kaj je bilanca stanja in izkaz poslovnega izida?* Pridobljeno 15. aprila 2021 iz <https://www.pristar.si/index.php/496-kaj-je-bilanca-stanja-in-izkaz-poslovnega-izida>
5. Brezigar Masten, A., Breznikar, M., Peconare, C., Lindič, M., Petriček, M., Ploj, G., . . . & Zorko, R. (2020, marec). Banka Slovenije. *Analiza učinkov COVID-19 na slovensko gospodarstvo*. Pridobljeno 20. marca 2021 iz <https://bankaslovenije.blob.core.windows.net/publication-files/analiza-vpliv-koronavirusa-na-slovensko-gospodarstvo-arc-slo.pdf>
6. Brodar, U., Fajić, L., Hafner, M., Hribernik, M., Ivas, K., Koprivnikar Šušteršič, M., . . . & Vidrih, A. (2020). Tekoča gospodarska gibanja. *Ekonomsko ogledalo*, 3-47.
7. Cankar, A. & Zaplotnik, J. (2021, 14. januar). *Vprašanja in odgovori glede državnih pomoči na podlagi PKP6 – pomoč v obliki delnega povračila fiksnih stroškov in oprostitev plačila najemnine, kadar je najemodajalec Republika Slovenija ali samoupravna lokalna skupnost (POSODOBLJENO 13. 1. 2021)*. Pridobljeno 20. aprila 2021 iz <http://jadek-pensa.si/vprasanja-in-odgovori-glede-drzavnih-pomoci-na-podlagi-pkp6-pomoc-v-obliki-delnega-povracila-fiksnih-stroškov-in-oprostitev-placila-najemnine-kadar-je-najemodajalec-republika-slovenija-ali-2/>
8. Carpe Diem d.o.o. (2021, 1. marec). *Državna pomoč za nadomestila (čakanje na domu, višja sila, bolniška)*. Pridobljeno maj 2021 iz https://www.racunovodja.com/E-seminar/1DrzavnaPomocZaNadomestila_CakanjeNaDomu%2cVisjaSila%2cBolniska_
9. Carpe Diem d.o.o. (brez datuma). *Delno povrnjeni izgubljeni dohodek za samozaposlene za čas trajanja karantene na domu ali nezmožnosti opravljanja dela zaradi višje sile zaradi obveznosti varstva otroka - velja od 1.9.2020 do 31.12.2020*. Pridobljeno 5. maja 2021 iz <https://www.racunovodja.com/E-seminar/4.2DelnoPovrnjeniIzgubljeniDohodekZaSamozaposleneZaCasTrajanjaKaranteneNaDomuAliNezmoznostiOpravljanjaDelaZaradiVisjeSileZaradiO>

10. De Vet Maarten, J., Nigohosyan, D., Nunez Ferrer, J., Gross, A.-K., Kuehl, S. & Flickenschild, M. (2021, marec). *Impacts of the Covid-19 pademic on EU industries*. Pridobljeno 25. maja 2021 iz [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/662903/IPOL_STU\(2021\)662903_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/662903/IPOL_STU(2021)662903_EN.pdf)
11. Drobež Tomšič, M. (2020a). Interventni ukrepi na davčnem področju kot posledica epidemije novega koronavirusa. *IKS (05)*, 40-50.
12. Drobež Tomšič, M. (2020b). Interventni ukrepi na davčnem področju za samozaposlene in kmete, zbrani na enem mestu. *IKS (05)*, 60-71.
13. Drobež Tomšič, M. & Scortegagna Kavčnik, N. (2020). Čakanje na delo po interventnem megarakonu. *Revija za računovodstvo, davščine in finance*, 51-60.
14. Evropska komisija - predstavništvo v Sloveniji. (2020, maj). *COVID-19: Pregled ukrepov EU za boj proti koronavirusu in blaženje posledic krize*. Pridobljeno 10. aprila 2021 iz https://ec.europa.eu/slovenia/news/covid19-ecresponse-summary_sl
15. Evropska komisija. (2012, 16. april). *Državna pomoč podjetjem*. Pridobljeno 2 maja 2021 iz https://ec.europa.eu/competition/consumers/government_aid_sl.html
16. Evropska Komisija. (2020a, 13. marec). *Sporočilo komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu, Evropski centralni banki, Evropski investicijski banki in Euroskupini*. Pridobljeno 16. aprila 2021 iz https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:91687006-6524-11ea-b735-01aa75ed71a1.0016.02/DOC_1&format=PDF
17. Evropska komisija. (2020b, 19. marec). *Državna pomoč: komisija sprejela začasni okvir, ki državam članicam omogoča, da dodatno podprejo gospodarstvo v času izbruha COVID-19*. Pridobljeno 5. aprila 2021 iz https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/IP_20_496
18. Evropska komisija. (2020c, 3. april). *Državna pomoč: komisija razširja začasni okvir, da bo državam članicam omogočena pospešitev raziskav, testiranja in proizvodnje izdelkov v zvezi s koronavirusom, zaščita delovnih mest ter nadaljnja podpora gospodarstvu med izbruhom koronavirusa*. Pridobljeno 5. aprila 2021 iz https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/ip_20_570
19. Evropska komisija. (2020d, 8. maj). *Državna pomoč: Komisija razširja začasni okvir na ukrepe v obliki dokapitalizacije in podrejenega dolga za dodatno podporo gospodarstvu v okviru izbruha koronavirusa*. Pridobljeno 1. aprila 2021 iz https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/ip_20_838
20. Evropska komisija. (2020e, 13. oktober). *Državna pomoč: Komisija podaljšala in razširila začasni okvir za nadaljno podporo podjetjem, ki se soočajo z znatnimi izgubami prometa*. Pridobljeno 10. maja 2021 iz https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/ip_20_1872
21. Finančna uprava Republike Slovenije. (2021, 29. januar). *Pogosta vprašanja in odgovori v zvezi z ukrepi PKP7 na davčnem področju*. Pridobljeno 19. maja 2021 iz <https://www.gov.si/novice/2021-01-29-izjava-za-delodajalce-o-izplacilu-kriznega-dodatka-je-ze-na-edavkih/>

22. Gospodarska zbornica Slovenije. (2020a, 23. marec). *Anketa GZS potrjuje: gospodarstvo nemudoma potrebuje nov paket interventne zakonodaje*. Pridobljeno 15. maja 2021 iz <https://www.gzs.si/mediji/Novice/ArticleId/74703/anketa-gzs-potrjuje-gospodarstvo-nemudoma-potrebuje-nov-paket-interventne-zakonodaje>
23. Gospodarska zbornica Slovenije. (2020b, 29. maj). *Sprejet je #PKP3. Kaj prinaša?* Pridobljeno 5. maja 2021 iz <https://www.gzs.si/Novice/ArticleID/75832/sprejet-je-pkp3-kaj-prinasa>
24. Gospodarska zbornica Slovenije. (2020c, 26. november). *Sprejet #PKP6*. Pridobljeno 5. maja 2021 iz <https://www.gzs.si/Portals/282/Sprejet%20%23PKP6.pdf>
25. Gospodarska zbornica Slovenije. (2020d). *Gradbeništvo je del rešitve. Glas gospodarstva, gradnje*, 8-11.
26. Gospodarska zbornica Slovenije. (2021). *Poslovni nasveti v času koronavirusa*. Pridobljeno 8. maja 2021 iz <https://www.gzs.si/koronavirus/vsebina/Splo%C5%A1ni-poslovni-nasveti/Aktualne-razmere/Splo%C5%A1no>
27. Gostiša, E., Stojin Štampar, A., Merlak, N., Kovačič, G., Knavs, V. & Cankar, A. (2021, 6. januar). *Pregled pomembnejših določb PKP7 (Zakon o interventnih ukrepih za pomoč pri omilitvi posledic drugega vala epidemije COVID-19)*. Pridobljeno 12. maja 2021 iz <http://jadek-pensa.si/pregled-pomembnejših-določb-pkp7-zakon-o-interventnih-ukrepih-za-pomoc-pri-omilitvi-posledic-drugega-vala-epidemije-covid-19/>
28. Jerman, S. (brez datuma). Optius. *Ukrepi za podjetja in zaposlene ob pandemiji koronavirusa - koristne informacije za delodajalce*. Pridobljeno 24. aprila 2021 iz <https://www.optius.com/delodajalci/nasveti-za-upravljanje-s-kadri/ukrepi-za-podjetja-in-zaposlene-ob-pandemiji-koronavirusa-koristne-informacije-za-delodajalce/>
29. Juršev, U., Keramat, S. & Vuković, K. (2016, 5. januar). *Notranje poročanje*. Pridobljeno 2. aprila 2021 iz <https://www.dara.si/33/notranje-porocanje-uniqueidmRRWSbk196EAafnF40AQgLGX4F61gYtFci07-PiX0PSkj1dbopARgg/>
30. Koprivnikar Šušteršič, M. (2020, julij). Umar. *Vpliv epidemije Covid-19 na turistično dejavnost*. Pridobljeno 20. aprila 2021 iz https://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/kratke_analize/Vpliv_epidemije_COVID-19_na_turisticno_dejavnost_MKoprivnikar/Vpliv_epidemije_COVID-19_na_turisticno_dejavnost.pdf
31. KPMG. (2020, 18. november). *The EU's response to COVID-19*. Pridobljeno 20. aprila 2021 iz <https://home.kpmg/xx/en/home/insights/2020/04/european-union-government-and-institution-measures-in-response-to-covid.html>
32. Lexpera d.o.o. (2020a, 11. julij). *Veljati začeta četrta protikoronski zakon*. Pridobljeno 7. maja 2021 iz <https://www.iusinfo.si/medijsko-sredisce/dnevne-novice/267162>
33. Lexpera d.o.o. (2020b, 31. december). *V veljavi sedmi protikoronski zakon*. Pridobljeno 7. maja 2021 iz <https://www.iusinfo.si/medijsko-sredisce/dnevne-novice/277100>
34. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. (2020, 22. september). *Obveznost opravljanja drugega dela oziroma dela na drugem kraju (na domu) zaradi izvajanja ukrepov preprečitve širjenja koronavirusne bolezni covid-19 na podlagi 169*.

- člena Zakona o delovnih razmerjih. Pridobljeno 20. aprila 2021 iz <https://www.gov.si/teme/koronavirus-sars-cov-2/ukrepi-za-zajezitev-sirjenja-okuzb/>
35. Nenadič, T. (2020, november). Umar. *Predelovalne dejavnosti v Sloveniji in EU med prvim valom epidemije Covid-19*. Pridobljeno 15. aprila 2021 iz https://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/kratke_analize/2020_11_Pr edelovalne_dejvnosti_v_casu_Covida_Nenadic/Predelovalne_dejavnosti_v_casu_Covid a_NenadicT.pdf
 36. Novak, A. (2007). Glavne značilnosti računovodskega poročanja na podlagi MSRP. *Management (na spletu)*, 2(4), 345-361.
 37. P. Damijan, J. (2020, 18. marec). *Korona kriza utegne biti hujša od krize v letu 2009*. Pridobljeno 15. aprila 2021 iz <https://damijan.org/2020/03/18/korona-kriza-utegne-biti-hujsa-od-krize-v-letu-2009/>
 38. Pensa, I. & Ravter, P. (2021, 15. februar). *Delo od doma: obstoječa vsakodnevna vprašanja; vprašanja povezana z delom od doma v času epidemije COVID-19; novosti v #PKP8*. Pridobljeno 21. aprila 2021 iz <http://jadek-pensa.si/delo-od-doma-obstojeca-vsakodnevna-vprasanja-vprasanja-povezana-z-delom-od-doma-v-casu-epidemije-covid-19-novosti-v-pkp8/>
 39. Pobejšek, A. (brez datuma). *Računovodske informacije za odločanje*. Pridobljeno 2. februarja 2021 iz https://www.zdruzenje-ni.si/db/doc/upl/podbevsek_a._racunovodske_informacije_za_odlocanje.pdf
 40. Rigač, M. (2020, 18. marec). *Podaljšanje roka za predložitev davčnega obračuna akontacije DDPO in DohDej do 31. 5. 2020*. Pridobljeno 10. maja 2021 iz <https://www.ozs.si/novice/podaljsanje-roka-za-predlozitev-davcnega-obracuna-akontacije-ddpo-in-dohdej-do-3152020-5e71bd772114e07fa9b1f3f6>
 41. Rigač, M. (2021, 1. februar). *Evropska komisija je podaljšala začasni okvir za odpravo posledic Covid-19*. Pridobljeno 24. maja 2021 iz <https://www.ozs.si/novice/evropska-komisija-je-podaljsala-zacasni-okvir-za-odpravo-posledic-covid-19-6017d1472114e01540e3edc9>
 42. Scortegagna Kavčnik, N. (2020a, 4. maj). *Oprostitev plačila PIZ in izplačilo kriznega dodatka po ZIUZEOP*. Pridobljeno 11. maja 2021 iz <https://www.svetovanje.si/svetovanje/blogi/oprostitev-placila-piz-in-izplacilo-kriznega-dodatka-po-ziuzeop-5e92d7922114e04330732b3f>
 43. Scortegagna Kavčnik, N. (2020b). *Ukrepi za delodajalce in samozaposlene po petem interventnem zakonu*. *IKS*, 11, 94-101.
 44. Scortegagna Kavčnik, N. (2021). *Pregled veljavnih interventnih ukrepov za samozaposlene in delodajalce*. *IKS*, 05, 88-99.
 45. Slovenski inštitut za revizijo. (2016). *Slovenski računovodski standardi*. Pridobljeno 30. marca 2021 iz <https://si-revizija.si/datoteke/standardi/1444/srs-2016-knjiga-popravki-2018.pdf>
 46. Slovenski inštitut za revizijo. (2020, 10. april). *Računovodsko izkazovanje državnih pomoči zaradi COVID-19*. Pridobljeno 5. maja 2021 iz <https://si-revizija.si/datoteke/aktualno/2312/srs-15-covid-2.pdf>

47. SRIP ACS+. (2020, 18. maj). *Predlog za ustanovitev posebne delovne skupine za avtomobilsko industrijo*. Pridobljeno 20. aprila 2021 iz https://www.avto.info/Obvestila/PREDLOG_ZA_USTANOVITEV_POSEBNE_DELOVNE_SKUPINE_ZA_AVTOMOBILSKO_INDUSTRIJO/
48. Stanič, A. (2020). *Državna pomoč za ublažitev posledic epidemije COVID-19: primerjava med evropskimi in slovenskimi ukrepi*. Pridobljeno 28. aprila 2021 iz http://www.ealaweu.com/static/pdf/Drzavna_pomoc_za_ublazitev_posledic_epidemije_Covid-19.pdf
49. Statistični urad Republike Slovenije. (2008). *Pojasnila k standardni klasifikaciji dejavnosti - SKD 2008*. Pridobljeno 28. aprila 2021 iz <https://www.stat.si/doc/klasif/SKD2008-Pojasnila-KLasje-SL.pdf>
50. Statistični urad Republike Slovenije. (2020, 11. junij). *Pandemija ohromila gostinstvo*. Pridobljeno 28. aprila 2021 iz <https://www.stat.si/StatWeb/news/Index/8891>
51. Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje. (2020, 24. oktober). *Peti paket ukrepov za omilitev posledic epidemije*. Pridobljeno 5. maja 2021 iz <https://www.gov.si teme/koronavirus-sars-cov-2/odpravljanje-posledic-epidemije/peti-paket-ukrepov-za-omilitev-posledic-epidemije-pkp5/>
52. Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje. (2021, 26. januar). *Odpravljanje posledic epidemije*. Pridobljeno 8. maja 2021 iz <https://www.gov.si teme/koronavirus-sars-cov-2/odpravljanje-posledic-epidemije/>
53. Unija. (2021, 10. februar). *Proti korona ukrepi države za pomoč podjetjem in delodajalcem*. Pridobljeno 10. maja 2021 iz <https://unija.com/sl/proti-korona-ukrepi/>
54. Urad RS za makroekonomske analize in razvoj. (2021, 26. februar). *Komentar podatkov o gospodarski rasti v 4. četrtletju in celem letu 2020: Upad BDP lani manjši od pričakovanega*. Pridobljeno 24. maja 2021 iz <https://www.umar.gov.si/novice/novice/obvestilo/news/komentar-podatkov-o-gospodarski-rasti-v-4-cetrletju-in-celem-letu-2020-upad-bdp-lani-manjsi-od-pricakovanega>
55. Vrankar, M. (2020, 16. oktober). COVID-19: Vpliv na letno poročilo 2019: Pridobljeno 30. marca 2021 iz <https://www.bdo.si/sl-si/storitve/svetovanje/bdo-podpora-v-casu-covid-19/covid-19-vpliv-na-letno-porocilo-2019>
56. Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje. (2020, april). *Vpliv epidemije SARS-CoV-2 na trg dela v Sloveniji*. Pridobljeno 10. aprila 2021 iz https://www.ess.gov.si/_files/13330/Analiza_vpliva_epidemije_SARS-CoV-2_na_trg_dela.pdf

PRILOGE

Priloga 1: Izkaz poslovnega izida 2020

	POSTAVKA	2020	2019
1.	ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE	3.646.629	3.026.505
a)	Prihodki od prodaje proizvodov in storitev na domačem trgu	737.627	564.737
-	do družb v skupini	0	0
-	do drugih družb	737.627	564.737
b)	Prihodki od prodaje proizvodov in storitev na tujem trgu	2.549.099	1.634.050
-	do družb v skupini	1.558.116	705.921
-	do drugih družb	990.983	928.129
c)	Prihodki od prodaje trgovskega blaga in materiala na domačem trgu	90.406	19.987
-	do družb v skupini	0	0
-	do drugih družb	90.406	19.987
č)	Prihodki od prodaje trgovskega blaga in materiala na tujem trgu	269.497	807.731
-	do družb v skupini	156.049	465.082
-	do pridruženih družb in skupaj obvladovanih družb		
-	do drugih družb	113.448	342.649
2.	SPREMEMBA VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE		
3.	SUBVENCije, DONACIJE, REGRESI, KOMPENZACIJE IN DRUGI PRIHODKI, KI SO POVEZANI S POSLOVNIM UČINKOM	17.862	851

Se nadaljuje

Priloga 1: Izkaz poslovnega izida 2020 (nad.)

4.	DRUGI POSLOVNI PRIHODKI (S PREVREDNOTOVALNIMI POSLOVNIMI PRIHODKI)	76.666	201.692
5.	STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV	1.832.965	1.918.674
a)	Nabavna vrednost prodanih blaga in materiala ter stroški porabljenega materiala	450.472	838.816
b)	Stroški storitev	1.382.493	1.079.858
6.	STROŠKI DELA	559.588	478.318
a)	Stroški plač	337.334	301.124
b)	Stroški socialnih zavarovanj	53.997	53.928
	- stroški pokojninskih zavarovanj	31.648	28.350
	- stroški drugih socialnih zavarovanj	22.349	25.578
c)	Drugi stroški dela	168.257	123.266
7.	ODPISI VREDNOSTI	826.162	781.003
a)	Amortizacija	377.552	299.982
b)	Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih	448.610	481.021
c)	Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	0	0
8.	DRUGI POSLOVNI ODHODKI	7.377	10.729
9.	FINANČNI PRIHODKI IZ DELEŽEV	0	190
a)	Finančni prihodki iz deležev v družbah v skupini	0	190
10.	FINANČNI PRIHODKI IZ DANIH POSOJIL	0	0
a)	Finančni prihodki iz posojil, danih družbam v skupini	0	0

Se nadaljuje

Priloga 1: Izkaz poslovnega izida 2020 (nad.)

11.	FINANČNI PRIHODKI IZ POSLOVNIH TERJATEV	9	953
b)	Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih	9	953
12.	FINANČNI ODHODKI IZ OSLABITVE IN ODPISOV FINANČNIH NALOŽB	0	0
13.	FINANČNI ODHODKI IZ FINANČNIH OBVEZNOSTI	2.420	1.136
a)	Finančni odhodki iz posojil, prejetih od družb v skupini	0	0
b)	Finančni odhodki iz posojil, prejetih od bank	0	0
č)	Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti	2.420	1.136
14.	FINANČNI ODHODKI IZ POSLOVNIH OBVEZNOSTI	138	142
b)	Finančni odhodki iz obveznosti do dobaviteljev in meničnih obveznosti	118	33
c)	Finančni odhodki iz drugih poslovnih obveznosti	20	109
15.	DRUGI PRIHODKI	116.312	19.677
16.	DRUGI ODHODKI	801	1.223
17.	DAVEK IZ DOBIČKA	46.254	0
18.	ODLOŽENI DAVKI		
19.	ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA	580.772	58.643
20.	SPREMEMBE PRESEŽKA IZ PREVREDNOTENJA NEOPREDMETENIH SREDSTEV IN OPREDMETENIH OSNOVNIH SREDSTEV	0	0

Se nadaljuje

Priloga 1: Izkaz poslovnega izida 2020 (nad.)

21.	SPREMEMBE PRESEŽKA IZ PREVREDNOTENJA FINANČNIH SREDSTEV, RAZPOLOŽLJIVIH ZA PRODAJO	0	0
22.	DOBIČKI IN IZGUBE, KI IZHAJAJO IZ PREVEDBE RAČUNOVODSKIH IZKAZOV PODJETIJ V TUJINI (vplivov sprememb deviznih tečajev)	0	0
23.	DRUGE SESTAVINE VSEOBSEGAJOČEGA DONOSA	0	0
24.	CELOTNI VSEOBSEGAJOČI DONOS OBRAČUNSKEGA OBDOBJA <small>(19 + 20 + 21 + 22 + 23)</small>	580.772	58.643

Vir: lastno delo.

Priloga 2: Bilanca stanja 2020

	POSTAVKA	31.12.2020	%	31.12.2019	%
	SREDSTVA	9.943.820		9.716.593	
A.	DOLGOROČNA SREDSTVA	6.336.408	63,72	5.841.565	58,75
I.	Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve	0	0,00	0	0,00
1.	Dolgoročne premoženjske pravice		0,00		0,00
2.	Dobro ime		0,00		0,00
3.	Predujmi za neopredmetena sredstva		0,00		0,00
4.	Dolgoročno odloženi stroški razvijanja		0,00		0,00
5.	Druge dolgoročne aktivne časovne razmejitve	0	0,00	0	0,00
6.	Druga neopredmetena sredstva	0	0,00	0	0,00
II.	Opredmetena osnovna sredstva	5.426.957	54,58	4.403.233	44,28
1.	Zemljišča in zgradbe	1.557.054	15,66	1.591.738	16,01
	a) Zemljišča	115.917	1,17	115.917	1,17
	b) Zgradbe	1.441.137	14,49	1.475.821	14,84
2.	Proizvajalne naprave in stroji	3.866.570	38,88	2.806.198	28,22
3.	Druge naprave in oprema	3.333	0,03	5.297	0,05
4.	Opredmetena osnovna sredstva, ki se pridobivajo	0	0,00	0	0,00
	a) Opredmetena osnovna sredstva v gradnji in izdelavi	0	0,00	0	0,00
	b) Predujmi za pridobitev opredm. osnovnih sredstev	0	0,00	0	0,00

Se nadaljuje

Priloga 2: Bilanca stanja 2020 (nad.)

5.	Osnovna čreda	0	0,00	0	0,00
6.	Večletni nasadi	0	0,00	0	0,00
III.	Naložbene nepremičnine	0	0,00	0	0,00
IV.	Dolgoročne finančne naložbe	909.451	9,15	1.003.733	10,09
1.	Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil	905.930	9,11	905.930	9,11
	a) Delnice in deleži v družbah v skupini	23.430	0,24	20.711	0,21
	b) Delnice in deleži v pridruženih družbah		0,00		0,00
	c) Druge delnice in deleži		0,00		0,00
	č) Druge dolgoročne finančne naložbe	882.500	8,87	885.219	8,90
2.	Dolgoročna posojila	3.521	0,04	97.803	0,98
	a) Dolgoročna posojila družbam v skupini	0	0,00	0	0,00
	b) Dolgoročna posojila drugim	3.521	0,04	97.803	0,98
	c) Dolgoročno nevplačani vpoklicani kapital	0	0,00	0	0,00
3.	Dolgoročna posojila	0	0,00	0	0,00
	b) druga dolgoročna posojila	0	0,00	0	0,00
V.	Dolgoročne poslovne terjatve	0	0,00	434.599	4,37
1.	Dolgoročne poslovne terjatve do družb v skupini	0	0,00	434.599	4,37
2.	Dolgoročne poslovne terjatve do kupcev	0	0,00	0	0,00

Se nadaljuje

Priloga 2: Bilanca stanja 2020 (nad.)

3.	Dolgoročne poslovne terjatve do drugih		0,00		0,00
VI.	Odložene terjatve za davek	0	0,00	0	0,00
B.	KRATKOROČNA SREDSTVA	3.577.925	35,98	3.865.407	38,87
I.	Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	28.000	0,28	40.000	0,40
II.	Zaloge	111.672	1,12	69.154	0,70
1.	Material	2.785	0,03	0	0,00
2.	Nedokončana proizvodnja		0,00		0,00
3.	Proizvodi in trgovsko blago	108.887	1,10	69.154	0,70
4.	Predujmi za zaloge	0	0,00	0	0,00
III.	Kratkoročne finančne naložbe	150.000	1,51	150.000	1,51
1.	Kratkoročne finančne naložbe, razen posojil	150.000	1,51	150.000	1,51
	a) Delnice in deleži v družbah v skupini	0	0,00	0	0,00
	b) Druge delnice in deleži	0	0,00	0	0,00
	c) Druge kratkoročne finančne naložbe	150.000	1,51	150.000	1,51
2.	Kratkoročna posojila	0	0,00	0	0,00
	a) Kratkoročna posojila družbam v skupini	0	0,00	0	0,00
	b) Kratkoročna posojila drugim	0	0,00	0	0,00
	c) Kratkoročno nevplačani vpoklicani kapital	0	0,00	0	0,00
	b) Kratkoročna posojila drugim	0	0,00	0	

Se nadaljuje

Priloga 2: Bilanca stanja 2020 (nad.)

IV.	Kratkoročne poslovne terjatve	2.966.579	29,83	3.543.964	35,64
1.	Kratkoročne poslovne terjatve do družb v skupini	2.582.077	25,97	3.171.180	31,89
2.	Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	375.080	3,77	351.546	3,54
3.	Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	9.422	0,09	21.238	0,21
V.	Denarna sredstva	321.674	3,23	62.289	0,63
C.	KRATK. AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	29.487	0,30	9.621	0,10
D.	IZVENBILANČNA SREDSTVA				
	POSTAVKA	31.12.2020	%	31.12.2019	%
	OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	9.943.820		9.716.593	
A.	KAPITAL	1.365.167	13,73	784.222	8,07
I.	Vpoklicani kapital	268.464	2,70	268.464	2,76
1.	Osnovni kapital	268.464	2,70	268.464	2,76
2.	Nevpoklicani kapital (kot odbitna postavka)	0	0,00	0	0,00
II.	Kapitalske rezerve		0,00	0	0,00
III.	Rezerve iz dobička	52.221	0,53	20.870	0,21
1.	Zakonske rezerve	52.221	0,53	20.870	0,21
2.	Rezerve za lastne delnice in lastne poslovne deleže		0,00		0,00

Se nadaljuje

Priloga 2: Bilanca stanja 2020 (nad.)

3.	Lastne delnice in lastni posl. deleži (kot odbitna postavka)		0,00		0,00
4.	Statutarne rezerve	0	0,00	0	0,00
5.	Druge rezerve iz dobička	0	0,00	0	0,00
IV.	Presežek iz prevrednotenja	0	0,00	0	0,00
V.	Preneseni čisti poslovni izid	495.061	4,98	439.177	4,52
VI.	Čisti poslovni izid poslovnega leta	549.421	5,53	55.711	0,57
B.	REZERVACIJE IN DOLGOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	0	0,00	20.711	0,21
1.	Rezervacije za pokojnine in podobne obveznosti		0,00		0,00
2.	Druge rezervacije		0,00		0,00
3.	Dolgoročne pasivne časovne razmejitve	0	0,00	20.711	0,21
C.	DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	8.102.488	81,48	8.482.488	87,30
I.	Dolgoročne finančne obveznosti	8.102.488	81,48	8.482.488	87,30
1.	Dolgoročne finančne obveznosti do družb v skupini	0	0,00	0	0,00
1.	Dolgoročne finančne obveznosti do družb v skupini	0	0,00	0	0,00
2.	Dolgoročne finančne obveznosti do bank	0	0,00	0	0,00
3.	Dolgoročne obveznosti na podlagi obveznic	0	0,00	0	0,00
4.	Druge dolgoročne finančne obveznosti	8.102.488	81,48	8.482.488	87,30

Se nadaljuje

Priloga 2: Bilanca stanja 2020 (nad.)

II.	Dolgoročne poslovne obveznosti	0	0,00	0	0,00
1.	Dolgoročne poslovne obveznosti do družb v skupini	0	0,00	0	0,00
2.	Dolgoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	0	0,00	0	0,00
3.	Dolgoročne menične obveznosti	0	0,00	0	0,00
4.	Dolgoročne poslovne obveznosti na podlagi predujmov	0	0,00	0	0,00
	Dolgoročne poslovne obveznosti do družb v skupini	0	0,00	0	0,00
	Druge dolgoročne poslovne obveznosti	0	0,00	0	0,00
III.	Odložene obveznosti za davek	0	0,00	0	0,00
Č.	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	476.165	4,79	413.266	4,25
I.	Obveznosti, vključene v skupine za odtujitev	0	0,00	0	0,00
II.	Kratkoročne finančne obveznosti	833	0,01	1.020	0,01
1.	Kratkoročne finančne obveznosti do družb v skupini	0	0,00	0	0,00
2.	Kratkoročne finančne obveznosti do bank	0	0,00	0	0,00
3.	Kratkoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic		0,00		0,00
4.	Druge kratkoročne finančne obveznosti	833	0,01	1.020	0,01
III.	Kratkoročne poslovne obveznosti	475.332	4,78	412.246	4,24
1.	Kratkoročne poslovne obveznosti do družb v skupini	0	0,00	867	0,01

Se nadaljuje

Priloga 2: Bilanca stanja 2020 (nad.)

2.	Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	375.094	3,77	350.156	3,60
3.	Kratkoročne menične obveznosti		0,00		0,00
4.	Kratkoročne poslovne obveznosti na podlagi predujmov		0,00		0,00
5.	Druge kratkoročne poslovne obveznosti	100.238	1,01	61.223	0,63
D.	KRATK. PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	0	0,00	15.906	0,16
E.	IZVENBILANČNE OBVEZNOSTI	0		0	

Vir: lastno delo.